

T.C
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANASANAT DALI
TEKSTİL VE MODA TASARIMI PROGRAMI

KARACAKILAVUZ DOKUMALARININ GÜNÜMÜZ
TEKSTİL VE MODASINA UYARLANMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Dilber YILDIZ

Danışmanı

Prof. Dr. Esin SARIOĞLU

İstanbul – 2015

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Tekstil ve Moda Tasarımınabilim/Anasana Dalı Tekstil ve Moda Tasarım Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisiDilber YILMAZ..... tarafından hazırlanan
“Karaçakılavuz...Dokümanların...Günümüz...Tekstil...ve.....
...Modasına...Uyarlanması.....”
adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi 23.1.2015

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Esin SAKIOĞLU
Danışman: Halic Üniv. ASD/ABD Öğr. Üyesi

.....

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Hülya TELCAN
Halic Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi

.....

Jüri Üyesi: Yard. Doç. Dr. Kahattin SEBER
Halic Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi

.....

Jüri Üyesi: Yard. Doç. Dr. Gamze ÖNGEN
Nisantasi Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

.....

Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

.....

ÖNSÖZ

'Karacakılavuz Dokumalarının Günümüz Tekstil ve Modasına Uyarlanması' isimli yüksek lisans tezimin her aşamasında yardımlarını ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım Haliç Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi dekanı ve Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı Başkanı Prof. Dr. Esin SARIOĞLU' na saygılarımı sunar, teşekkür ederim.

Ayrıca ilgi ve katkılarından dolayı , Geleneksel El Sanatları Öğretmeni, Çiğdem TARAR'a , Karacakılavuz dokumalarını el tezgahında dokuyan Birsen Turan'a dokuma ustaöğreticileri Hatice ÇINAR ve Yasemin ÇINAR'a ve aileme teşekkürlerimi sunarım.

Dilber Yıldız

İSTANBUL, 2014

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ŞEKİLLER LİSTESİ	VI
ÖZET	XVII
ABSTRACT	XVIII
1.GİRİŞ	1
2. ELYAF	3
2.1. Doğal Elyaflar	4
2.1.1. Bitkisel Elyaflar.....	4
2.1.1.1.Pamuk.....	4
2.1.1.2.Keten.....	4
2.1.1.3.Kenevir	4
2.1.1.4.Kapok.....	5
2.1.1.5.Jüt.....	5
2.1.1.6.Ramı.....	6
2.1.1.7.Sisal.....	7
2.1.1.8.Manila Kenevir.....	7
2.1.1.9.Koko Elyafı	7
2.1.1.10.Bambu.....	8
2.1.1.11.Bosho-fu (Muz ağacının toprağı).....	9
2.1.2.Hayvansal Lifler.....	9
2.1.2.1.Yün.....	9
2.1.2.2.Tiftik.....	10
2.1.2.3.Kaşmir.....	10
2.1.2.4.Keçi Kılı.....	11
2.1.2.5.Deve Tüyü.....	11
2.1.2.6.Alpaka.....	12
2.1.2.7.Lama.....	13
2.1.2.8.Vicuna.....	13
2.1.2.9.Tavşan Tüyü.....	13
2.1.2.10.İpek.....	14
2.2. Yapay Elyaflar	15
2.2.1.Yapay Liflerin Elde Edilmesi.....	15
2.3.Tekstil Liflerinin Temel Özellikleri.....	16

3.PAMUK	18
3.1.Pamuk Tanımı Tarihçesi.....	18
3.2. Pamuk Üretimi.....	18
3.3.Pamuk Lifinin Fiziksel Özellikleri.....	22
3.4.Pamuk Lifinin Kimyasal Yapısı.....	23
3.5.Pamuk Lifinin Kimyasal Özellikleri.....	24
4.DOKUSUZ YÜZEYLER (NON WOVENS) KUMAŞLAR	25
4.1.Dokusuz Yüzey Kumaş Yapısı.....	25
4.2.Dokusuz Yüzey (Non Woven) Tarihçesi.....	26
4.3.Dokusuz Yüzey Ürünleri Sınıflandırılması ve Kullanım Yerleri.....	26
4.4.Dokusuz Yüzey Ürünlerde Tercih Edilen Elyaf Türleri ve Kullanım yerleri.....	26
4.5.Nonwoven Pazar ve Uygulamaları.....	27
4.6.Nonwoven Kumaş Özellikleri.....	30
4.7.Nonwoven Kumaş.....	32
4.8.Nonwoven Elyafların Sınıflandırılması.....	32
5.İPLİK	34
5.1.İpliğin Tanımı.....	34
5.2.İplik Çeşitleri.....	35
5.3.Pamuk İpliği.....	35
5.4.Polyester İplik.....	36
5.5.İplik Özellikleri.....	37
5.6.İpliği Oluşturan Liflerin Yapısal Özellikleri.....	39
6.DOKUMA	40
6.1.Dokumanın Tanımı ve Tarihçesi.....	40
6.2.Dokumacılığın Büyük Medeniyet Merkezlerindeki Gelişimi.....	42
6.2.1.Mısır.....	42
6.2.2.Mezopotamya.....	43
6.2.3.İran.....	44
6.2.4.Hindistan.....	44
6.2.5.Çin.....	45
6.2.6.Orta Asya Türkleri.....	45
6.2.7.Anadolu.....	46
6.2.8.Hattiler – Etiler.....	47
6.2.9.Frikler.....	47
6.2.10.Bizans.....	47

6.2.11.Selçuklular.....	48
6.2.12.Osmanlılar.....	49
6.3.Türkiye’de El Dokumacılığı.....	53
7.YÖRE HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	55
7.1.Tekirdağ’ın Tarihçesi.....	55
7.2.Tekirdağ İlinin Coğrafi Özellikleri.....	57
7.3.Tekirdağ İlinin Sosyal – Ekonomik – Kültürel Özellikleri.....	58
7.3.1.Ayçiçeği.....	59
7.3.2.Kanola.....	60
7.3.3.Hayvancılık.....	60
7.3.4.Balıkçılık.....	60
7.3.5.Tekirdağ Mutfağı.....	61
7.3.6.Kiraz Festivali.....	63
7.3.7.Şarapçılık.....	64
7.3.8.Tarım.....	65
7.3.9.Organik Tarım.....	65
7.3.10.Arıcılık.....	66
7.3.11.Tekirdağ Rokoczi Müzesi.....	67
7.3.12.Dış Görünüşü ve Heykeli.....	68
7.3.13.Vatan Şairi Namık Kemal.....	71
7.3.14.Tekirdağ Mimarisi.....	71
7.3.15.Yelken Turları.....	72
7.3.16.Yamaç Paraşütü.....	73
7.3.17.Bisiklet Turu.....	74
7.3.18.Motokros Yarışları.....	74
7.3.19.Atatürk’ün Tekirdağ Anısı.....	75
7.3.20.Rüstem Paşa Külliyesi.....	76
7.3.21.Hora Feneri.....	77
7.3.22.Kral Yolu.....	77
7.3.23.Dalyan.....	78
7.3.24.Kumbağ.....	78
7.3.25.Doğa Yürüyüşleri.....	79
7.3.26.Tekirdağ Manzarası.....	79
7.3.27.Romanlar.....	80
7.4.Karacakılavuz Yöresi.....	81
7.4.1.Karacakılavuz hakkında Genel Bilgiler.....	81
7.4.1.1.Coğrafi Konumu.....	81
7.4.1.2.Karacakılavuz’un Tarihçesi.....	82

8.DOKUMA.....85

8.1.Dokumanın Tanımı.....	85
8.2.Dokumanın Çeşitleri.....	85
8.2.1.Çarpana (kolon) Dokumalar.....	86
8.2.1.1.Yer Tezgahında Kolan Dokumalar.....	86
8.2.1.2.Çarpana (Kolon) Dokumalar.....	87
8.2.2.Kirkitli Dokumalar.....	88
8.2.2.1.Düz Kirkitli dokumalar.....	88
8.2.2.1.1.Bez Ayağı Dokuma Düz Bez Dokuma.....	88
8.2.2.1.2.Düz Atkı Yüzlü Dokuma.....	88
8.2.2.1.3.Kilim.....	89
8.2.2.1.4.Cicim.....	91
8.2.2.1.5.Zili.....	92
8.2.2.1.6.Sumak.....	94
8.2.3. Mekikli Dokumalar	96
8.2.3.1.Dimi Dokumalar.....	97
8.2.3.1.1.Yapım Teknikleri.....	98
8.2.3.1.2.Kompozisyon Özellikleri.....	100
8.2.3.2.Karacakılavuz Dimi Dokumalarının Özellikleri.....	103
8.2.3.2.1.Dört Gücülü Dimi Dokuma Sıra Tahar.....	105
8.2.3.2.2.Kullanılan Malzemeler ve Araçlar.....	106
8.2.3.2.3.Renkler ve Elde Ediliş Şekilleri.....	107
8.2.3.3.Terbiye İşlemleri.....	110
8.2.3.4.Karacakılavuz Dokumalarının Motiflerinin Tanıtılması İçin Yaptığım Geleneksel Motiflerle İlgili Desen Çalışmaları.....	111
8.2.3.4.1.Koçboynuzu Motifi.....	111
8.2.3.4.2.Elbelinde Motifi.....	112
8.2.3.4.3.Bereket (Köpek ayağı) Motifi.....	113
8.2.3.4.4.Bukağı Motifi (At Kılı Motifi).....	114
8.2.3.4.5.Döşeme Suyu Motifi.....	115
8.2.3.4.6.Yıldız Motifi.....	116
8.2.3.4.7.Tavus kuşu Motifi.....	117
8.2.3.4.8.Su Yolu Motifi.....	118
8.2.3.4.9.Pıtrak (Ayva göbeği) Motifi.....	119
8.2.3.4.10.Muska ve Nazarlık Motifi.....	120
8.2.3.4.11.Çengel Motifi.....	121
8.2.3.4.12.Akrep Motifi.....	122
8.2.3.4.13.Üçgüller Motifi.....	123
8.2.3.4.14.Kurt Ağzı, Kurt İzi, Canavar Ayağı Motifi.....	124
8.2.3.4.15.Gül Motifi.....	125
8.2.3.4.16.Meşe Dalı Motifi.....	126
8.2.3.5.Karacakılavuz'da Dokunan Ürünlerden Örnekler.....	127
8.2.3.5.1.Seccade Örnekleri.....	127
8.2.3.5.2.Duvar Süsü Örnekleri.....	129
8.2.3.5.3.Dekoratif Ürünler.....	131
8.2.3.5.4.Salon Takımları.....	132
8.2.3.5.5.İnce Dokuma Örneği.....	134

8.2.3.5.6.Fular Örnekleri.....	134
8.2.3.5.6.Yelek Örnekleri.....	135
8.2.3.5.7.Heybe Örnekleri.....	136
8.2.3.5.8.Sofra Takımı Örnekleri	137
8.2.3.6.Karacakılavuz'da Dokuma Ustaları.....	137
9.DOKUMALARLA İLGİLİ ÇALIŞMALARIM.....	139
10.SONUÇ.....	159
11.KAYNAKLAR.....	161

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil2.1.Doğal ve Kimyasal Elyafların Sınıflandırılması.....	3
Şekil2.2.Keten Elyafı.....	4
Şekil2.3.Keten Bitkisi.....	4
Şekil2.4.Kenevir Bilgisi.....	5
Şekil2.5.Kenevir Lifi.....	5
Şekil2.6.Kapok Bitkisi.....	5
Şekil2.7.Olgun Kapok Bitkisi.....	5
Şekil2.8.Jüt Lifi.....	6
Şekil2.9.Jüt Hasadı.....	6
Şekil2.10.Rami Lifi.....	6
Şekil2.11.Rami Bitkisi.....	6
Şekil2.12.Sisal Lifi.....	7
Şekil2.13.Sisal Bitkisi.....	7
Şekil2.14.Manila Keneviri.....	7
Şekil2.15.Manila Keneviri Lifi.....	7

Şekil2.16.Koko Bitkisi.....	8
Şekil2.17.Koko Lifi.....	8
Şekil2.18. Bambu Bitkisi.....	8
Şekil2.19.Bambunun Liflerden Ayrıştırılması.....	8
Şekil2.20.Muz Bitkisi Yapraklarının Ayrıştırılması.....	9
Şekil2.21.Yün Lifi.....	10
Şekil2.22.Yün Lifinin Mikroskop Altında Görüntüsü.....	10
Şekil2.23.Ankara Keçisi.....	10
Şekil2.24.Tiftik Lifi.....	10
Şekil2.25.Kaşmir keçisi.....	11
Şekil2.26.Kaşmir lifi.....	11
Şekil2.27.Keçi Lifi.....	11
Şekil2.28.Deve Hayvanı.....	12
Şekil2.29.Deve Lifi.....	12
Şekil2.30.Alpaka Hayvanı.....	12
Şekil2.31.Alpaka Lifi.....	12
Şekil2.32.Lama Hayvanı.....	13
Şekil2.33.Lama Lifi.....	13
Şekil2.34.Vicuna hayvanı.....	13
Şekil2.35.Vicuna İpi.....	13
Şekil2.36.Tavşan hayvanı.....	14
Şekil2.37.Tavşan tüyü.....	14

Şekil2.38.İpek Böceklerinin Koza Yapması.....	14
Şekil2.39.İpek Böceklerinin Liflerini Ayrıştırma.....	14
Şekil2.40.Bazı Liflerin Enine Kesit Biçimleri.....	16
Şekil3.1.Pamuk Bitkisi.....	18
Şekil3.2.Pamuk Çiçeğinin Kesiti.....	18
Şekil3.3.Pamuk Kozası.....	18
Şekil3.4.Pamuk Lifinde Katmanlar.....	19
Şekil3.5.Pamuk Lifinde Primer ve Skonder Tabaka.....	19
Şekil3.6.Pamuğun Ekim ve Yetiştirme Süreci.....	19
Şekil3.7.Olgunlaşmamış ve Olgunlaşmış Pamuk Kozası.....	20
Şekil3.8.Pamuk Lifinin Morfolojik Yapısı.....	20
Şekil3.9.Pamuğun Enine Kesiti.....	20
Şekil3.10.Pamuğun Elle Hasadı.....	21
Şekil3.11.Pamuğun Makineyle Hasadı.....	21
Şekil3.12.Pamuğun Fiziksel Yapısının Şematik Gösterimi.....	23
Şekil4.1.Dokusuz Yüzey Kumaş Yapısı.....	25
Şekil4.2.Sterilizasyon Ürünleri.....	29
Şekil4.3.Nonwoven Kumaşlar.....	30
Şekil4.4.Nonwoven Kumaş.....	32
Şekil5.1.Pamuk İpliği.....	35
Şekil5.2.Pamuğun Ayrıştırılması.....	35
Şekil5.3.İplik Tekstüre Tekniği.....	36

Şekil5.4.Polyester İplik.....	36
Şekil5.5.Katı İpliklerin Gösterim Tarzı.....	37
Şekil6.1Kemik ve Taş Ağırsak.....	41
Şekil6.2.İlkçağlarda İplik Elde Edilmesinde Kullanılan İlkel İğler.....	41
Şekil6.3.Yatay Tezgah.....	42
Şekil6.4.Dikey Tezgah.....	42
Şekil6.5.Bez Ayağı Dokuma (Mısır).....	43
Şekil6.6.Mısır Kilimi.....	43
Şekil6.7.Yün Büken Kadın Tasviri (Mezopotamya).....	43
Şekil6.8.Çift Katlı Dimi Örgülü İpekli Parçası (İran).....	44
Şekil6.9.Çift Katlı Dimi Kuşak (Hindistan).....	44
Şekil6.10.İpekli Çocuk Paltosu (Çin).....	45
Şekil6.11.En Erken Tarihli Dokuma Örnekleri (Anadolu).....	46
Şekil6.12.En Erken Tarihli Dokuma Örnekleri.....	46
Şekil6.13. .En Erken Tarihli Dokuma Örnekleri.....	46
Şekil6.14.Hattiler- Etiler Milli Elbise Örneği.....	47
Şekil6.15.Kesin Bilinen En Eski İpek Parçası.....	48
Şeki6.16.Selçuklu İpekli Kemha Parçası.....	49
Şekil7.1.Eski Tekirdağ Fotoğrafı.....	55
Şeki7.2.Tekirdağ Fotoğrafı.....	58
Şekil7.3.Ayçiçeği Fotoğrafı.....	59
Şekil7.4.Kanola Fotoğrafı.....	59

Şekil7.5.Hayvancılık Fotoğrafi.....	60
Şekil7.6.Balıkçılık Fotoğrafi.....	60
Şekil7.7.Tekirdağ Mutfağı.....	61
Şekil7.8.Kiraz Festivali.....	63
Şekil7.9.Şarapçılık.....	64
Şekil7.10.Tarım.....	65
Şekil7.11.Organik Tarım.....	65
Şekil7.12.Arıcılık.....	66
Şekil7.13.Tekirdağ Rokoczi Müzesi.....	67
Şekil7.14.Vatan Şairi Namık Kemal.....	69
Şekil7.15.Tekirdağ Mimarisi.....	71
Şekil7.16.Tekirdağ Yelken Yarışları.....	72
Şekil7.17.Yamaç Paraşütü.....	73
Şekil7.18.Bisiklet Turu.....	74
Şekil7.19.Motokros Yarışları.....	74
Şekil7.20.Atatürk'ün Tekirdağ Anısı.....	75
Şekil7.21.Rüstem Paşa külliyesi.....	76
Şekil7.22.Hora Feneri.....	77
Şekil7.23.Kral Yolu.....	77
Şekil7.24.Dalyan.....	78
Şekil7.25.Kumbağ.....	78
Şekil7.26.Doğa Yürüyüşleri.....	79

Şekil7.27.Tekirdağ Manzarası.....	79
Şekil7.28.Romanlar.....	80
Şekil7.29.Tekirdağ İlçe ve Beldeleri.....	81
Şekil7.30.Karacakılavuz Görüntü.....	82
Şekil7.31.Karacakılavuz Görüntü.....	84
Şekil8.1.El Dokumanın Çeşitleri.....	85
Şekil8.2.Burdur-Göhlisar.....	86
Şekil8.3.Kolon Dokumada Güçüleme.....	86
Şekil8.4.Kolon Dokuması Sıkıştırma.....	86
Şekil8.5.Kolon Dokuma Örnekleri.....	86
Şekil8.6.Çarpana kartları.....	87
Şekil8.7.Çarpana Kartları İle Dokunmuş Kolon Dokumadan Yapılmış Kitap Ayracı	87
Şekil8.8.Düz Bez Dokuması.....	88
Şekil8.9.Düz Atkı Yüzlü Dokuma.....	88
Şekil8.10.İlikli kilim dokuması.....	89
Şekil8.11.İliksiz Dikey Çizgi Olmayan Kilimler.....	89
Şekil8.12.Eğri Atkı kilim Dokuması.....	89
Şekil8.13.Normal Atkılar Arasına Ek Atkı Sıkıştırılması.....	90
Şekil8.14.Çif kenetleme İle İliklerin Yok edilmesi.....	90
Şekil8.15.Atkıların Aynı Çözüden Geri Dönmesiyle İliklerin Yok Edilmesi	90
Şekil8.16.Sarma Kontur	91

Şekil8.17.Eğri Atkılı Kontur.....	91
Şekil8.18.Seyrek Motifli Cicim.....	91
Şekil8.19.Atkı Yüzlü Seyrek Motifli Cicim.....	92
Şekil8.20.Sık motifli Cicim.....	92
Şekil8.21.Atlı Yüzlü Sık Motifli Cicim.....	92
Şekil8.22.Düz Zili.....	93
Şekil8.23.Çapraz Zili.....	93
Şekil8.24.Seyrek Zili.....	93
Şekil8.25.Konturlu Zili.....	94
Şekil8.26.Düz Sumak Dokuması.....	94
Şekil8.27.Atkısız Düz Sumak Dokuması.....	94
Şekil8.28.Balık Sırtı Sumak Dokuması.....	95
Şekil8.29.Balık Sırtı Atkısız Sumak Dokuması.....	95
Şekil8.30.Ters Sumak Dokuması.....	95
Şekil8.31.Çapraz-Alternatif Sumak Dokuması.....	96
Şekil8.32.Mekikli Dokuma Tezgahı.....	96
Şekil8.33.Mekik.....	97
Şekil8.34.Mekikli Dokuma örneği.....	97
Şekil8.35.Bezayağı ve Dimi Karşılaştırılması.....	98
Şekil8.36.Motifsiz Dimi örneği.....	99
Şekil8.37.Motifli Dimi Örneği.....	99
Şekil8.38.Yatay Kompozisyonlu Dimi örneği.....	100

Şekil8.39.Dikey Kompozisyonlu Dimi Örneği.....	101
Şekil8.40.Serpme Motifli Dimi Örneği.....	101
Şekil8.41.Mihraplı Dimi Örneği.....	102
Şekil8.42.Merkezi Kompozisyona sahip Dimi Örneği.....	102
Şekil8.43.Düzen Tezgahı ve Parçaları.....	103
Şekil8.44.Düzen Tezgahında Dokuma.....	104
Şekil8.45.Atkı İpliklerinin Sıkıştırılması.....	105
Şekil8.46.Çözümlü İplikleri.....	106
Şekil8.47.Dokuma Yapımında Kullanılan İplikler.....	106
Şekil8.48.Yün Tarağı.....	107
Şekil8.49.Kirman	107
Şekil8.50.Boyama İşlemi.....	108
Şekil8.51.Yünlerin boyanması.....	109
Şekil8.52.Terbiye İşlemlerinin Şeması.....	110
Şekil8.53.Koçboynuzu Motifi.....	111
Şekil8.54.Eli belinde	112
Şekil8.55.Bereket (Köpek Ayağı).....	113
Şekil8.56.Bukağı (At Nalı).....	114
Şekil8.57.Döşeme Suyu.....	115
Şekil8.58.Yıldız Motifi.....	116
Şekil8.59.Tavus Kuşu Motifi.....	117
Şekil8.60.Su Yolu Motifi.....	118

Şekil8.61.Pıtrak (Ayva Göbeği).....	119
Şekil8.62.Muska Nazarlık.....	120
Şekil8.63.Çengel Motif.....	121
Şekil8.64.Akrep.....	122
Şekil8.65.Üçgüller.....	123
Şekil8.66.Kurtağzı, Kurt izi , Canavar Ayağı.....	124
Şekil8.67.Gül Motifi.....	125
Şekil8.68.Meze Dalı Motifi.....	126
Şekil8.69.Seccade Örneği.....	127
Şekil8.70. Seccade Örneği.....	127
Şekil8.71. Seccade Örneği.....	128
Şekil8.72. Seccade Örneği.....	128
Şekil8.73.Duvar Süsü Örneği.....	129
Şekil8.74.Duvar Süsü Örneği.....	129
Şekil8.75.Duvar Süsü Örneği.....	129
Şekil8.76.Duvar Süsü Örneği.....	130
Şekil8.77.Dekoratif Ürünler.....	131
Şekil8.78.Dekoratif Ürünler.....	131
Şekil8.79.Salon Takımları.....	132
Şekil8.80.Salon Takımları.....	132
Şekil8.81.Salon Takımları.....	133
Şekil8.82.Salon Takımları.....	133

Şekil8.83.İnce Dokuma Örneği.....	134
Şekil8.84.Fular Örnekleri.....	134
Şekil8.85.Yelek Örnekleri.....	135
Şekil8.86 Yelek Örnekleri.....	135
Şekil8.87 Yelek Örnekleri.....	136
Şekil8.88.Heybe Örnekleri.....	136
Şekil8.89.Sofra Takımı Örneği.....	137
Şekil8.90.Dokuma Ustaları.....	137
Şekil9.1.Göynek.....	139
Şekil9.2.Modernize Göynek	140
Şekil9.3.Göynek	141
Şekil9.4Modernize Göynek.....	142
Şekil9.5.Göynek.....	143
Şekil9.6.Moderize Göynek.....	144
Şekil9.7Göynek.....	145
Şekil9.8.Modernize Göynek.....	146
Şekil9.9.Göynek.....	147
Şekil9.10.Modernize Göynek.....	148
Şekil9.11.Göynek.....	149
Şekil9.12.Modernize Göynek.....	150
Şekil9.13Göynek.....	151
Şekil9.14.Modernize Göynek.....	152

Şekil9.15.Dokuma Elbise.....	153
Şekil9.16.Dokuma Elbise.....	154
Şekil9.17.Şalvar ve Cepken.....	155
Şekil9.18.Dokuma Elbise.....	156
Şekil9.19Dokuma Bluz.....	157
Şekil9.20.Kalın Dokuma Yelek.....	158

GENEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Dilber YILDIZ
Ana Sanat Dalı : Tekstil ve Moda Tasarımı
Programı : Tekstil ve moda tasarımı
Tez Danışmanı : Prof.Dr.Esin SARIOĞLU
Tez. Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans -2 OCAK 2015

KARCAKILAVUZ DOKUMALARININ GÜNÜMÜZ TEKSTİL VE MODASINA UYARLANMASI

ÖZET

Tarih henüz dokuma sanatının, ilk defa nasıl ve ne zaman ve nerede başladığı konusunda kesin bir hükme varamamıştır. Dokumacılıkta düne kadar en eski medeniyet olarak Mısır'ı tanıyoruz. Oradan Mezopotamya'ya ve Orta Asya'ya gelişimini sürdürmüştür. Tekstil süsleme sanatlarının temelini meydana getiren dokumacılık, asırlar boyu Türklerin sanat duygularını aktarmada her şeyden önden gelen önemli bir adım olmuştur. Kelime ve cümlelerini, motif ve renklerini oluşturduğu bir dil gibi sessizce konuşulmuş ve anlaşılmıştır. Bu nedenledir ki; el dokumacılığının Türk dokuma sanatları içerisinde üzerinde fazlaca durması gerektiren çok önemli bir yeri vardır. Son derece geniş alanları kapsamı nedeniyle özelliklerinin tespiti sınıflandırılmalı değerlendirilmesi gerekir Tarihi geçmişi olan dokumalar ve motifleri sanatsal çalışmalarda, moda ve tekstil sektöründe, farklı stil ve tasarımlarla yorumlanarak, belirli dönemler içinde koleksiyonlar halinde görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dokuma, Motif, Sanat, Tekstil, Moda Tasarımı

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Dilber YILDIZ
Field : Textile and Fashion Design
Program : Textile and Fashion Design
Supervisor : Prof.Dr.Esin SARIOĞLU
Degree Awarded and Date : Master- January 2015

KARACAKILAVUZ WEAVINGS ADOPTATION TO TODAY'S TEXTILE AND FASHION

ABSTRACT

History has not given a decision how, when, and where about the beginning of weaving art. We know the most ancient civilizations of Egypt about weaving. Weaving has continued its development in Mesopotamia and Central Asia from Egypt. Weaving formed the basis of textile decorative arts and is an important step in the transfer of Turkish art feelings throughout the centuries. Words and sentences of motifs and colors to create a language that is quietly spoken and understood. Therefore hand weaving is a very important place at the Turkish weaving arts. Because of coverage very large areas, features of weaving should be determined, classified and evaluated. Historical weaving and motifs has been seen with different styles and designs reviews into collections of artistic works, fashion and textile industry at some periods.

Keywords. Weaving, Motif, Art, Textile, Fashion, Design

1.GİRİŞ

Dokuma sanatı , Türk sanatları içinde önemli bir yere sahiptir. Dokumacılıkta en eski medeniyet olarak tanıdığımız Mısır , daha sonra Mezopotamya ve Orta Asya gelişimini sürdürmüştür.Zengin motif özellikleri, dokuma teknikleri, renk ve kompozisyon özellikleriyle günümüze kadar gelen sanatlarımızdan biri olmuştur.

Mekikli dokumalar grubundan olan dimi dokuma tekniği atkı ipliğinin sarıldığı ve atkı ipliklerinin , çözgü ipleri arasından geçirilmesini kolaylaştıran iki ucu sıkıştırılmış, çoğunlukla ahşap malzemeyle yapılan alete mekik bu aletle dokunan dokumalara mekikli dokumalar denir.

El tezgahlarında dokunan ‘Karacakılavuz Dokumaları’ incelendiği tez çalışmasının ikinci bölümünde , doğal elyaflar (bitkisel elyaflar,pamuk, keten, kenevir, kapok, jut rami sisal, manila keneviri, koko bambu, bosho- fu) hayvansal elyaflar (yün, tiftik, kaşmir, Keçi kılı, deve tüyü, alpaka, lame, vicuna, tavşan tüyü, ipek) yapay elyaflar ,yapay elyafların elde edilmesi, tekstil liflerinin temel özellikleri hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölümde, pamuk tanımı tarihçesi, pamuk üretimi ,pamuk lifinin fiziksel ve kimyasal özelliklerini , pamuk lifini,n kimyasal yapısı incelenmiştir.

Dördüncü bölümde dokusuz yüzeyler (non woven) kumaşlar yapısı, tarihçesi, dokusuz yüzey ürünlerde, tercih edilen elyaf türleri ve kullanım yerleri , non woven Pazar ve uygulamaları nonwoven kumaş özelliklerine , nonwoven elyafları, nonwoven elyaflarının sınıflandırılması incelenmiştir.

Beşinci bölümde iplik tanımı , ipliğin çeşitleri, pamuk ipliği, polyester iplik, iplik özellikleri anlatılmıştır.

Altıncı bölümde dokumacılığın tanımı ve tarihçesi ,dokumacılığın büyük medeniyet merkezlerindeki gelişimi (Mısır, Mezopotamya, İran, Hindistan, Çin, Orta Asya Türkleri, Anadolu, Hattiler-Etiler, Frikler Bizans, Selçuklular, Osmanlılar) Türkiye’de el dokumacılığı incelenmiştir.

Yedinci bölümde Tekirdağ’ın Tarihçesi, Tekirdağ’ın coğrafi özellikleri, Tekirdağ’ın sosyal- kültürel, ekonomik özelliklerini(ayçiçeği, kanola, hayvancılık, balıkçılık, Tekirdağ mutfağı, kiraz festivali, şarapçılık, tarım, organik tarım, arıcılık, Tekirdağ Rokoczi Müzesi, Vatan Şairi Namık Kemal, Tekirdağ Mimarisi, Tekirdağ spor faaliyetleri (Yelken Yarışları, Yamaç Paraşütü, Bisiklet Turu, Motokros Yarışları) Atatürk’ün Tekirdağ Anısı, Rüstem Paşa Külliyesi, Horo Feneri, Kral Yolu, Dalyan, Kumbağ, Doğa Yürüyüşleri, Romanlar) anlatılmış. Karacakılavuz hakkında genel bilgiler , coğrafi konumu , Karacakılavuz’ un tarihçesi anlatılmıştır.

Sekizinci bölümde dokumanın tanımı, dokuma çeşitleri (çarpana (kolon) dokumalar, kirkitli dokumalar, mekikli dokumalar, Karacakılavuz Dimi dokumalarının özelliklerini , terbiye işlemini, Karacakılavuz dokumaları motifleri tanıtılması için yaptığım geleneksel motiflerle ilgili desen çalışması (koçboynuzu, eli belinde, bereket,(köpek ayağı), bukağı motifi, döşeme suyu, yıldız, tavus kuşu, su yolu, pıtrak(ayva göbeği) , muska ve nazarlık motifi, çengel motifi, akrep motifi, üçgüller motifi, kurtağzı, kurt izi , canavar ayağı motifi, gül motifi, meşe dalı motifi, Karacakılavuz dan dokunan ürünlerden örneklerle (seccade örnekleri, duvar süsü örnekleri, dekoratif ürünler, salon takımları, fular örnekleri, yelek örnekleri, heybe örnekleri, sofra takımları örneği , Karacakılavuz da dokuma ustaları konulmuştur.

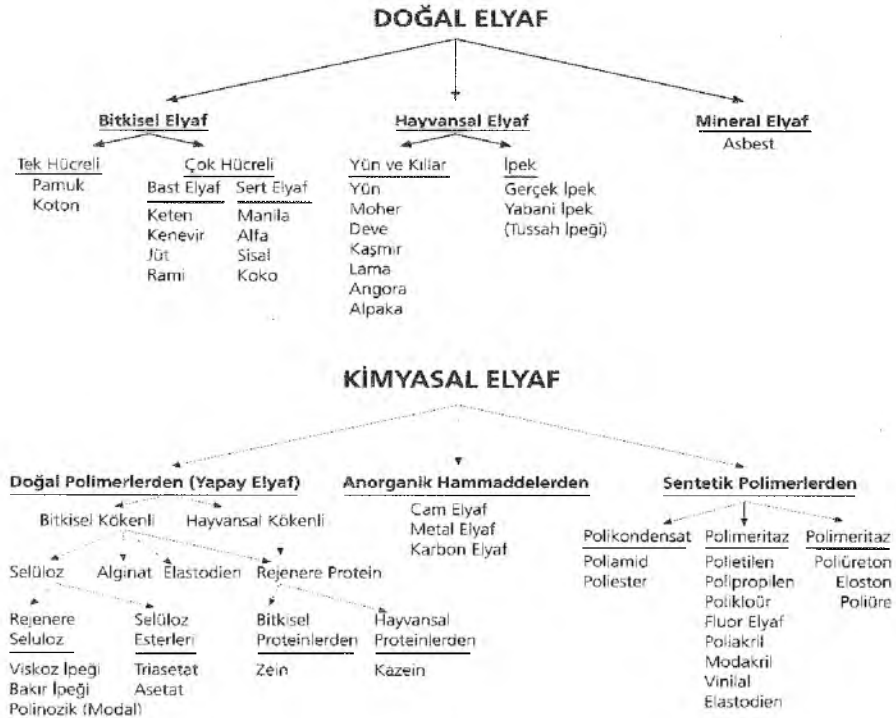
Günümüz tekstillerinde Karacakılavuz dokumalarının kullanılması dokuzuncu bölümde kendi çalışmalarımıla açıklanmış sanatsal çalışmalara yer verilmiştir.

2.ELYAF:

Tekstil hammaddesi olan elyaf terimi, lif kelimesinin çoğulu olup, gerilebilme ve kopma mukavemeti ile bükülebilme (eğirme) ve birbiri üzerine yapışma yeteneği olan ve boyu enine göre çok uzun, renkli veya renksiz materyaller için kullanılır.

Bu amaçlar için kullanılan her türde kumaş ve materyal, elyaf adı verilen hammaddeden yapılır. Tekstil sözcüğü ise elyaf adı verilen bu hammaddenin elde edilmesinden tüketicinin istediği özelliklere sahip bir materyal haline getirilinceye kadar geçirdiği aşamalarla ilgili bir terimdir. (Başer,2002:1).

Elyaflar genel olarak doğal ve kimyasal elyaf olarak iki ana bölüme ayrılır.

Şekil.2.1 Doğal ve Kimyasal Elyafların Sınıflandırılması

Kaynak:Gürsoy,2010:93

2.1.Doğal Elyaf lar

Bitkisel ,hayvansal ve mineral elyaf olarak üçe ayrılır.Doğal elyaf ların ana ham maddesi çok önemlidir.Pamuk, keten, yün ve ipek doğal elyaf ların özüdür.Bunlardan pamuk ve ketenin özü selüloz dur.Yün elyaf ının özü keratin (protein) ipek elyaf ının özü fibroin (protein)(Gürsoy,2010:92)

2.1.1.Bitkisel Elyaf lar

2.1.1.1.Pamuk:Tekstil maddesi olarak kullanılan bir çok lif vardır.Ucuz olması ve çok üretilebilmesi,üretim kolaylığı bakımından çok eski dönemlerden beri Doğuda ve Orta Doğuda birinci derece tekstil maddesi olarak kullanılan bir lif tir.(Anmaç,2004:23)

2.1.1.2.Keten:Keten ilk çağlardan beri yerleşik toplumlarca bilinir.Keten elyaf ı bitkinin sapından elde edilir.(Anmaç,2004:23)Keten bitkisi başlıca tohumu ve lifi için yetiştirilir.%40-45yağ içeren tohumundan, kuruyan yağ türünde yağ elde edilir.Bezir yağı olarak bilinen bu yağ,boyacılıkta kullanılır.Yağı alınan tohumlardan griye kalan küs pe,hayvan yemi olarak kullanılır.Sonbaharda ve ilkbaharda ekimi yapılan keten bir yıllık bir bitkidir.Nemli havayı sever.Temmuz ve ağustos aylarında bitki yeşilliğini kaybedip,yapraklarını dökünce hasatı yapılmalıdır.Boyu en az 60cm olan bitkiden tekstilde kullanılabilecek lifler elde edilir.(Başer,2002:47)

Şekil.2.2 Keten Elyaf ı

Şekil.2.3 Keten Bitkisi

Kaynak: www.bulmacabul.com / www.tekstilsayfası.com

2.1.1.3.Kenevir:Kendir adı verilen kenevir bitkisi,lifi ve tohumundan elde edilen yağ ı için yetiştirilir.Kenevir bitkisi dişi erkek olmak üzere iki tiptir.Dişi kenevirlerde dalların uç yapraklarında bulunan salg ı tüyleri, yapışkan ve kendine has kokusu olan uyuşturucu etkili bir madde salg ılar. Keten bir yıllık bitkidir. Ekiminden 120-140 gün

sonra hasadı yapılır. Lif hücreleri, ketende olduğu gibi kabuk kısmında demetler halindedir. Her lif demetinde 30-50 lif hücresi vardır. Lif üretimi ketende olduğu gibi, çürütme, dövme ve taraklama işlemleri ile yapılır

Şekil:2.4.Kenevir Bitkisi

Şekil:2.5 Kenevir Lifi

Kaynak:www.meleklermekani.com / www.webcanavari.net

2.1.1.4.Kapok: Bitki tohumundan elde edilen bir başka lif cinsi de kapoktur.Kapok ağacı, tropik iklimlerde yetişir.Ağacın kapsül şeklindeki meyvesi içinde tohumu ile birlikte bulunan lifler elle veya makinelerle kapsüllerden ayrılır.Tohumlar liflerden pamuğa nazaran çok daha kolay ayrılır.Sarı renkli, yumuşak elastik ve dayanıksız bir elyafır.(Başer.2002:46)

Şekil:2.6. Kapok Bitkisi

Şekil:2.7.Olgun Kapok Bitkisi

Kaynak:www.konyakentrehberi.net /www.kunfeyekun.org

2.1.1.5.Jüt:Pamuktan sonra dünyada en fazla üretilen bitkisel liftir.Tropik iklimde yetişen jütün anavatanı Hindistan'dır. Bitki nemli,sıcak ve yağışın bol olduğu tropik

subtropik iklimlerde yetişir.(Anmaç.S:74). Bir yıllık bir bitki olan jütün gövdesinde lif hücreleri demetler halinde bulunur.Bitkinin hasadı keten ve kenevirdeki gibi yapraklar sararmaya başladığında yapılır.Lif üretimi çürütme yöntemi ile yapılır.Elde edilen liflerin boyu 18-25cm dir.Yapısında, %60-64 selüloz, %20 linyin ve %5pektin bulunur.Kenevirde daha parlak lifler elde edilir.(Başer.2002:54)

Şekil:2.8. Jüt Lifi

Kaynak:www.gaziantep.com /

Şekil:2.9.Jüt Hasadı

www.izmircuvalfabrikası.com

2.1.1.6..Rami:Sıcak ve orta kuşak ikliminde yetişen rami bitkisinin iki ayrı türü vardır.Anavatanı Çin olan ve beyaz rami de denilen türünün yaprakları, yeşil rami denilen diğer türünden daha geniştir. Lif hücreleri,bitkinin gövdesinden kabuk kısmının altında yer alır.Yaprakları sararmaya başladığında hasadı yapılır.Ortalama 15 cm uzunluğunda parlak beyaz rami liflerinin %80-85 i % 6,7,5 oranında pektin maddesi bulunur. Yerel giyim eşyaları,döşemelikler, ip ve halat yapımında endüstri tekstilinde kullanılır.(Başer.2002:54)

Şekil:2.10.Rami Lifi

Şekil:2.11. Rami Bitkisi

Kaynak:www.tekstiltekstil.com / www.tekstilsayfası.com

2..1.1.7.Sisal:Sisal bitkisi sıcak ve nemli iklimde yetişir.Yapraktan elde edilen lif sınıfında en fazla sisal üretilir. Sisal bitkisi,7-8 yaşına geldiğinde lif üretimi için kullanılabilir. Uzun, etli, ve kın şeklindeki yaprakların %80 -85 sudur.Taze yapraktan çürütme yöntemi ile %3-4 kadar lif elde edilebilir.Bir bitkiden 15-20yıl boyunca ürün alınabilir.Liflerin boyu 100 cm'e kadar ulaşır.Yapısında %65-72 selüloz,ayrıca hemiselüloz, pektin velinyin bulunur.(Başer.2002:56)

Şekil:2.12.Sisal Bitkisi

Şekil:2.13. Sisal Bitkisi

Kaynak:www.tekstilkütüphane.blogspot.comwww.wikipedia.com

2.1.1.8.Manila Keneviri:Hurma ağacına benzeyen ve 8-20 yıl yaşayan bir tropikal bitkidir. Filipinlerde yetişir.Dünya üretiminin %94 ünü bu ülke karşılar.Yaprak kınları içinde lifler demetler halinde bulunur.Yapraklar, bitki çiçeklenmeye başladığında hasad edilir. Yapısında %63-64 selüloz,%10 hemiselüloz ve %5 linyin ve pektin içerir.Lifleri sağlamlılığı nem çekici özelliğinden dolayı yelken bezleri, gemi halatları yapımında kullanılır.(Başer.2002:56)

Şekil:2.14.Manila Keneviri

Şekil:2.15 Manila Keneviri Lifi

Kaynak:www.derdiveren.com /www.turkish.alibaba.com

2.1.1.9. **Koko Elyafı:**Tropikal bir bitki olan hindistan cevizi meyvesinin üstünü örten lifli tabakadan elde edilir.Üretimi için hindistancevizi kabukları nehirlerde 6-12 ay bekletilir. Kabuklarındaki çamurlar gider; odunsu hücreleri liflere bağlayan yapışkan madde bozunur ve lifler birbirinden ayrılacak hale gelir. Bu kabuklar

kurutulur ve odun tokmaklarla dövülür. Sonra temizlenerek kaba, uzun ince ve kısa lifler sınıflandırılır. Koko lifleri iplik haline getirilip; parlak renkli koko hasırlarının yapımında, çuval ve gemi imalinde kullanılır.(Başer.2002:56)

Şekil:2.16.Koko Bitkisi

Şekil:2.17.Koko Lifi

Kaynak:www.bilgiufku.com /www.değirmen ticaret.com

2.1.1.10.Bambu : Bambu 21. Yüzyıl elyafıdır.Uzak doğunun bambu ormanlarından toplanan bambu kayışları hamur haline getirilip daha sonra liflere ayrıştırılır ve kasarlanır.Elde edilen lif,başka selülozik elyafın veremediği doğallığı,yumuşaklığı ve serinliği vermektedir.Kendiliğinden antibakteriyel, doğa dostu olan liflere merserize işlemi gerekmez. Tüm bitkisel ve selülozik elyaflarla aynı boyayı alır,yazın terleme ve koku yapmaz.Erkek bayan iç giyimlerinde çorap,battaniye havlu tıbbi giyimlerde kullanılmaktadır.

Şekil:2.18. Bambu Bitkisi

Şekil:2.19.Bambunun Liflerden Ayrıştırılması

Kaynak:www.amazingteesandmore.com./

2.1.1.11.Basho-fu (Muz ağacının yaprağı)lifi:Basho fu dan yapılmış Okinawa'nın meşhur tekstilleri, kayıtlara göre 13. 15.yüzyıldan bu yana hala kullanılmaktadır.Okinawa'nın iklim şartlarına uygun olan Basho dan yapılan tekstiller çok hafiftir.Lif haline gelme süreci oldukça zahmetlidir.Muz ağacı yaprakları el ile dilimlenir bu dilimlenmiş yapraklar kaynar suda birkaç kez kaynatılır,ve bambu makasları ile kötü bölümleri temizlenir ve elle çok ince hale getirir.

Şekil:2.20.Muz Bitkisi Yapraklarının Ayrıştırılması Lifi

Kaynak:www.swicofil.com

2.1.2.Hayvansal lifler

2.1.2.1.Yün:Protein bazlı lif türüdür.Yün diğer liflerin hiçbirinde aynı ölçüde bulunmayan incelik, uzunluk,elastikiyet ve kıvrım gibi özellikleri yanında,ısıyı iyi tutma ,fazla rutubet alma az ıslanırılık ve keçeleşme yeteneği gibi üstün giyim fiziolojisi gösteren ve vücut çevre ilişkilerini en iyi şekilde ayarlayan değerlibir dokuma maddesidir.(Harmancıoğlu,1974:311).Bir çok ülkede, yün elde edilmesi için koyun üretimi önemli bir endüstri dalı olarak kabul edilir.Dünyanın çeşitli yörelerinden elde edilen yün, kalite farklılıkları gösterir.Dünyada üç farklı yün cinsi sayılabilir:Merinos yünleri, crossbred (melez)yünleri ve Asya yünleri.Üçü koyunun kendisinden, biri ise atık yünlerden olmak üzere, dört şekilde yün elde edilir.Kırkım yünü, tabak yünü,ölü hayvan yünü, paçavra yünü. Son yıllarda elektron mikroskobu ile yapılan araştırmalarda kütikül (epiderm)tabakasının endökül, eksokütikül ve epikütikül olmak üzere üç kısımdan oluştuğu bulunmuştur.Yün lifinin üzerindeki pulların şekil ve dizilişleri, lifin temel özelliklerine etki eder.İnce yünlerde tek bir

pul,lifin tamamını sarar.Kalın liflerde ise, çap ile birlikte pulların sayısı da artar.(Başer,2002:67)

Şekil:2.21 Yün Lifi

Şekil:2.22 Yün Lifinin Mikroskop Altında Görüntüsü

Kaynak:www.turkish.alibaba.com / Başer,2002:70

Keçi Türü Hayvanlardan Elde Edilen Lifler

2.1.2.2.Tiftik (Moher):Ankara keçisinin uzun,parlak ve yumuşak kıllarından elde edilir.(Başer,2002:86).Hafif kıvrımlıdır.Uzunlukları 120-30 mm. kadardır.Lif üzerinde bulunan pullar geniş ve ince olduğundan ipeksi parlaklığa ve yumuşaklığa sahiptir.140 yıl kadar önce Orta Anadolu'da yetiştirilen tiftik keçileri ile Anadolu, dünya piyasalarında 1 numaralı üretici idi. Yünde olduğu gibi, kütikül (epiderm),korteks ve medula tabakalarından yapılmıştır.Tiftik liflerinde de protein olarak keratin vardır.

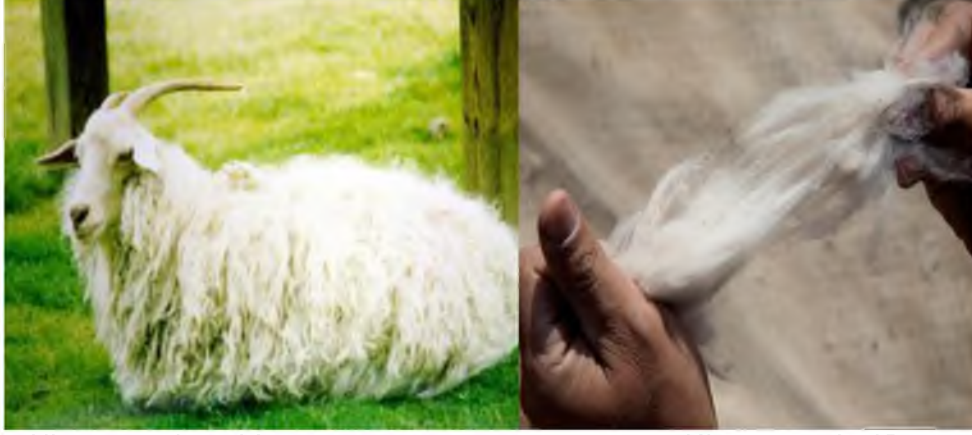
Şekil:2.23. Ankara Keçisi

Şekil:2.24. Tiftik Lifi

Kaynak:tekstilkütüphane.blogspot.com / www.tiftikbirlik.com

2.1.2.3.Kaşmir:Orta Asya'da Tibet ve Keşmir'de yetişen keçi türünde bir hayvan olan keşmir keçisinden elde edilir.Hayvanın kıl örtüsü,farklı iki tür kıldan oluşmuştur.Üste kaba kıllar ve altında ince yünler bulunur.Kıllar,Haziran aylarında

hayvandan yolunmak ve taranmak suretiyle alınır.Bir hayvandan ancak 200-250g lif alınabilir. Bu bakımdan oldukça pahalı bir elyaftır.(Başer,2002:87)

Şekil:2.25.Keşmir Keçisi

Şekil:2.26. Kaşmir Lifi

Kaynak tekstilkütüphane.blogspot.com

2.1.2.4.Keçi Kılı:Adi keçilerin kılları kaba ve kıvrımsızdır.Bu yüzden kumaş dokumalarında kullanılmaz. Genellikle siyah ve kahverengi,nadiren beyaz ve gri olur. Kıl çuvallar, yem torbaları, çadır bezleri, ve kilim dokumaları yapılır.(Başer,2002:88)

Şekil: 2.27. Keçi Hayvanı Lifi

Kaynak:www.veteriner.com /www.ansiklopedim.info

Deve Türü Hayvanlardan Elde Edilen Lifler

2.1.2.5.Deve Tüyü:Evcil bir hayvan olan devenin kıl örtüsünden elde edilen liflere deve tüyü veya kamel denir.Asya ve Afrika'da yaşayan bir hayvan olan deveden elde edilen deve tüyünün başlıca alıcısı İngiltere'dir.Deve,Türkiye'nin güne bölgelerinde de bulunur;ancak yününden yararlanılmaz.(Başer,2002:88).Derisinin üst tarafında

kaba ve bunun altında ince tüyler bulunur.Bu ince tüyler elbiselik ve palto yapımında kullanılır.

Şekil:2.28Deve Hayvanı

Şekil:2.29 .Deve Lifi

Kaynak:tuozhongwang.en.aibaba.com

2.1.2.6.Alpaka:Güney Amerika’da yetişen deve türü bir hayvan olan alpakadan elde edilen lifler de aynı adı taşır.Kıllar hayvandan kirkım yoluyla elde edilir.Görünüş bakımından tiftik yönlerine benzer.Beyazdan kahverengi siyaha kadar giden renklerde dir.(Başer,2002:89).Kazak, elbiselik kumaşlar ve i çamaşırı yapımında kullanılır.

Şekil:2.30. Alpaka Hayvanı

Şekil:2.31. Alpaka Lifi

Kaynak:www.guvercinrehberi.com /www.alpakakumaş.net

2.1.2.7.Lama:Deve türü bir hayvan olan lamadan alpakaya göre daha kalın ve uzun kıllar elde edilir.Genellikle kahverengi olan elyaf doğal rengi ile kullanılır.Kammgarn ve strayhgarn olarak işlenip kalın kumaşlar dokunur.(Başer,2002:89).

Şekil:2.32.Lama Hayvanı

Şekil:2.33.Lama Lifi

Kaynak:www.sıfanur.com /www.tekxtileunı.wordpress.com

2.1.2.8.Vicuna:Güney Amerika’da yetişen yabani bir hayvandır.Kıl örtüsü çok ince, yumuşak ve parlaktır.Bu iyi özellikleri yanında hayvan avlanma ile elde edildiğinden, ticari değeri çok yüksektir.(Başer,2002:89)

Şekil:2.34. Vicuna Hayvanı

Şekil:2.35. Vicuna İpi

Kaynak:www.exploringnature.org /www.sirmiumleid.com

Diğer Hayvanlardan Elde Edilen Lifler

2.1.2.9.Tavşan Tüyü:Tavşandan elde edilen tüylerin tekstilde kullanımı,1920’li yıllara rastlar.Tavşan tüylerinin en kalitelişi Ankara Tavşan’ı türünden elde edildiğinden angora olarak da isimlendirilir.(Başer,2002:89).Tavşan derisinin üst kısmı sert,kıvrımsız ve uzun kıllar altında ince ,yumuşak kıvrımlı ve kısa lifler vardır. Tavşandan bu tüyler taranarak alınır.Çok sıcak tutar.Dayanıksız olmasından ve çok zor eğrildiğinden dolayı koyun, keçi, küçük deve yünü veya sentetik liflerle karıştırılarak kullanılır.(Başer,2002:89)

Şekil:2.36 Tavşan

Şekil:2.37. Tavşan Tüyü

Kaynak: www.bakimliyiz.com / www.tekstilkütüphane.bogspot.com

2.1.2.10.İpek: Doğal ipek, Doğu Asya ile bazı Akdeniz ülkelerinde yetişen bombyxmori adı verilen ipek böceğinin ürünüdür. M.Ö 2000 yıllarında ipek Çin'de biliniyordu ve dünyaya buradan satılıyordu. Çin, ipekli kumaş üretiminde yaklaşık olarak 3000 yıl tek sahibi olmuştur. (Parker.1997:92). Günümüzde azda olsa Bursa ve çevresi başta olmak üzere ipek böceği üretimi yapılmaktadır. (Başer,2002:90) Doğal lifler arasında tek filament halde elde edilen ipek lifi kozadan koparılmadan 600m ye kadar lif çekilebilir. Doğal lifler içinde mukavemeti en yüksek olan ipek 2.8-5.2gr/denye arasında mukavemeti değişir. (Harmancıoğlu,1974:311). Bu liflerin nem tutma özelliği iyi olduğundan boya tutması ve renk parlaklığı oldukça iyidir. Terleme ürünlerde bozulmaya neden olur defalarca terlemeye maruz kalan ipek ürünler kullanıldıktan sonra hemen temizlenmez ise renklerinde solma meydana gelir. İpek liflerinin ısı iletme özelliği yavaş olduğu için sık dokunmuş ipek kumaşlar nispeten sıcak, ince ipek kumaşlar ise serin tutar (Parker.1997:126)

Şekil:2.38.İpek Böceklerinin Koza Yapması

Şekil: 2.39 Kozadan Liflerin Ayrıştırılma

Kaynak: www.veterinerhekimiz.com

2.2.Yapay Elyaf lar

Yapay elyaf denilen kimyasal elyaf lar ise doğal polimerlerden elde edilir.Anorganik hammaddelerden elde edilen cam, metal gibi kimyasal elyaf lar ve sentetik polimerlerden elde edilen elyaf lar da vardır.Kimyasal elyaf lar da moden ve viskon gibi selüloz temelli yada asetat gibi selüloz elyaf lar da öz / hammadde selülozdur.(Gürsoy,2010:92).Kimyasal lifler, hammaddesinin kaynağına göre iki ana sınıfa ayrılır.

1)Rejenere Lifler:Elyaf ın ana maddesini oluşturan polimerler, doğal kaynaklardan polimer bileşikler halinde elde edilip,bir takım fiziksel ve kimyasal yöntemlerle lif haline getiriliyorsa rejenere lifler olarak isimlendirilir.

2)Sentetik Lifler:Elyaf ın ana maddesi olan polimer,bazı kimyasal maddelerden sentez yoluyla elde ediliyorsa sentetik lifler olarak adlandırılmaktadır.Ayrıca yapısı anorganik olan maddelerden insan eliyle elde edilmiş liflerde vardır.Cam lifleri ve metalden çekilmiş bu tür liflere yapay anorganik lifler denir. (Başer.2002:102).

2.2.1.Yapay Lilerin Elde Edilmesi

1)**Yaş Eğirme Yöntemi:**Bu yöntemde polimerin uygun çözücü içinde çözeltisi hazırlanır.Bu çözelti,bir koagülasyon banyosu içinde bulunan spinneret başlığına bir pompa yardımıyla sabit basınç altında gönderilir.Spinneret başlıkları üzerine elde edilecek filamentin çapı büyüklüğünde bir yada bir kaçdelik bulunan başlık vardır.Tek delikli bir spinneretten ‘monofilament’çok delikli spinneretten ‘multifilament’demeti elde edilir.

2)**Kuru Eğirme Yöntemi:**Bu yöntemde,polimer çözeltisini hazırlamak için kullanılacak çözücü maddenin kolay uçucu,yani kaynama noktası düşük bir madde olması gerekir.Böyle bir çözelti ince deliklerden sabit basınç altında içinden sıcak hava akımı geçen odalara püskürtülürse,çözücü kolayca buharlaşır;geriye filament şeklinde biçimlenmiş polimer madde kalır.

3)**Yumuşak Eğirme Yöntemi:**Herhangi bir çözücüde çözünmeyen termoplastik özelliğe sahip polimerler yumuşak eğirme yöntemiyle filament haline getirilir.Polimer parçaları erime noktası üzerindeki sıcaklıkta ısıtılarak eritilip sıvı

hale gelir.Bu sıcaklıkta polimer hava oksijeni ile etkilenip bozunduğundan sistemde soğutucu olarak hava yerine inert bir gaz olan azot gazı kullanılır.(Başer.2002:102)

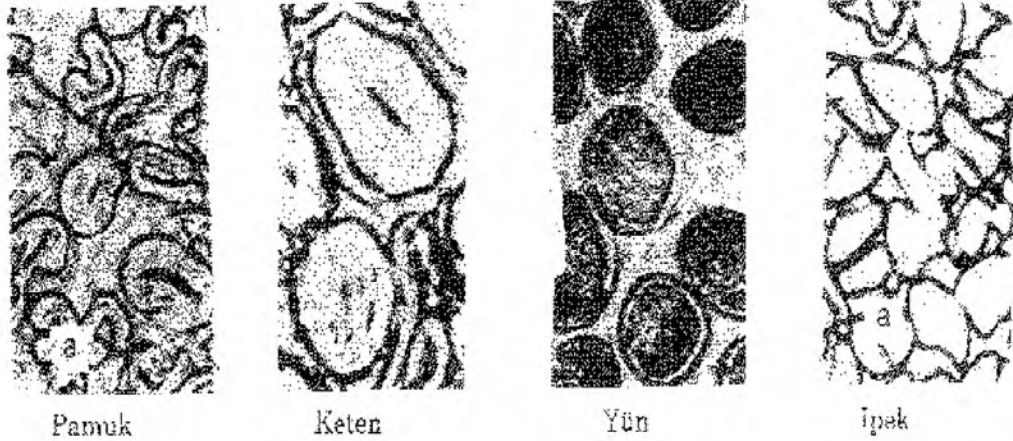
2.3.Tekstil Liflerinin Temel Özellikleri

1.Uzunluk:Uzunlukları bakımından tekstil lifleri ikiye ayrılır.

a)Kesikli Elyaf:Her bir lifin boyu birkaç santimetre büyüklüdedir.Her birine “stapel” denir.

b)Kesiksiz Elyaf:Liflerin boyu sonsuz uzunluktadır.Bu ürünler için “flement” terimi kullanılır.

2.İncelik:Elyafın bir diğer özelliği de enine kesitinin büyüklüğü ve biçimidir.Bu büyüklük elyafın inceliği olarak da bilinir.

Şekil 2.40.Bazı liflerin enine kesit biçimleri

Kaynak:Başer,2002:13

3.Parlaklık:Düzgün bir yüzeyden ışığın yansımalarıyla oluşur.Uzun kesiksiz elyafın kullanılması veya saten dokuma şeklinin seçimi gibi yöntemlerle ve özel apre maddeleriyle parlaklık sağlanır.

4.Eğirme Yeteneği:Her lifin iplik haline gelebilmesi için eğirme yeteneğine sahip olması gerekir.Bu özellik liflerin birbirine biraz yapışıcı olması yanında kütle halindeyken birleşik halde bulunmasından ileri gelir.

5.Dayanıklılık:Elyafın iplik veya kumaş haline gelinceye kadar birçok gerilimlere maruz kalması nedeniyle, bunlara karşı yeter derecede dayanıklı olması gerekir.Bir lif veya ipliğin dayanıklılığı, gerilme mukavemeti terimiyle verilir.

6.Uzama ve Esneklik:Herhangi bir maddeye bir kuvvet etki ettiği zaman, bu cisimde bir gerilim meydana gelir.Eğer kuvvet cismi sıkıştırmaktaysa cisimde bir kısalma, çekmekteyse bir uzama meydana gelir ve bunun sonucu olarak bazı değişimler olur.

7.Yoğunluk:Tekstil liflerinde yoğunluk iki şekilde tanımlanır.

a)**Hacimsel Yoğunluk** :Bir cismin kütesinin aynı hacimdeki suyun kütesine oranıdır.

b)**Lineer Yoğunluk** :Lifin birim uzunluğunun ağırlığı, lineer yoğunluk olarak verilir.

8.Nem Çekme Özelliği:Tekstil liflerinin önemli özelliklerinden biride belli sıcaklık ve bağıl nemde (relatif nem) su absorblama yeteneğidir.

9.Isıdan Etkilenme Özelliği:Isı enerjisi aldığıında ,bir organik maddenin bu enerjiden etkileşimi belli bir değere kadar fizikseldir.Belli bir sıcaklık değerinden sonra kimyasal etkileşim meydana gelmeye başlar.Isının organik bileşiği kimyasal olarak etkilenmesi olayına “yanma “denir.

10.Işıktan Etkilenme Özelliği:Işık bir enerji türüdür.bu nedenle organik bir bileşik olan lifler uzun zaman içinde ışık enerjisinden etkilenir.Bu etkilenme, polimerleşme derecesinin düşmesi ve buna bağlı olarak dayanıklılığının azalması şeklinde ortaya çıkar.

11.Kimyasal Reaktiflerden Etkilenme:Lif,kendisini oluşturan polimerin yapısına bağlı olarak,asit, baz, yükseltgen, maddeler gibi kimyasal reaktiflerden etkilenir.

12.Elektiriksel Özellikler :Tekstil materyali elektrik endüstrisinde izolasyon amacıyla kullanılacaksa bu özellik önem kazanır.(Başer,2002:12).

3.PAMUK

Şekil 3.1.Pamuk Bitkisi

Pamuk,keten ve yün ile birlikte tekstilde kullanılan en eski elyaftır.Anavatanı Hindistan'dır.M.Ö.3000 yılına ait olduğu bilinen Hind mezarlarında pamuklu materyal örneklerine rastlanmıştır.Pamuk bitkisi Antartika dışında dünyanın her yerinde yetişir.Dünyada en fazla pamuk üreten 10 ülke arasında Türkiye vardır. Türkiye'deki üretim Ege,Çukurova,Antalya ve GAP olmak üzere başlıca dört bölgede yapılmaktadır.Üretilen pamuk türleri Coker, Deltapin, Caroline queen ve yerli maydos pamuklarıdır.(Başer,2002:37)

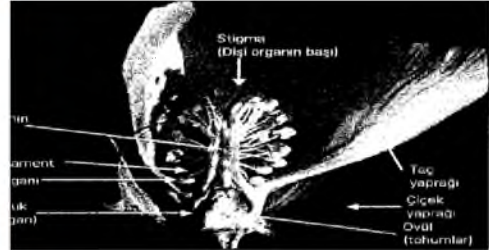
Kaynak :Gürcüm,2007:181

3.1.Pamuk Üretimi

Pamuk bin yıllık bir bitkidir. İlkbaharda ekilen tohumdan üretim şartlarına göre boyu en fazla bir metreye varan bir bitki elde edilir.80-100gün sonra en yüksek boyuna eriştiğinde açık pembeden kırmızıya giden renklerde çiçek açar.Bu çiçekler kuruyup döküldüğünde küçük koyu yeşil piramit şeklinde ve ceviz büyüklüğünde tohum zarfı oluşur.Bunun içinde 4-20 kadar tohum bulunur.Koza adı verilen bu tohum zarfının olgunluğa erişme süresi içinde, tohumlar üzerinde uzun ve ince lifler oluşur.

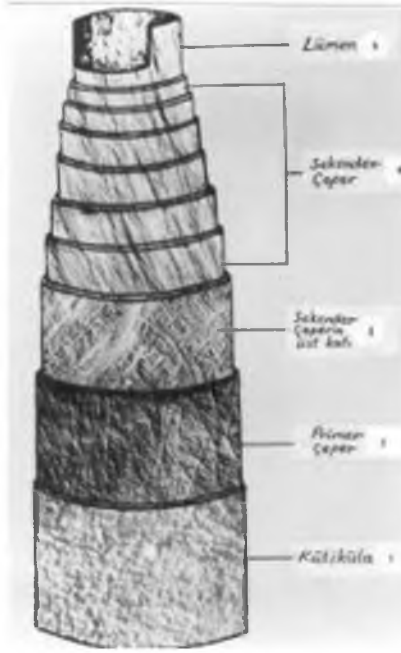
Şekil 3.2.Pamuk Çiçeğinin Kesiti

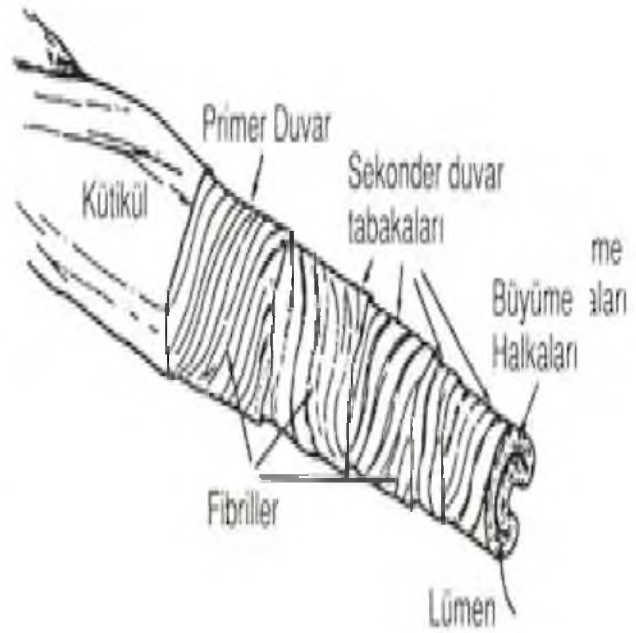
Şekil:3.3 Pamuk Kozası

Kaynak:Gürcüm,2007:181-183

10 gün sonra da bu tohumlar üzerindeki uzun liflerin yanında kısa tüyler meydana gelir. Bunlara “pamuk linteri” adı verilir. Çiçekten sonra kozanın olgunlaşması 40-50 gün sürer. Olgunlaşma sırasında lif ,çekirdeğe bağlı ince bir kabuk veya boş bir tüp gibidir. Primer duvar denilen bu kısım doğal yağ ve vakslardan yapılmıştır. Olgunlaşma sırasında bu dış duvar içine selülozdan duvarlar örülür. Yaklaşık 20 gün 20 tabaka halinde örülen bu duvara sekonder adı verilir

Şekil 3.4 Pamuk Lifinde Katmanlar

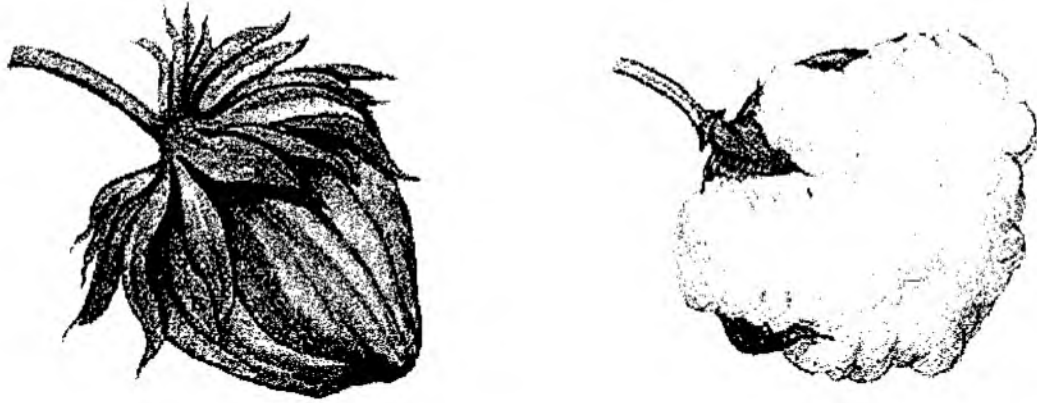
Şekil 3.5 Pamuk Lifinde Primer ve Sekonder Tabaka

Kaynak: Başer,2002:39 Gürcüm,2007:184

Şekil 3.6. Pamuğun Ekim ve Yetiştirme Süreci

Kaynak: www.cukobirlik.com.tr

Şekil:3.7. Olgunlaşmamış ve Olgunlaşmış Pamuk Kozası

Kaynak:Gürcüm,2007:185

Koza olgunluğa eriştikten sonra çatlar ve pamuk tohumları bir lif kütleli ile kaplı bir halde açığa çıkar.Çiğit adı verilen pamuk tohumu üzerinde 10.000 -20.000 kadar lif vardır.Kozanın açılmasından önce renksiz denecek kadar parlak olan lifler havaya çıktığı andan itibaren su kaybeder hücre sıvısı buharlaşır.Rengi donuklaşır ve enine kesiti dairesel halden bir tarafı göçmüş hale gelir.(Başer,2002:38).

Şekil 3.8.Pamuk Lifinin morfolojik yapısı

Şekil.3.9.Pamuğun enine kesit

Kaynak:Gürcüm,2007:185

Pamuk liflerinin hasadı Ağustos ve ekim aylarında yapılır.Tarlalardan elle veya makinalarla toplanan pamuklara kütlü pamuk denir.Toplanan pamuklar,koza kabukları ve tohumlarından ayırmak üzere çırçır makinalarına yollanır.Çırçırlanmış pamuklar balyalar haline getirilerek iplik fabrikalarına yollanır.Geriye kalan tohumların üzerindeki linterler ayrılarak yapay ipek yapımında kullanılır.Pamuk

tohumları yağ bakımından çok zengindir.Pamuk yağı üretilerek yağı alınmış tohumlar, hayvan yemi olarak tüketilir. .(Başer,2002:38).

Şekil.3.10. Pamuğun elle hasadı Şekil:3.11Pamuğun makine ile hasadı

Kaynak:Gürcüm,2007:183

3.3.Pamuk Lifinin Fiziksel Özellikleri

Hammaddelerin gelip iplik üretim kademelerini ve bunun sonucunda oluşan ipliği etkileyen bazı parametreler sıralandığında;

1) Lif uzunluğu : Tekstil liflerinin en önemli fiziksel özelliklerinden bir tanesidir.Lif kalitesini dolayısıyla iplik kalitesini etkiler.Lif uzunluğu pamuğun tekstil endüstrisinde hangi amaçla kullanabileceği hakkında bilgi verir.

2)Lif inceliği:Pamukta uzunluktan sonra en çok aranan özelliklerden biri de incelikdir.Belirli numaradaki iplik için kesitteki ortalama lif sayısı inceliğe bağlıdır.İnceliğin artmasıyla iplik numarası artarken düzgünlük azalmaktadır.İnce liflerden yapılmış ipliklerin kalın liflerden yapılanlara göre mukavemetleri daha fazla telef miktarı daha azdır.

3)Lif mukavemeti:Pamuk liflerinde uzunluk ve incelikte birlikte en çok aranan özelliklerden biri de mukavemettir.Sağlam bir iplik sağlam liflerden yapılacağı için mukavemet gerekli bir özelliktir.Selülozik çeperi kalın tamamıyla olgunlaşmış liflerinin liflerin mukavemeti yüksek olur.

4) Lif olgunluğu:Olgunluk tekstil elyafı içinde sadece pamuğa özgü bir özelliktir.Olgunluk (lif çeperinin gelişme derecesidir). Olgun pamuk lifleri bükümlü lümeni dar enine kesiti böbrek şeklinde ve dayanıklıdır.

5) Yabancı madde miktarı:Pamukta yabancı maddeler genellikle bitki ve çığit parçaları,toprak kum ve benzeri maddelerdir.

6) Lifin kıvrımlığı:Pamuk elyafında görülen bükümler,olgunlaşması tamamlanan kozaların açılması esnasında meydana gelirler.Olgunluğu herhangi bir nedenle tamamlanamayan liflerde kıvrımlar ya hiç yoktur veya çok azdır.

7) Lifin rengi:Pamuğun renk derecesinin ölçülmesi ile ondan üretilecek iplik veya kumaşın hangi oranda ağartılacağı ve boyaya yakınlık dereceleri saptanmaktadır.

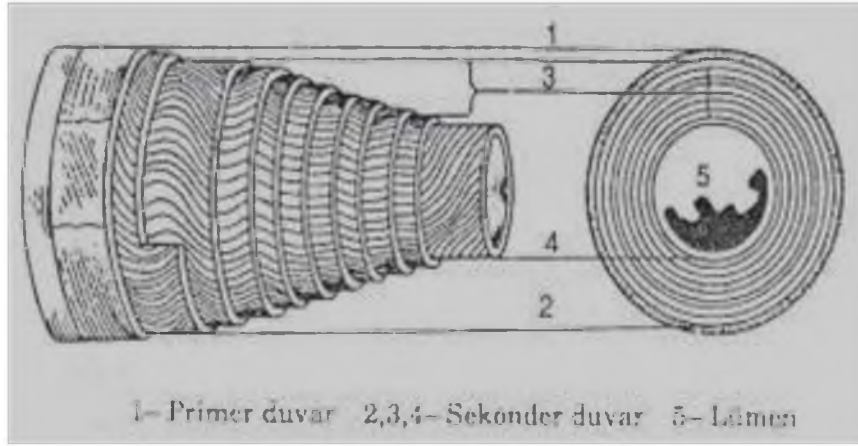
8) Lifin yumuşaklık ve sertlik derecesi:İplik imalinde kullanılacak liflerin kolayca eğilme ve bükülme özeliğine sahip olması istenir.Bu nedenle yumuşaklığı önemli

özelliklerden biridir.Yumuşak tutumlu olan pamukların iplik olma yetenekleri de yüksek olur.

9)Liflerde rutubet:Pamuk lifleri yün ve ipeğe göre daha az nem alırlar.Liflerin rutubet alma yeteneği serbest halde fazla balyalanmış halde çok daha azdır.Bundan dolayı pamuk lifleri balyalar açıldıktan sonra 24-28 saat işletmenin klima şartlarına uyması için bekletilir.

10) **Liflerde yapışkanlık:**Pamukta genellikle yapışkanlık belirtisi gösteren ve yapışmalara neden olan etmenlere balımsı yapışkanlık denir.Yapışmalara neden olan hususlar şunlardır.Mantar ve bakteriler,yabancı özler,çırçırılama sırasındaki yağlanmalar kimyasal maddeler

11) **Lifin nepsleşme durumu:**Neps birbirleriyle girift hale gelmiş çıplak gözle görülebilen asgari 0,4 ,0,5mm büyüklüğündeki lifleri oluşturdukları topluluklardır.Pamuğun inceliği, olgunluk derecesi,ve hatta uzunluğu neps üzerinde önemli faktördür.Uzun liflerden oluşmuş pamuk, kısa liflerden oluşan pamuğa nazaran daha fazla neps oluşumuna müsaittir.

Şekil:3.12.Pamuk Lifinin Fiziksel Yapısının Şematik Gösterimi

Kaynak: Başer,2002:39

3.4. Pamuk Lifinin Kimyasal Yapısı

Pamuk lifinin kimyasal yapısı, bitkinin yetişme şartlarına göre kısmen değişiklikler gösterir Ham pamuğun kimyasal bileşiminde, selüloz yanında yağ ve vakslar,

hemiselüloz, pektin ve protein gibi maddeler bulunur. Bu maddelerin pamuk lifi içindeki oranları şöyledir:

Selüloz % 88-96

Protein ve renkli madde % 1.5-5

Anorganik maddeler % 1.0-1.2

Vaks ve yağlar % 0.5-0.6

Pamuklu materyale yapılan ön terbiye işlemleri ile selüloz yüzdesi 99'a kadar ulaşır.

3.5 PAMUK LİFİNİN KİMYASAL ÖZELLİKLERİ

Pamuk lifi %100 e yakın oranda selüloz içerdiğinden, selülozun tüm kimyasal özelliklerini gösterir. Derişik ve kuvvetli asitlerle sıcakta ve soğukta bozunur. Derişik ve sülfirik asitde bozunarak tamamen çözünür. Seyreltik asitlerle, sıcakta hidroselüloz vermek üzere bozunur ve çürür. Seyreltik bazlar pamuğa çok az etki eder. Fakat derişik bazlarla özel etkiler görülür.(Mersevizasyon). Uzun süre havada kalan pamuklu materyal fazla etkilemez. Nontermoplastik yapıdaki pamuk 150C nin üstündeki sıcaklıklarda bozunmaya başlar. 170C de kısa zamanda kavrulur. Yakıldığında siyah, parmak arasında ezilebilen bir kül bırakır ve yanık kağıt kokusu duyulur. Yükseltgen ağartıcılarla uzun süre temas halinde kalırsa oksiselüloz oluşumu ile bozunur. Güneş ışındaki UV ışınları hava oksijeni, ne ve kirli hava koşullarında pamukta polimer bozunur Doğrudan güneş ışığı, özellikle sıcak ve çok nemli havada pamuklu materyaller etkileyerek dayanıklılığını azaltır.(Başer,2002:44).

4.DOKUSUZ YÜZEYLER (NON WOVENS) KUMAŞLAR

Şekil.4.1. Dokusuz Yüzey Kumaş Yapısı

Kaynak: tekstil.kütüphane.blogspot.com

4.1.Dokusuz Yüzey Kumaş Yapısı

Teknik tekstil veya endüstriyel tekstil genel olarak dokunmamış (nonwoven) ürünler şeklinde kabul görmektedir. Başka bir ifade ile iplik haline dönüştürülmemiş liflerin çeşitli yöntemlerle birbirlerine tutturularak oluşturulan özel dokuya veya yüzeye verilen dokunmamış ürün adı, kullanım alanları itibariyle dokusuz yüzey ürünleri olarak değerlendirilebilmektedir. Diğer bir tanımla kağıt ,dokuma,örme,iplik haricinde liflerin çeşitli yöntemlerle bir araya getirilmesiyle oluşturulan tülbentin mekanik ,kimyasal ve ısı yöntemlerle sabitleştirilmesiyle elde edilen tekstil malzemesidir. Bugün tarım sektöründen, otomotiv sanayisine; tıptan uzay ve savunma sanayisine kadar oldukça geniş bir alanda dokusuz yüzey ürünlerini görmek mümkün olabilmektedir.

4.2.Dokusuz Yüzey (Nonwoven) Tarihçesi

Binlerce yıl önce dünyanın soğuk bölgelerinde yorgan ve çadır olarak kullanılıyordu.(Yün Lifi).19.yy iplik döküntüsünü değerlendirmek için iğneleme yöntemi geliştirdi.(Keçe).1940-1960 yılları arasında gelişim gösterdi.(Sadıkoğlu)

4.3.Dokusuz Yüzey Ürünleri Sınıflandırılması ve Kullanım Yerleri:

Kompozitler: Otomobiller, gemiler, uçaklar, koruyucu başlıklar, askeri amaçlı kamuflajda, kum çantalarında, kurşun geçirmez yelekte, vücut korumalı kasklar, sıcağa ve soğuğa karşı koruma, dalgıç kıyafetleri.

Endüstriyel kumaşlar: Çan kaplama, halı tabanı, tente, koro bezi, konveyör bezi, oto döşemelik kumaşları, oto tekerleği bezi, yelken bezleri.

Filtre kumaşları: Tıbbi filtreler, yüksek sıcaklık filtreleri, sıvı- sıvı filtreleri, kuru filtrasyon, ıslak filtrasyon.

Geotekstilller: Sera örtüleri, kayma stabilizasyonunda, drenaj amaçlı kullanımlarda.

Tıbbi tekstiller: Bantlarda, yapay damarlarda, diyalizlerde, ameliyat ipliklerinde.

Endüstriyel koruma: Güç istasyon fanında, contalarda, roketlerde.

Yakalama ve koruma ağları: Balık ağlarında, zirai ağlarda, kamuflaj ağları, taş düşmesini engelleyici ağlar. Sözü edilen bu teknik tekstil ürünlerinde genel olarak, pamuk, viskoz, akrilik, modakrilik, polipropilen, poliamid, polyester, cam lifi, polietilen ve karbon lifleri gibi yüksek performanslı lifler kullanılmaktadır.

4.4.Dokusuz Yüzey Ürünlerde Tercih Edilen Elyaf Türleri ve Kullanım Yerleri:

Pamuk: Özellikle tıbbi tekstil ve aktarma kayışlarında.

Viskoz: Lastik ve endüstriyel dokuma alanında.

Akrilik-Modakrilik: Koruma üniformalarında, perukta.

Polipropilen: Kordon ve halat, kaplama kumaşları, filtre elemanları, geotekstil yapımında, tıbbi tekstil ürünleri, balıkçılıkta.

Poliamid: Halat ve benzeri uygulamalarda, emniyet kemerlerinde, paraşüt kumaşlarında,balıkçılıkta, kaynak elbiselerinde, kompozit malzeme olarak spor malzemeleri imalatında, kargo ve denizcilikte, araba lastiği imalatında, transmisyon kayışlarında ve askeri uygulamalarda.

Polyester: Lastik imalatında, halat yapımında, denizci elbiselerinde, filtre kumaşlarında, keçe imalatında, tıbbi tekstillerde, yangın kıyafeti olarak kullanılmaktadır.

Yüksek Performanslı Cam Lifi: Havacılık ve uzay sanayisinde, inşaat alanlarında, jeneratörlerde, buhar türbinlerinde, iletişim teknolojisinde ve lastik imalatında.

Yüksek Performanslı Polietilen: İş elbisesi imalatında, halat ve kablo yapımında, koruma elbiselerinde, kompozit yapılarda, balıkçılıkta, tıbbi malzemelerde.

Karbon Lifi: Havacılık ve uzay sanayisinde.

Seramik Lifi: İzolasyon malzemesi olarak kullanılmaktadır.

4.5.Nonwoven Pazar ve Uygulamaları:

Nonwoven en düşük maliyetle ve en hızlı kumaş üretim metodudur. Yeni üretim teknikleri ve yeni kullanım alanları ile pazar payını giderek arttırıyor. Özellikle kullanılıp atılabilen ürünlerin üretiminde nonwoven başlıca kumaş üretim metodu olma yolundadır. Nonwoven kumaşlar, elyaf, filament veya film benzeri filament yapıların katmanlar halinde birbirine geçmesiyle oluşmuş, düz, esnek ve gözenekli yapılardır. Genellikle son kullanım alanına bağlı olarak, "atılabilir" veya "dayanıklı" olmak üzere iki kategoriye ayrılırlar ve dünya çapında kullanılan endüstriyel ürünlerde ve sağlık ürünlerinde çok geniş bir kullanım alanına sahiptirler. Amerika ve Japonya'da kullanıldıktan sonra atılabilen nonwoven ürünler, tüm nonwoven kumaş tüketiminin yaklaşık %60'ını (Avrupa'da %50) ve dayanıklı nonwoven ürünler de kalan kısmı oluşturmaktadır. Dönüşümlü atılabilir nonwoven ürün tipleri aşağıdakileri kapsar:

- Bebek bezleri,
- Yetişkin bezleri,
- Kadın bağı ürünleri,
- Tıbbi ürünler,
- Temizlik bezleri,

Dayanıklı nonwovenler diğer işlem veya fabrikasyon endüstrileri tarafından genellikle rulo halinde kullanılır. Gerçekten rijit mühendislik spesifikasyonlarında üretilirler ve etkili bir maliyet performansı temelinde endüstriyel dokuma ve örme kumaşlar, teknik kağıtlar ve özel filmler ile rekabet ederler. Aşağıda dayanıklı nonwoven ürünlerden bazıları sıralanmıştır:

- Filtrasyon,
- Koruyucu giysiler,
- Astarlar,
- Ev döşemeleri,
- Jeo-tekstil ürünleri,
- Zirai kumaşlar,
- Otomotiv kumaşları,
- Atılabilir Ürünler,

Temizlik Bezleri

Nonwoven temizlik bezlerinin ana 3 kategorisi; kişisel bakım, endüstriyel ve ev temizliğidir. Yetişkin bezleri gibi atılabilir temizlik bezlerinin de (dünya çapında tahmini %7 gibi) yıllık yüksek bir büyüme oranı vardır.

Atılabilir Bebek Bezleri

Bebek bezlerindeki nonwoven tüketimi esas olarak, genelde termal bağlama veya giderek artan bir biçimde spunbond polipropilen kumaşlar olan, üst yüz ve alt yüzden oluşmaktadır. Fakat bebek bezinin giderek artan biçimde SMS prosesi ile üretilen kumaştan yapılan bacak kenarı bariyerleri, airlaid (Havalı serme) kompozit kumaştan üretilen çeşitli emici katmanları ve kalça bağcığı, streç panelleri gibi bazı küçük alanları gibi diğer kısımları da nonwovenleri kullanır. Kullanılan tüm kumaşların fonksiyonları için önemli özellikleri vardır, en önemlisi bu kumaşlar sıvıyı itmek ve kuruluşu sağlamak amacıyla ya hidrofob ya da hidrofildir. Uzun yıllar bebek bezi tüketicisinin yerine getirilemeyen ana ihtiyacı "sızıntının önlenmesi" idi. Bu problemin çözümü için yapılan araştırmalar sonuçta bazı ilerlemelere neden oldu, fakat bu ihtiyaç hala mevcuttur ve problem tam olarak elimine edilememiştir. Üstelik, bebek bezleri incelidikçe, sızma koruması önemli olmaya devam edecektir. İstenen sonuca ulaşabilmek için bebek bezi dizaynının tüm elemanları entegre bir biçimde birlikte çalışmak zorundadır.

Kadın Hijyen Ürünleri

Kadın hijyen ürünleri, global pazara hem bebek bezi hem de yetişkin bezinden daha fazla giren, dünyadaki en gelişmiş emici ürün pazarıdır. Kadın hijyen ürünleri, nonwoven coverstok ikinci büyük pazardır. Femcare ürünleri, adet başına bebek bezleri ve yetişkin bezleri ürünlerinden çok daha az coverstok kullanıyor olmasına

rağmen, yaklaşık %16'lık bir global tüketimle çışini tutamayanlar için üretilen ürün tüketiminden biraz fazladır.

Tıbbi Ürünler

Atılabilir bezler ve önlükler, sargı bezleri, gazlı bezler, yara koruyucu giysiler, maskeler, eldivenler, ayakkabı galoşları ve diğerleri gibi tıbbi ürünlerdir. Spunlace, sulu işlem ve spunbond-meltblown (Eritilerek dökülme) -spunbond (SMS) kompozitler, bu pazarda esas olarak, dokuma pamuktan yapılmış çok amaçlı materyallerle rekabet eder. Geleneksel nonwovenlerden daha iyi coverstok özelliklerine sahip yeni jenerasyon spunbond-film-spunbond kumaşlar da pazara girdi ve ABD'de Isolyser firması, kullanımdan sonra suda çözünebilen, polivinil alkol bazlı bir medikal kumaş geliştirdi. Nonwovenler, hem hastane hem de müşteri pazarlarında, yüksek orandaki özel kumaş ve giysi talebi dolayısıyla, atılabilir tıbbi ürünlerin sadece küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Nonwovenler; coverstok özelliklerinden, emiciliklerinden, silme kapasitelerinden, ısı dayanımı, esneklik, yumuşaklık ve iyi işlenebilirliklerinden dolayı medikal kumaş uygulamaları için çok uygundur.

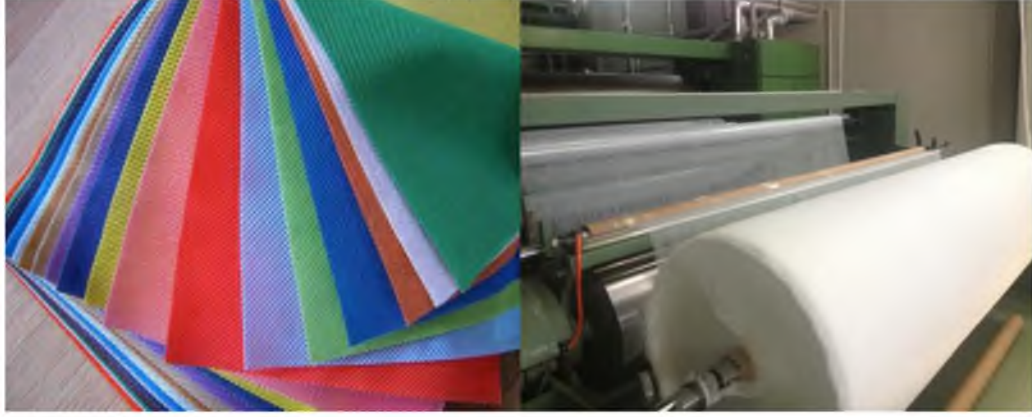

Şekil:4.2. Sterilizasyon Ürünleri

Kaynak:www.packsel.com /www.en.alibaba.com

Sterilizasyon sargıları genellikle, merkezi tedarik odasında ameliyat ekipmanını sarmak için özel ebatlarda kesilmiş, düz tabakalar halinde satılmaktadır. Sargı amaçlı kullanılan kumaşlar yüksek çekme mukavemeti ve yüksek yırtılma ve aşınma dayanımına sahip olmalıdır. Bu sektöre, yüksek coverstok özelliklerine sahip melt-blown tabakasıyla SMS metoduyla üretilen kumaşlar hakimdir.

4.6.Nanwoven Kumaş Özellikleri

Şekil:4.3. Nonwoven Kumaşlar

Kaynak: www.tekstil.kutüphane.blogspot.com

Dokunmamış tekstil yüzeylerinin imali için örneğin iğnelenmiş dokunmamış yüzey için gerekli olan serici, ön ve esas iğneleme makineleri her geçen gün daha da geliştirilmekte buna paralel olarak da araştırma geliştirme çalışmalarına önem verilmektedir. Avrupa'daki ileri tekstil makineleri endüstrisi 70 yılı aşkın bir teknolojik birikime dayanır. Günümüzde malzeme teknolojisinin çok gelişmiş olması, kalın elyaf yerine çok ince sonsuz elyafın üretilmesini mümkün kılmaktadır. Dokunmamış yüzeylerle ilgili çalışmalar 50'lerden sonra hız kazanmış, özellikle dokunmamış yüzey imalinde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. İpliklerin birbirine dik yönde kesişim yaparak oluşturduğu dokunmuş yüzeylere karşın dokunmamış yüzeylerde lifler çok yönlü ve karışık yapıdadır.

Dokunmamış yüzeylerdeki bu karmaşık yapı izotrop (tüm yönlere etkiyebilen dış yükler altında aynı mukavemeti gösterebilme özelliği) malzeme özelliği kazandırılmaktadır. Geçmişte, pullu yüzeyi sayesinde hayvan liflerinin birlikte bir katman olarak bir araya getirildiği keçeleştirme hariç kumaş oluşturmak için mutlak olarak iplik kullanılmaktaydı. Genellikle nonwoven kumaşlar, liflerin katman veya tülbent haline getirildikten sonra her hangi bir yolla bir arada kalmalarının sağlayıcı bir yöntemle kuvvetlendirilmeleriyle yapılır,

Bu kumaşlar kumaş üretim hızını arttırarak işçi sayısının ve imalatta gereken işlem miktarını azaltarak maliyeti düşürürler. Nonwoven kumaşların özellikleri elyaf

tülbendinin hazırlanma şekli, kullanılan elyafın tipi ve inceliğine, tülbend kalınlığına ve yapıyı kuvvetlendirmede kullanılacak metotlara bağlıdır. İlk nonwoven kumaşlar görünüş, tutum ve dökümlülük özellikleri bakımından çekici değildir. Bu kumaşların karakteristikleri geliştirildi fakat hala dokuma ve örme kumaşlarla karşılaştırıldığında istenen tutum ve dökümlülük özelliklerine sahip değildir. Nonwoven kumaşta lifleri bağlayan yapıştırıcılar, kumaş örtülmek istendiğinde kumaşın gerekli çift katlanmasını sağlayıcı eğilme ve kayma hareketlerini engellemektedir. Sözü edilen özelliklere ilave olarak son kullanıma bağlı olarak şu özelliklerde beklenebilir:

- İyi şekillendirilebilme,
- Islak ve kuru halde temizleme çözücülerine yeterli dayanıklılık,
- Yüksek emicilik,
- Toksik ve alerjik malzeme içermeme,
- Tüy oluşturmeyen yüzey,
- Aşınma dayanımı,
- Boyutsal kararlılık,
- Şeklini muhafaza edebilme,
- Belirli seviyede buruşukluğu giderebilme,

Giyimde ara astar ve izolasyon vatkası olarak kullanılması ilgi çekmektedir ama nonwoven kumaşların asıl kullanım alanlarının incelemekte fayda vardır. Nonwoven kumaşlar kullandıktan sonra atılan yan dayanıklı ve dayanıklı ürün olarak sıkça kullanılır. Hijyenik ve emici ürünler en fazla kullanılanlardır. Bunun yanı sıra inşaat mühendisliğinde de kullanımı artmaktadır. Farklı jeotekstillerde kullanılabilen nonwoven kumaşlar yer döşemelerinde özellikle "tufting" tabiriyle bilinen şekliyle oldukça yaygındır.

Ev tekstilleri ve otomotiv sanayi de kullanım alanları olarak sayılabileceği gibi bunlara özellikle son dönemlerde üzerinde durulan askeri uygulamalarda eklenmelidir. Son yıllarda uygun kullanım ve ekonomiklik avantajlarıyla ev tekstili ve yer döşemeliklerinde de nonwoven yüzeylerin kullanımında bir artış süregelmektedir.

4.7.Nonwoven Kumaş

Şekil:4.4 Nonwoven Kumaş

Kaynak: www.tekstil.kütüphane.blogspot.com

Nonwoven üretiminde kullanılan elyaflarda %62 ile polipropilen, %24 ile polyester ve %8 ile viskoz rayon başı çekiyor. Tıbbi ürünler ve telada viskoz yerini PP'ye bıraktı. Elyaf lar nonwoven'ın temel birimidir. Nonwoven'ın kullanımı, özellikleri, estetiği ve performansı büyük ölçüde bileşen elyaflara bağlıdır. Elyaf, doğal veya yapay olsun, kumaş oluşturma özelliklerine ve yüksek uzunluk-en oranına sahip herhangi bir maddedir. Nonwoven üretiminde, hem sentetik hem de doğal olmak üzere geniş bir elyaf yelpazesi kullanılmaktadır. Ağırlıklı olarak kullanılan elyaflar polipropilen, polyester ve rayondur. Bu üç elyaf tipi, tüm nonwoven elyaf piyasasının önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Elyaf ların Sınıflandırılması

Doğal veya yapay olduklarını belirleyen ve elyaf kökenlerini temel alan sistem, elyafların sınıflandırılması için uygun bir sistemdir. Doğal elyaflar, kökenleri temel alınarak üç ana kategoride sınıflandırılabilir. Mineral elyaflar: Asbest, mineral yünü ve bazalt dahil olmak üzere kaya bazlı elyaflar. Yapay elyaf kategorisinde elyafların sentetik ve rejenere olarak sınıflandırılması uygundur. Rejenere elyaflarda, kurucu polimer doğal bir kaynaktan elde edilir, ancak kullanılabilir elyaf formuna getirmek için kimyasal ve/veya mekanik işlemlere tabi tutulur. Rayon elyafı da doğal halde bulunan selülozdan (genellikle odun selülozu) elde edilir. Bunun klasik elyaf işleme ekipmanında çalışılabilecek elyaf şekline dönüştürmek için kimyasal ve fiziksel işlemlere girmesi gerekir. Nonwoven'lerde ise önemli miktarda kullanılan elyaf

sayısı daha azdır ve daha iyi yönetilebilir. Nonwoven teknolojisi için aşağıdaki elyaflar önemlidir (özel bir önem sırası yoktur):

- Rayon,
- Polyester,
- Pamuk,
- Polipropilen,
- Naylon,
- Odun hamuru,
- Cam,
- Karışım kimyasal elyaf kompozisyonu,

Nonwoven yüzeylerde pek çok doğal ve kimyasal lif kullanılabilir. Ancak son dönemlerde kimyasal liflerin kullanımı oldukça yoğunlaşmıştır. Yapıda kullanılacak lif mamulün kullanım alanına göre belirlenmekte olup beklenen kullanım performansı doğrultusunda bu performansı sağlayabilecek özellikte lifler seçilmektedir. Nonwoven yüzey üretiminde kullanılan başlıca kimyasal lifler bir tablo halinde aşağıda sunulmuştur. Ev tekstili ve yer döşemelerin yanı sıra doğal liflerde kullanılmaktadır. Fakat son dönemlerde kullanımları oldukça azalmıştır. Bunun başlıca sebebi doğal liflerin fazla safsızlık içermesi ve temizlik işlemlerinin zorluğu; yanı sıra yetersizliğidir. (Textile Dictionary)

5.İPLİK

5.1.İpliğin Tanımı

Çekime tabi tutulmuş, istenilen ölçülere getirilmiş istenilen büküm verilmiş, genel anlamda kullanıma hazır lif topluluğuna iplik denir. Tekstil ve moda tasarımı alanlarının temel malzemesi ipliktir.

Doğada bulunan veya kimyasal yollarla elde edilen liflerin tekstil alanında kullanılabilmesi için iplik haline getirilmesi gerekmektedir. Lifler elde edilirken tekstil ürünlerini oluşturabilecek uzunlu kalınlık ve dayanımda olmadıklarından liflerin üst üste konulup kullanım alanına uygun biçimde işlenmesi gerekmektedir.(Gürcüm,2007:311).

İplik elyaftan üretilir. İhtiyaç durumuna göre büküm verilerek direnç ve kalite kazandırılır. Önce elyaf balyaları hallaçta atılarak dağınık bir görüntü elde edilir ve sıkışan elyafın gevşetilerek iplik makinelerine girmesi kolaylaştırılır. Aynı zamanda temizlenir, dengelenir ve elyaflar mümkün mertebe taraktan geçirilerek paralel hale getirilir. Sonra elyaf bant haline getirilir, ve makineler yolu ile eğrilerek istenilen kalınlıkta iplik haline dönüştürülür.

İpliğin ilk eğrilmiş hali ön iplik denilebilecek bir şekildir. Bu iplikten dokumaya girecek ince ve kaliteli ipliğe geçirilir. İpliğin bu hali henüz dokumaya elverişli değildir .İpliğin direnç kazanması için bükülmesi ve hızla turlanması gerekir. İpliğin bükülmesinde Z ve S şeklinde iki yöntem uygulanır. İpliklerin Z ve S şeklinde bükülmesi doğrudan doğruya büküm yönünü gösterir.

5.2 İplik Çeşitleri

a)**Tekstürize İplikler**:Kontinu kimyasal elyaflardan termoplastik yöntemler ile elde edilen düz filament iplikler dayanıklılık ve süreklilik kazandırmak üzere kıvrımlı hale getirilmesine tekstürize işlemi denir.

b)**Filament İplikler**:Termoplastik yöntemlerle düzleştirilmiş kimyasal nitelikli kontinü elyaflardan üretilir.

c)**Fantazi iplikler**:Dokumada kullanılan ve özellikle kadın kumaşlarında güzel bir görüntü yaratır.Fantazi iplikler renk ve strüktür açısından veya parlaklığına göre ayrıştırılır. Basit ipliklerden veya bükümlü ipliklerden oluşmuş yapısal plastik veya renk efektli bükümlü ipliklerdir.

d)**Pamuklu ve Yünlü İplikler**:Karde ve penye olmak üzere iki tür iplik vardır.Karde iplikler, şraygan penye iplikler, kamgarn karşılığıdır.

5.3 Pamuk İpliği

Pamuk balyaları doğrudan doğruya makineye gönderilerek çözülür,temizlenir, didilerek yumuşatılır. Buradan pnömatik makinelerle çeşitli tamburlardan geçirilerek ya karde için ayrılır, yada bir büyük tambura sarılır. Bu tambur daha sonra muhtelif makaralardan geçirilerek inceltilir,elyaflar paralel hale getirilir düzenlenir ve tekrar paralel hale getirilip incelendikten sonra kovalara doldurulur.

Bundan sonraki işlem tarak ve büküm işlemleridir. Kovalardan masuralara sarılır, aynı zamanda direnç kazanması için ipliklere tuz verilir.

Şekil:5.1Pamuk İpliği

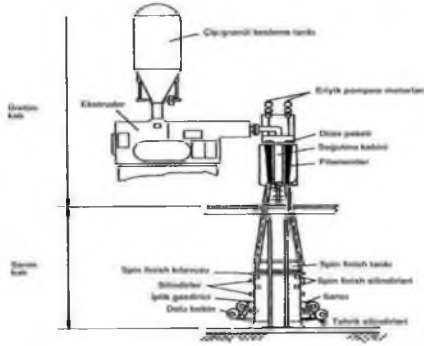
Şekil:5.2.Pamuğun Ayrıştırılması

Kaynak:www.trbuyturkey.com /www.artic.aret.com

5.4.Polyester İplik

Yünlü ve pamuklulardan sonra en çok kullanılan, en yaygın elyaf türü polyesterdir.Polyester elyafın en önemli özelliği,diğer tabii lifler ile her oranda kolaylıkla karıştırılabilmesi, kumaşa sağlamlık ve kullanım kolaylığı getirmesidir.

Polyester iplik türü üretim tekniğinde sonsuz elyaf elde edilmesi mümkündür, bu yüzden daha teknolojik bir üretim tarzıdır. Dakron ,diolen, tergal, trevira ürünlerinin tamamı polyester elyaftır. Polyester elyafının tekstürize edilmesi dayanıklılık açısından özellikle giyim eşyasında çok uygulanır.(Gürsoy,2010:97)

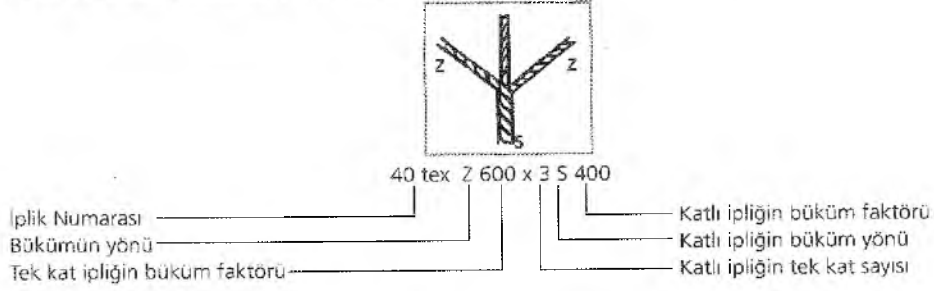
Şekil:5.3. İplik Tekstüre Tekniği

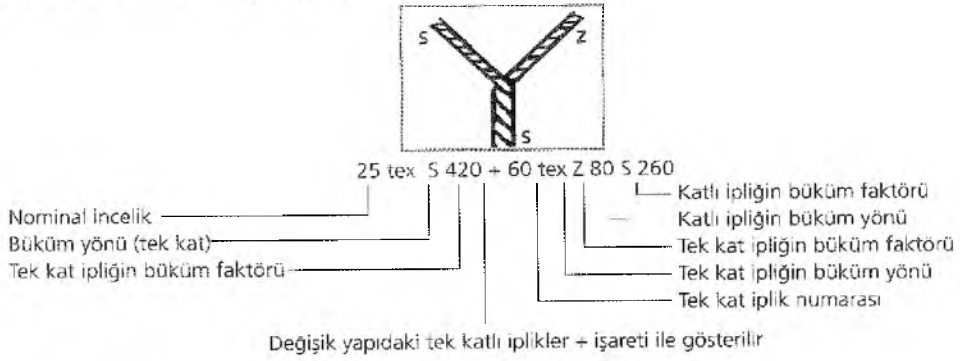
Şekil:5.4 Polyester İplik

Kaynak:www.frmexe.com /www.kniplik.com

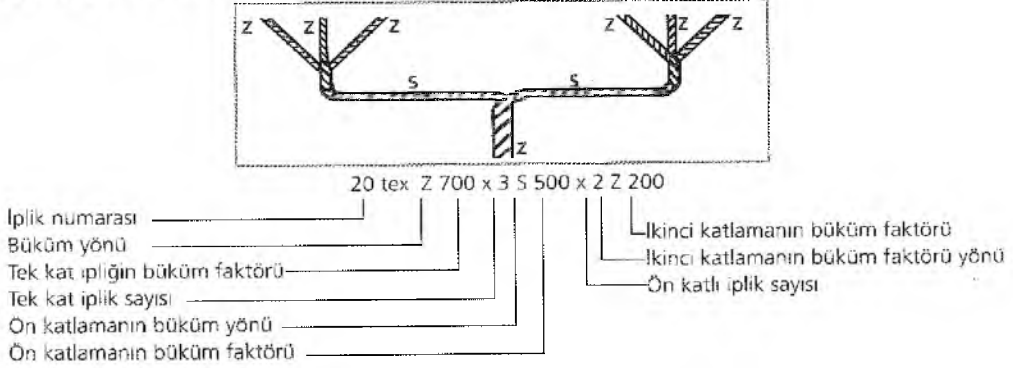
Aynı yapıda ipliklerden oluşan katlı iplik:

Değişik yapıda ipliklerden oluşan katlı iplik:

Aynı yapıda katlı ipliklerden oluşan çok katlı iplik:

Şekil5.5. Katlı İpliklerin Gösterim Tarzı

Kaynak :Gürsoy,2010

5.5. İplik Özellikleri

1)İplik mukavemeti ve elastikiyeti: İpliğin kendisine uygulanan çekme gücüne karşı göstermiş olduğu dirence kopma mukavemeti denir.

2)İplik düzgünlüğü: İpliğin özellikleri yönünden uzunluğu boyunca gösterdiği düzgünlüktür.

3)İpliğin görünüm (renk) özellikleri:Boya bir çok değişkenin,karmaşık bir fonksiyonudur.Beyaz ışık bir çok rengin ve elektromagnetik radyasyonların dalga boylarının kombinasyonudur.

4)Diskroizim: Ayrı yönlerden bakıldığında zaman renk görünüşündeki değişikliktir ve iplik ve kumaşlarda çok rastlanan bir özelliktir.

5)Metamerizma:Aydınlatma ortamı değiştiğinde,mevdana gelen bir ton değişimdir.Gün ışığında yeşil görünen bir objenin floresan ışığında farklı bir tonda görünmesi gibi.

6)Floresan özellik:Bazı cisimlerin ışık veya röntgen ışınları karşısında kendi bünyelerinde ışıklar saçmasına denir.

7)Renk haslıkları:Boyanmış malzemenin renk haslığı elde etmiş olduğu son rengin korunması anlamına gelmektedir.

8)Yıkama Haslığı: İplik kirlenip defalarca temizlenecek bir malzeme olduğundan yıkama haslıklarının yüksek olması tercih edilir.

9)Işık Haslığı:Bu test için örnekler uzun süre güneş ışığında bırakılmalıdır.Hızlandırılmış test için örnekler güçlü suni ışık verilen bir kabinde döndürülürler.ISO standartlarında mavi boyalı 8 kumaşla karşılaştırılarak sonuçlar elde edilir.

10)Sürtünme haslığı:Kullanım sırasında sürtünmeye maruz kalan kumaşlarla yapılan kontrast dikişlerde herhangi bir lekelenmeye maruz kalmamak için sürtünme haslığı testleri ipliklere uygulanmalıdır.

11)Parlaklık efektleri:Farklı maddeler kullanılarak parlaklık efektleri elde edilebilir.

1)Kimyasal batlar:Genelde üretme başlığı bantlarıdır.

2)Parlak iplikler:Parlak kimyasal lif filamentlerinin birleştirilmesiyle oluşur.

3)Lureks iplikler:Polipropilen, polyester, poliamit, triasetat gibi maddelerin oluşturdukları metal parlaklığındaki folye şeritlerden meydana gelmektedir.(Gürcüm.2012:318)

5.6.İpliği Oluşturan Liflerin Yapısal Özellikleri

1)Lifin uzun ve lifin kıvrımı:Yapısal olarak uzun ve düz olan lifler daha kolay düzenlenip, paralel biçimde yerleştirilmektedir.

2)Kıvrımlı bükümler :İplik kıvrımlarıyla meydana gelen fantazi bükümlere kıvrımlı bükümler denir.

3)Chenille bükümler:Dokuma ipliklerle elde edilen kabarık fantazi bükümlerle chenille(şönil) yada tırtıl bükümler denir.

4)Tekstürize iplikler:Tekstürize etmek termoplastik filamentlerin sürekli olarak şekillendirilmesidir. Bu şekillendirme işleminin mekanik-termik, kimyasal-termik ve fiziksel işlemler aracılığıyla özel makineler kullanılarak yapılır.Kıvrım şiddeti ve biçimi aşağıdaki yöntemlere bağlıdır.

3.5.1 Yalancı büküm

3.5.2 Dişlilerle kıvrım

6.DOKUMA

6.1.Dokumanın Tanımı ve Tarihçesi

Dokuma, farklı sayıda iplik grubunun, çeşitli tekniklerle birbirine kenetlenmeleri sonucunda ortaya çıkarılan üründür. (Aytaç, 1982:1).

Giyimi meydana getiren dokuma ve dokumacılığın ise; ilk defa nerede, nasıl ve ne zaman başladığı konusunda tarih henüz tam ve kesin bir hükme varamamıştır. Bu konuda buluntular az deliller ise yetersizdir. Dokumacılıkta düne kadar en eski medeniyet olarak tanıdığımız Mısır, daha sonra yerini Mezopotamya'ya terk etmiştir. Bugün ise bütün gözler Orta Asya'ya çevrilmiştir. İnsanlık tarihinin ilk devirlerine "Taş devri" denilmektedir.Besin, konut ve giyim gibi kaçınılmaz tabii ihtiyaçların dürtüsü ile kımıldar gördüğümüz ilk insanı; Yontma taş yada mağara çağı dediğimiz Ön Paleolitik'de büyük hayvanlar arasında çırılçıplak ve doğal savunma silahlarından yoksun bir halde yaşar görürüz. Ancak, beslenmesi ve yaşaması için öldürmesi gerektiğini anlamıştır.Bu düşünce ağaç dalları ve kaya parçalarını, onun ilk silahı yapmıştır.Son paleolitik devir insanlarında giyimi;avladıkları hayvanların postları ,sazlar,yapraklar ve otlar,kemikler,balık kılçıkları,dallar,ağaç dikenleri,tutturulmuş yapraklar kullanıldı.Düğümleme tekniği bulunduktan sonra yaprakların sapları birbirine düğümlenip eklenmek suretiyle giysiler elde edildi.Bu teknik daha sonraları saz ve otlara da uygulandı. Böylece bugün hala birçok vahşi kabilelerin de kullandığı ot eteklikler meydana geldi. (Yağan, 1978:9).

Tarih öncesi devirlerde avcılık ve toplayıcılığa dayalı bir hayat süren insanoğlu iklimlerin neden olabileceği olumsuz etkileri azaltmak, örtünmek ve sosyal yaşama ayak uydurmak gibi sebeplerle örtünme ihtiyacı hissetmiş ve bu ihtiyacını ilk olarak hayvan postlarından karşılamıştır. (Fazlıoğlu, 1997:1). İler ki zamanlarda çeşitli bitki liflerini kenetleyerek dokumalar üretmişler ve hayvan postlarının yanı sıra bunları da kullanmışlardır.(Uğurlu,1997:467).M.Ö.800'lü yıllarda hayvanı evcilleştirmeyi

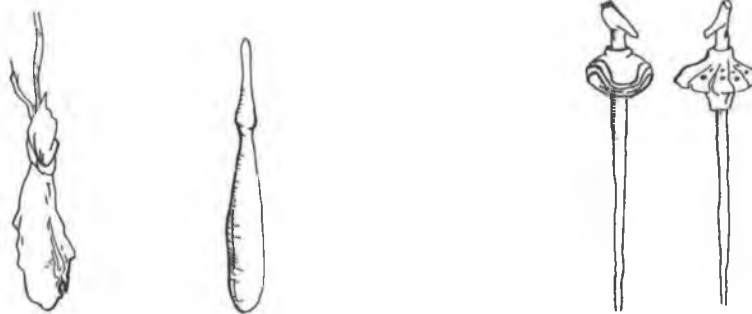
başaran insanoğlu, koyunlardan elde ettikleri yünlerden istifade etmeye başlamıştır. (Ölçer,1988:10).

Neolitik devirde ise; Paleolitik çağın avcı veya balıkçı olan insanı, toprak adamı olarak karşımıza çıkar. Cilalı taş devri denilen bu çağ, tekstil yönünden büyük önem taşır. Çünkü tekstilin ilk belirtilerine bu devirde rastlarız. İplik elde edilmesinde kullanılan iğlerin, taş, kil ve kemik ağırşakları Neolitik devir insanların dokumacılığı bildiklerini gösterir. Bir dokumanın meydana gelebilmesi için hiç şüphe yok ki bulunması gerekli olan ilk ve tek eleman ipliktir. Bu nedenle dokumacılığın başlangıcı ip elde edilmesine bağlamak gerekir. Saz ve benzeri bitkilerden örülerek ip elde edilme usulü bulundu. Bu buluş sayesinde uzun ipler, elbise, ev tezyinatı, sepet ve muhtelif ev eşyası imal edildi. Sepetçilik ve örücülük sanatları başladı ve gelişti (2) Neolitik devrin sonlarına doğru bir kısım hayvanların ehlileştirilmesi sonucu yünlü dokumaların başladığı anlaşılmaktadır. Yünün kullanılması ile dokumacılık büyük gelişmeler gösterir. (Yağan,1978:10)

Şekil:6.1. Kemik ve taş ağırşak

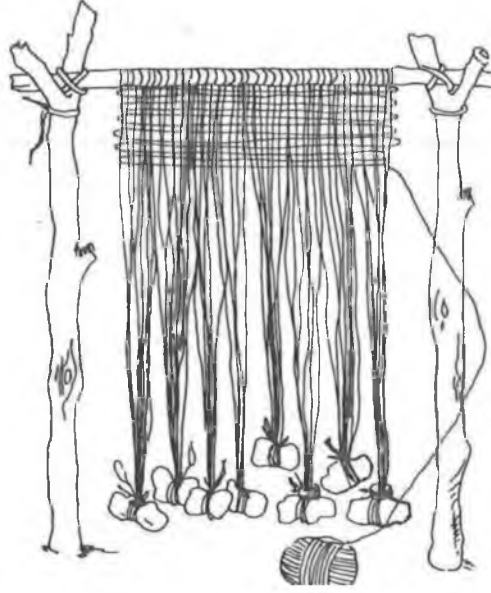
Kaynak: Yağan, 1978:12

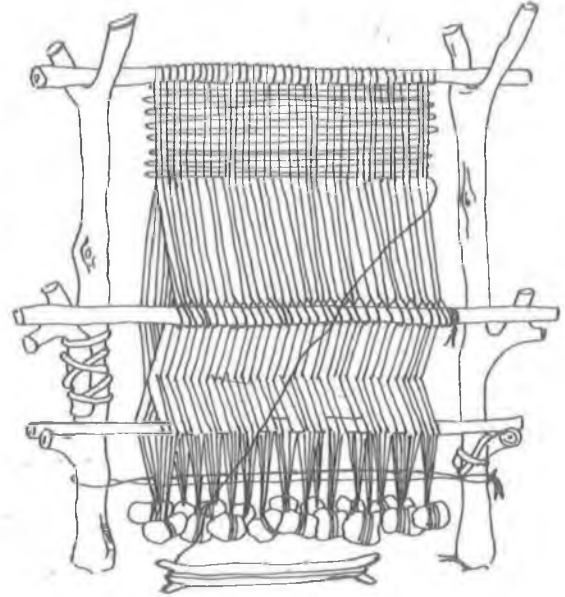
Şekil6.2. İlk Çağlarda İplik Elde Edilmesinde Kullanılan İlkel İğler

Kaynak: Yağan, 1978:12

Dokuma sanatının direkt olarak eğirmeye bağlı olması nedeni ile ancak gerçek anlamda iplik elde edilmesinden sonradır ki; bu sahada gelişmelerin başladığı Bugün genellikle tahminler ilk dokuma tezgahların dikey olduğu merkezindedir.

Şekil:6.3.Dikey Tezgah

Şekil:6.4. Yatay Tezgah

Kaynak:Yağan,1978:12-14

Şekilde görüldüğü gibi çift sayılı ipliklerin kaldırılmasında kullanılan ve “Gücü ağacı” diyebileceğimiz bu sistemin bulunması ,dokumacılıkta yatay tezgah sisteminin gelişmesini sağlamıştır.(Yağan,1978:13)

6.2Dokumacılığın Büyük Medeniyet Merkezlerindeki Gelişimi

6.2.1. Mısır: Neolitik devir, Mısır için gerçek bir yerleşme devridir. Bu zamandan kalan kumaş parçalarından anlaşıldığına göre gerek iplik büküm ve gerekse dokuma tarzı çok güzel örnekler vermiştir. Bu kumaşların özellikle mumyalara sarılmasına yaramış olan parçaları üzerinde yapılan incelemeler keten ipliklerin çok ince olarak elde edildiğini göstermektedir. İlk Mısır kumaşlarında sadece bez ayağı örgüsü kullanılırken bunlar da bu basit örgünün çeşitli imkanları araştırılmıştır.

(Yağan,1978:15).

Şekil:6.5.Bez ayağı dokuma

Şekil:6.6.Mısır kilimi

Kaynak:Yağan,1978:19

6.2.2.Mezopotamya:Sümerler Dünya medeniyetine kaynak olan Ön Asya kültürünü kurmuştur.Sümerler'in dokumacılık alanındaki çalışmalarını da bırakmış oldukları çeşitli devirlere ait heykellere, kilsli tabletler ve yazılı vesikalardan izleyebiliyoruz. Mezopotamya bir gün dokuma ülkesi olmasına rağmen Çin ipeklileri yanında müstesna bir mevkiye sahip olan pamuğa o devirlerde kurulan pazarlarda çok rağbet edilmekteydi. Babiller pazarların kontrolünü ellerinde bulundurdukları halde, pamuğun hammaddesini bilmiyorlardı.Ancak Hindistan'a gelen ham pamuk Babil tezgahlarında işlenerek çok değerli kumaş haline getiriliyordu.

Mezopotamya'da medeniyet kurmuş olan Elam ve Akad'lardan da elimize o çağlar dokuma sanatını yansıtan bazı eserler kalmıştır. Bunlardan Elam kabartmalarından birinde küçük iskemle üzerinde oturarak yün büken bir kadını tasvir eden bir sahne vardır.(Yağan,1978:25).

Şekil:6.7.Yün Büken Kadın Tasviri

Kaynak: Yağan,1978:27

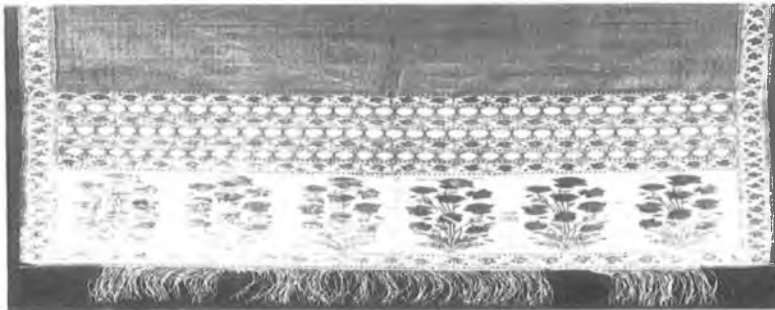
6.2.3. İran: İran'ın eski sanatından zamanımıza kalan süslü kumaşlar muhteşem duvar halıları vardır. İran'da yapılan kazılarda ele geçen parçalar (M.S:6-12. yüzyıllar) aittir. Bunlar içerisinde sadece bir tanesi kati olarak imalat tarih ve yerine sahiptir. O da Louvre'deki meşhur Fil ipeğidir. Aşağıdaki resim çift katlı dimi (D=2 /1) Örgülü bir ipekli parçasıdır.(Yağan,1978:29).

Şeki:6.8..Çift Katlı İpekli Dimi Örneği

Kaynak:Yağan,1978:32

6.2.4. Hindistan: Tekstilin en önemli ham maddelerinden biri olan pamuk; en eski pamuklu dokuma örneğinin Mohenjo-Daro'da bulunması ile bizi M.Ö:8000 yılları Hindistan'ına götürür. Hindistan çok eski çağlardan itibaren başladığı görülen boya ve baskı usulü ile kumaş süslemelerinin çokça uygulandığı ve dokumacılıkta her bölgenin kendine has özelliklerinin geliştiği bir ülkedir. Aşağıdaki resim M.S:17. yüzyıl Hindistan'ına ait bordürleri çift kat dimi kuşak olup zemin rengi yeşildir bordürde altın yıldız üzerine kırmızı ve yeşil gelincikler vardır.(Yağan,1978:35).

Şekil :6.9.Dimi Kuşak Örneği

Kaynak:Yağan,1978:35

6.2.5.Çin : Yapılan kazılarda bulunan metinlerde büyük bir zirai ve aynı zamanda şehir kültürüne sahip olduğunu gösterir.Çin’de ipekli kumaşların bulunmasında ipek böcekçiliğinin (M.Ö.:3000) olmasa dahi çok eski bir geçmişi olduğunu göstermektedir. Uzun yüzyıllar Çin’e has bir tekstil maddesi olan ipeğin ilk defa Güney Çin’de geliştiği buradan yayıldığı bilinmektedir. İpekli kumaşların para olarak kullanılması zamanla önemini arttırmıştır. Aşağıdaki resim 18.yüzyıla ait ipekli çocuk paltosudur. Desenler kilim tekniği ile meydana gelmiştir.Zemin parlak sarı,canavarlar mavidir. (Yağan,1978:39).

Şekil:6.10.18yy Ait İpekli Çocuk Paltosu

Kaynak:Yağan1978:42

6.2.6. Orta Asya ve Türkler: Anadolu ve yakın çevresinde bulunmuş dokuma ve yaygı kalıntısı olduğu tahmin edilen buluntular aracılığıyla geçmişle bağlantı kurulmaya çalışılmıştır.(Acar,1982:9) Uygur ülkesinde dokumacılık çok ileride idi. Dokumacılıkta kullanılan malzeme sadece yün yada ipek olmayıp keten ve pamukta bunlar arasında idi. Devamlı olmamakla birlikte zaman zaman ipek böcekçiliği ile de uğraşmışlardır.(Yağan,1978:44).Ayrıca Uygur Türklerinin çok zengin duvar resimleri minyatürleri bize Uygurların medeni hayatını açıklığı ile göstermektedir. Çu vadisinde bulunan bu duvar resimleri özellikle kıyafetler kullanılan renkler hakkında bize fikir vermektedir.

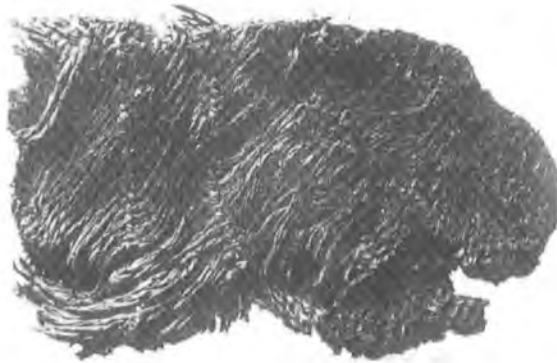
6.2.7.Anadolu: Anadolu'da bulunan, en erken tarihli dokuma yaygı örneği M.Ö 2300 yıllarına tarihlendirilen ve Kraliçenin Örtüsü olarak tanımlanan kilimdir.(Deniz,2000:49).

Şekil:6.11. Eski Tarihi Dokuma Örneği

Çatal höyük kazılarında VI A 5. Mezardaki dokuma parçalarının bir kısmını göstermektedir. Bunlar bez içine sarılan bir paketin bağlanmasında kullanılan kumaş bantlardır. (Yağan, 1978:53).

Şekil:6.12. Dokuma Örneği

Çok ince dokunmuş bir kumaş görülmektedir. Dokuma tekniği bakımından keten-çuval dokuması ile karşılaştırılabilir. Bu parça mabette bulunan bir iskeletin muhafazasında kullanılmıştır. (Yağan,1978:53).

Şekil:6.13.En Erken Tarihi Dokuma Örnekleri

Kaynak:Yağan,1982:53

6.2.8. Hattiler-Etiler: Bu dokumanın yanı sıra Yakınoğu'da aralarında Büyük Hitit İmparatorluğu'na da ait olduğu düşünölen ve M.Ö. 3. Yüzyıla tarihlendirilen dokuma örneklerinin de varlığı bilinmektedir. (Erbek,2002:50). Ele geçen buluntulardan Hititlerin,tür ve kalitelerine göre farklı adlarla anılan yünlü kumaşlar ürettikleri,organ yapımında kullanmak üzere kenevir ektikleri anlaşılmaktadır.(Sevin,2003:140).

Aşağıdaki resim Etiler'in kostümleri, soğuk ve dağlık bir mıntıka halkının elbiseleri idi. Milli elbise dizlere kadar bile inmeyen bir setre idi

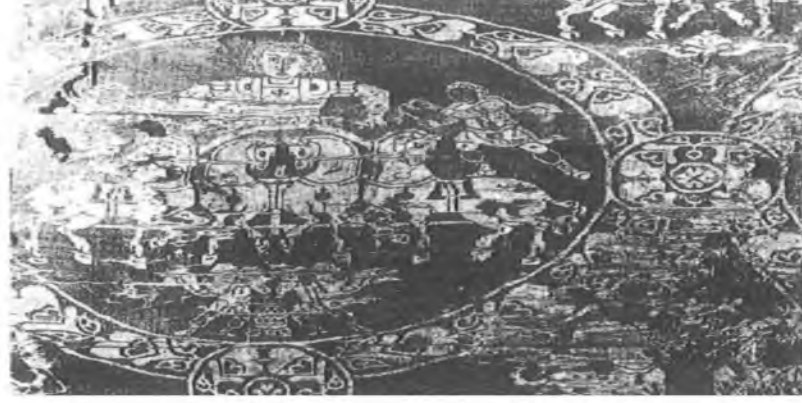
Şekil6.14.:Etiler'in Milli Elbisesi

Kaynak: Yağan,1978:55

6.2.9. Firikler: Anadolu'da Etilerden daha sonra gördüğümüz Frikya'lılarda maden işçiliği,dokumacılık,tentene örücölüğu gibi sanatların pek ileri gittiğini;Eski Yunanlıların,Frikya'lıları madenlere su vermek usulü ile, tentene örmek sanatının mucidi saymalarından anlıyoruz. Bugün Anadolu'nun eski Friklerle meskun bölgelerindeki köylerden toplanan çorap,tentene v.b. gibi el işleri motifleri ile Frik-Hatti kültürüne ait benzerlik hayret verecek bir manzara göstermektedir. (Yağan,1978:58).

6.2.10. Bizans: Bu dönem Anadolu'da dokumacılık için oldukça hareketli bir dönemdir. Dokumacılık sanatında Bizans'ın öneminin Jüstinen'in ipek elde edilışini öğrenmesinden sonra attığı görülür.İpekböceğinin İstanbul'a gelişiyile birlikte Bizans

dokumacılığında büyük bir gelişme görülür.Kesin bilinen ilk ipek parçası Şarlman'ın mezarında bulunmuştur.(Yağan,1978:58).

Şekil:6.15.Bilinen İlk İpek Parçası

Kaynak: Yağan,1978:59

6.2.11.Selçuklular: 1071 den itibaren başlayarak Bizans imparatorluğuna yayılan Selçuklular,kendilerinden önce Anadolu'da zaten var olan dokumacılık sanatına önemli bir gelişme kazandırmışlardı. Bu devirle ilgili olarak,özellikle Denizli'nin altın telle işlenmiş dokumaları pek meşhurdu. Zaten,milattan önceki yıllardan bu yana, Meonya'lılar,Sart'lılar,Turşa'lar,Eti'ler gibi birçok medeniyetlerin altında el değiştiren Denizli'de o çağlarda yapılan dokuma ve halıların pek değerli olduğu söylenir.Ayrıca tarihi kayıtlarda Selçuklu dokumacılığı hakkında Selçuklu Sultanı Aleaddin tarafından Osman Bey'e gönderilen hediyeler arasında 'Dibayi Rumi' isminde kumaş bulunduğu söylenir.Selçuk dibası demek olan bu isim XVIII.yüzyıla kadar Osmanlılarda kullanılmıştır.

Selçuklu dokumacılığı Anadolu'da 'Kraliçe'leri diğer yerlerin halı kilim, cicim gibi dokumaları XV ve XVI. Yüzyılda çok üstün bir seviye gösteren Osmanlı dokumacılık sanatının çekirdeği ve kaynağı olmuştur.

Süsleme sanatlarında çok ileri olan Selçuklularda özellikle dokuma kumaş işlemler, halı ve kilimler pek nefistir.Bu dokuma parçalarından müzelerimizde hiçbir örnek bulunmamaktadır.Avrupa müzelerinde güzel örnekler vardır.Ayrıca, orijinali Musee Historiue des Tissus, Lyon'da bulunan ,Anadolu Selçuklulara ait bir ipekli kemha parçasıdır..(Yağan,1978:62).

Şekil:6.16 Selçuklulara Ait İpekli Kemha Parçası

Kaynak:Yağan,1978:62

Selçuklu sultanı I.Alaaddin Keykubat'ın yaptırdığı Konya dış kalesi kabartmaları ve Keykubat Sarayı figürlü çinilerden Selçuklu kadınlarının 'boğlatak ve üsküf denilen başlıklar giydiği anlaşılmaktadır.Boğlataklar üç dilimli olup, tacı andırır.Kenarları değerli taş ve sırmalarla süslüdür.Ferace, kaftan, cepken, hırka ve şalvar,bu dönemde kadınların giysileridir.Selçuklu dönemi kadın giyimini, ince deriden yapılmış süslü çizmeler tamamlar.(Komşuoğlu.1986:87)

6.2.12.Osmanlılar: Osmanlıların Anadolu'ya hakim olması ile birlikte dokumacılığın geleneksel ölçülere dayalı olarak ve eskiden yapılmış olanı tekrarlayarak devam ettirildiği bilinmektedir. (Uğurlu,1997:471).

Osmanlı Devleti'nin kurulmasından sonra gittikçe genişleyen imparatorluk sınırları içerisinde, bu genişleme yükselmeye paralel olarak, sarayın ve ordunun giyim ihtiyaçlarını karşılamak üzere dokuma sanayinde de büyük bir gelişme görülür.(Yağan,1978:62)

Tahminen 1250-1532 yılları arasında bu gelişim devresinde; Meşhur Antakya çuhaları, Musul'un ipek üzerine sırma karışık kumaşları, Bursa, Bilecik,Üsküdar dokumaları, Halep ve Adana astarları, Şam damaskosu, özellikle İstanbul'un çuha,

kadife , peştamal, kaftan, ehram (ihram) ları; Hilali,Seraser, Canfes, Hare, Zerbeft, Şam bağdadisi, Kemha, Şam toplusu, Elvani,Gülgün v.b gibi daha pek çok kumaş tipleri ve çeşitleri; binlerce yıl boyunca birbirini kovalayan kültürlerin yoğurup şekillendirdiği, böylesine zengin bir kaynaktan ilham alan Osmanlı ve Dünya şaheserleri idi.(Bayır,1947:144)

İran'dan ipek kervanları Osmanlıların koruması altında Bursa'ya güvenlik içinde gelir. Pera Cenevizleri burada İran ipeğini satın alıyorlardı. İran'lı tacirler Bursa'ya getirdikleri ipeği burada Batı'dan mallarla özellikle de Floransa yünlüleriyile takas ediyorlardı.Ham ipek üzerine bu canlı ticaret, Osmanlı hazinesine büyük gelir sağlıyordu. XV.yüzyıl sonuna ait Osmanlı belgeleri, bu hammaddenin önemli bir bölümünün Bursa'daki ipek sanayi tarafından kullanıldığını gösterilmektedir.Söz konusu belgelerden, Bursa'da 1.000 adet ipekli dokuma tezgahı bulunduğu anlaşılmaktadır.Bursa'da kadife, kemha, saten, her çeşit ipek kumaş dokunurdu.Başlıca ipek dokuma türleri arasında en değerlisi bazen altın gümüş sırmalarla süslenen ağır kemhalardı.(İnalçık,2008:13)

XV. ve XVI.yüzyıllardaki Anadolu'da, pamuk yetiştiren her bölgede pamuklu sanayi gelişti.Osmanlı ülkesinde halkın büyük kısmı, özellikle dar gelirli halk pamuklu giyer ve eşyasında pamuklu kullanırdı. Büyüyen Osmanlı şehirleri,donanma (yelkenbezi) ihtiyaçları pamuklu tüketiminin artmasına dolayısıyla pamuklu sanayinin büyük ölçüde gelişmesini sağlamıştır.Vilayet Tahrir Defterlerinde pamuk aşarı, başlıca şu bölgelerde önemli miktarlara varmıştır.Batı-Anadolu'da Hüdavendigar, Karesi, Kütahya, Aydın,İç- Anadolu'da Hamid-eli, Karaman, Güney-Anadolu'da İç-il,Adana, Sis, Özer, Doğu ve Güneydoğu – Anadolu'da Malatya, Behisni, Arabgir, Kemah, Ergani, Mardin,Urfa, Diyarbakır, Osmanlı tahrir defterlerinde pamuk öşrü alınan yerler Anadolu'nun her yerinde kayıtlıdır.(İnalçık,2008:78)

Pamuklu dokumaların ve pamuk-ipek karışımı kumaşların Osmanlı toplumunda giyim – kuşamda ve döşemelik olarak pek geniş bir kullanım alanı vardı.Sarıklarda ve kadın başlıklarında kullanılan tül ve tülbent (tülbent) çeşitlerinden, şalvar,kaftan, iç çamaşırı, yorgan, mendil ve yağlıklardan hamam peştemalı ve havlulara, yastık ve

minderlerden duvar ve kapı askı ve perdelerine kadar pek çeşitli, eşya pamuklu bez ve eşyadan yapılırdı.(İnalçık,2008:79)

Osmanlı dönemine ait saray tutanaklarında mahkeme sicillerinde muhakeme muhallefat kayıtlarında Kanunname-i İhtisa-sı Bursa'da Topkapı Sarayı Müzesi Revan kitablığında bulunan Esari Resmîye,Kavanin-ı Osman defterleri ile 1640 tarihli Narh ve Ehl-i Hiref Defterleri'nde dokumacılıkla ilgili bilgiler mevcuttur.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde ana hatları itibariyle Orta Asya ve Selçuklu kadın giyim kuşam ve süsleme geleneği sürdürülmekle birlikte devletin zenginleşmesi üç kıtaya yayılan toprakların gelen kültürel etkilenmeler sonucu zengin, gösterişli bir giyim şekli ortaya çıktı.

Osmanlı döneminde kadın giyiminde üç tür giysi çeşidi kullanılırdı.1.Entariler 2.Şalvar ve gömlek 3.Ceket ve etek (Özel,1992:15)

Ele geçen kaynaklardan, XV-XVI. Yüzyılda dokumacılığın bir yandan halk arasında eski usullerle devam ettirildiği,diğer taraftan esnaf tarafından da dokumacılık faaliyetlerinin yapıldığı ve dokumacı esnafının bulunduğu anlaşılmaktadır. (Deniz,2000:50).

Osmanlılar zamanında ortaya konan dokuma yaygılar,motif ve kompozisyon gibi açılardan Selçuklu geleneğini devam ettirmiştir. Meydana getirilen dokumalarda kullanılan motiflerin büyük çoğunluğunun Selçuklular ve Beylikler döneminde ortaya konan eserlerle aynı karakteri taşıdığı, bir kısmının da Orta Asya'da hüküm sürmüş olan Türklerin, geleneklerinden ve mitolojisinden kaynaklanan motifleri taşıdığı görülmektedir.

Osmanlı'nın ileri dönemlerinde yapılan dokumaların büyük bir bölümünde ise,Klasik Osmanlı Dönemi süslemeleri kullanılmıştır.Osmanlı topraklarında yaşayan farklı boyların,kendilerine has örgülere sahip olmalarından dolayı,dokudukları halı veya düz dokuma yaygılar onların verdikleri isimlere veya boylara göre adlandırılmıştır.(Deniz,2000:50).

XIV.-XV. Yüzyılda,Selçuklu dokumalarının yanı sıra,Beylikler Devri'nde yapılan hayvan motifleriyle süslü yaygıların motifleri,Osmanlı dönemi yaygılarına örnek teşkil etmiştir.

XV.-XVI. Yüzyıllarda Osmanlı'nın Erken Dönemi'nde ortaya konan halıların motifleri kilimlere de aktarılmıştır. Erken dönemde yapılmış ve Holbein Halıları olarak adlandırılmış halıların birinci ve ikinci grubunda kullanılan eşkenar dörtgen ve sekizgen motifler, İç ve Batı Anadolu Bölgesi'nde dokunan kilim,cicim,zili yaygılarda da görülmektedir.

XV.-XVI. Yüzyılda saray erkanı, ya kendi ustalarına desen çizdirtip dokuma yaptırmış ya da ısmarlama yoluyla iliksiz dokumalar ürettirmiştir. Bu dokumalarda da saraydaki dokuma ustaları tarafından çizilmiş, dönemin saray sanatına özgü desenler kullanılmıştır.

Sarayın dışında halk arasında da dokuma üretiminin yapıldığı bilinmektedir. Halkın dokuduğu yaygılar sarayda üretilen dokumalardan farklı olup,ilikli dokuma tekniği ile yapılmıştır. Motiflerini ise üsluplaştırılmış bitki motifi, geometrik bezeme ve insan yada hayvan figürleri oluşturmuştur. (Deniz,2000:52).

Osmanlı devri dokuma yaygılarının en iyi tanındığı dönem XVIII. Ve XIX. yüzyıllardır. Günümüzde Anadolu'nun bir çok yerinde özellikle köy camilerinde bu yüzyılları tarihlendirilebilecek kilim, cicim, zili, sumak teknikleri çok sayıda örnek mevcuttur ve bunlar daha çok konar göçer yaşantıya uygun olarak dokunmuş namazlık,seccade,yer sergisi,duvar örtüsü,divan örtüsü,yük örtüsü,yastık,heybe,çuval ve torba gibi dokuma türlerinden oluşmaktadır ve bunların Anadolu dokuma yaygılarının öncüleri olduğu düşünülmektedir.(Deniz,2000:56).

Osmanlı dönemine tarihlendirilebilen ve günümüze kadar gelebilen dokuma yaygıların bir kısmı bugün Türkiye'nin ve dünyanın çeşitli müzelerinde sergilenmektedir. (Deniz.2000:51)

Anadolu'nun neredeyse her köşesinde eski tarihini çağ çağ yansıtan el dokumacılığı üretimi köklü mazisiyle devam ettirilmektedir. (Yağan,1978:63).

6.3..TÜRKİYE'DE EL DOKUMACILIĞI

Türkler ne taştan binalar vücuda getirmişler, ne de insan şekillerini tefekkürlerini mikyasa olarak almışlardır. Çadır ve bütün eşyaya bedel olan lifi Türkler sanatlarında her şeyden evvel teşkil etmişlerdir. Dokumacılık Türklerin eski yurtlarında en önde gelen sanatlarından biriydi. Orta Asya'da çok eski bir geçmişi olan bu sanatı, daha sonraları Selçuklularla Anadolu da izleyebiliyor, Osmanlılarla bugünün Türkiye'sine getiriyoruz

İşte bugünün Türkiye'sindeki dokumacılık Orta Asya'dan kalkıp, tarih öncesi Anadolu'sunun gelmiş geçmiş medeniyetleriyle ile yoğrulan, birbirini kovalayan kuşakları ile şekillenen, siteler şehirler dışındaki milyonlarca insanı ile dünden bugüne getirdiği bir dokumacılıktır. Bu nedenledir ki; yurdumuzun çeşitli bölgeleri asırlardan beri devrolunup gelen ve bulunduğu yer için karakteristik bir çok örnekler göstermektedir. Bu gün Türkiye'de hala geniş çapta bir el dokumacılığı varsa, bunun nedenini Anadolu'nun çok eski olan tarihinde aramak gerekir.

Köylünün boş zamanlarını değerlendirmedi başlıca etken olan el sanatları içerisinde, el dokumalarının da çok önemli bir yeri vardır. Anadolu'da tarımın yanında el dokumacılığı ile uğraşılmasının bir çok nedeni vardır. En önemlilerinden birisi ananevi bir sanat olmasıdır. Özellikle göçebe halkta, toprağa az ve ekimi sınırlı dağlık bölge köylüsünde, ulaşım güçlükleri nedeniyle pazarla ilişki kuramayan uzak köylerde, kurak bölgeler köylüsünde el dokumacılığı başından geleneksel bir sanat niteliği almıştır.

Ayrıca sanayi iktisadi sebepler nedeniyle köylünün ancak iç çamaşırlarında kullandığı pamuklar ile bayramlık giysi ihtiyaçlarına cevap verebilmektedir. Dış giyimler ise, iyi olanları pahalı, ucuz olanları ise sağlam değildir. Bundan dolayı pek çok köylü dış elbiseliklerini kendisi dokumak veya dokutturmak zorunluluğu duymuştur. (Yağan, 1978:63) Yukarıdaki sebepler dışında en önemli bir diğer faktör de köylünün sanayi imalatını gerek renk ve desen, gerekse kalite ve sağlamlık yönünden, kendi gelenek, görenek, ve yaşayışlarına uygun bulmamasıdır.

(Erberk, 1939:76) İşte yukarıda saydığımız bütün bu nedenler köylü için el dokumacılığını kaçınılmaz yapmıştır. Anadolu'nun bugün hemen her köşesinde, eski

tarihini çağ çağ yaşayan yaygın bir el dokumacılığı köklü mazisi ile hala devam edip gitmektedir.

Bugün yurdumuzda el dokumalarında kullanılan hammaddelerin en başlıcasını yün meydana getirmektedir. Sonra sırası ile kıl, tiftik, pamuk, ve keten, az oranda kenevir ve ipek gelmektedir. Bunların içerisinde yün, kıl, tiftik, keten ve kenevir genellikle el ile eğrilerek iplik haline getirilmektedir. Bu bakımdan, bu hammaddelerle yapılan dokumaların hemen tamamı yüzde yüz, el işidir.

Yukarıdaki kısa ve genel bilgiden sonra tarihin derinliklerinden gelen bu engin faaliyetlerin sahnesi Anadolu'ya bakalım.

Türk dokumacılığının merkezi olan Bursa'da Birinci Dünya Savaşı öncesine kadar çok ileri seviyede bir el dokumacılığı vardı. Bursa özellikle ipekçilik ve ipekli dokumacılığın merkezi idi. Bugün el dokumacılığı yönünden eski değerini kaybetmiş olmakla beraber bölgede çok yönlü bir tekstil endüstrisi vardır. Özellikle dağ köylerinde el dokumacılığı devam ettirilmektedir.

El dokumacılığının çok eski mazisi olan Denizli'de el tezgahları, bugün yerlerini yavaş yavaş motorlu mekanik tezgahlara bırakmaktadır. 1331 yıllarında İbni Batuta'nın "Orada pamuktan altın işlemeli kumaş imal olunur ki misli yoktur. Pamuğun nefis olması ve kuvvetli eğrilmiş bulunması dolayısıyla dayanır. Bu kumaş beldenin adıyla anılır".

7.YÖRE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

7.1.Tekirdağ'ın Tarihçesi

Tekirdağ ilinin bilinen en eski ismi BİSANTHE'dir. Bu isim M.Ö.en az V.yy.'a ait olup o dönemde yaşayan ünlü tarihçi Herodot'un verdiği bilgilere göre çizilen haritada görülür.

İskender'in Granyküs muharebesini yaptığı M.Ö.334 tarihine kadar olan haritalarda hep Bisanthe iken, bu tarihten sonra RHAEDESTHUS yazıldığı görülmektedir. Bu isim rome menşeyli isimdir. Bu dönemde kullanılan bir diğer isimde RODOSTO'dur.Ünlü tarihçi Herodotos yapıtlarında Tekirdağ'ın Samoslular'ca kurulduğunu Bisanthe adıyla anıldığı yazar.Plinius ise kentten RESİSTHON (RESİSTO) olarak söz eder.Kentin RODOSTO olarak anılması Ortaçağ'da sürer. Osmanlılar XIV. Yüzyılda Tekirdağ'ı Bizans Tekfurundan aldıktan sonra, Rodosta adı Rodosto adı Rodosçuk'a dönmüş ve XVIII. Yüzyıla değin böyle kullanılmıştır. Rodosçuk sonradan Tekfurdağ adıyla anılmaya başlanmış, Cumhuriyetten sonra 1927'de olduğunda TEKİRDAĞ adını almıştır.(Serez,2005:11)

Şekil:7.1 Eski Tekirdağ Fotoğrafi

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Tekirdağ çevresine yerleşen vatandaşların; Rumeli Fatih Gazi Süleyman Paşa ve I. Murat Bey'le beraber yöremize göç eden Gazi Dervişler ve Yürük, Türkmen dediğimiz vatandaşlarımızdan teşekkül etmiştir.1854 yılından sonra Karadeniz üzerinden Balkanlara yerleşen Kırımlılarla beraber 1867/77 Osmanlı – Rus savaşı kısaca 93 harbi denilen savaş sonrası Bulgaristan, 1924'te mübadele ile gelen Selanik, Serez, Yenice göçmenleri, Makedonya ahalisi, 1930-34yılları arasında Bulgaristan'da zorunlu göçe tabi olan ahali Trakya ve çevresinde mevcut kasabalar, çiftliklere yerleşmişler kentin bereketli toprakları başkent Konstantinapolis'in önemli tahlil kaynaklarından biridir .(Serez,1997)

(M.Ö. 5000-30000) Katolik çağdan günümüze uzanan tarih çizgisi içinde yerleşmiş,Trak, Pers, Bizans ve Osmanlı dönemlerinin tarihi eser ve kalıntlarına sahip olan Tekirdağ ili, coğrafi konumu dolayısıyla stratejik önen taşıyan, Anadolu ile Balkanlar arasında, geçit bölgesi oluşturmuştur. İstanbul'a yakınlığı sebebiyle de boğazlar üzerinden geçen Asya ve Avrupa kavimlerinin ilişkileri; Tekirdağ'ı İstanbul tarihine sıkı sıkıya bağlamışlardır. İstanbul'un sık sık saldırıya uğraması ilde de görülmüş, topraklarında verimli olması bir çok kavimlerin hakimiyetinde kalmasına sebep olmuştur.Tekirdağ sınırları içerisinde, tarih öncesi ve tarih çağlarında iskan edilmiş yerler tam bir kronoloji vermemekle birlikte tespit edilmiştir. Paleolitik (eski taş) ve Neolitik (ilk toprağa yerleşme) çağlara ait bir yerleşme yeri bulunmayan Tekirdağ'da(M.Ö. 5000-3000) Kalkolitik çağ buluntularına rastlanmıştır.Tekirdağ, sahil şeridinde yüzeyde yapılan araştırmalara göre,İlk Tunç(M.Ö.3000-2000)çağında yoğun olarak iskan edilmiştir.(Eren, Elçi,Firidin,1995:75)

Osmanlı devrinde padişahlar yörenin Türkleşmesini sağlamak için, yürük beylerine toprak ve görev vererek, Tekirdağ iline yerleşmelerine yardımcı olmuşlardır. Tekirdağ yürük ocaklarının sayısının bir ara 419'a ulaştığı görülmektedir.

Evliya Çelebi Tekirdağ için "Topkeşan yürük beylerinin tahtgahıdır" der. Osmanlı İmparatorluğu 'nun kuruluş devrinde çok sayıda Türk boyları Tekirdağ ili topraklarına yerleştirildiklerinden, bugünkü köy veçiftlik isimleri arasında Oğuzlar'a, Avşarlar'a, Danişmentler'e, Dulkadirli'ler'e, Karamanlar'a, Saruhanlar'a, Karasi Oğulları'na ait olanları bulunmaktadır.14.Yüzyılın ortasında 1357'de Orhan Gazi'nin

oğlu Slayman Paşa tarafından Osmanlı coğrafyasına katılan Tekirdağ, Rumeli'de fethedilen ilk şehirlerdendir.

7.2.Tekirdağ İlinin Coğrafi zellikleri

Tekirdağ ili Türkiye'nin kuzey-batısında,Marmara Denizinin kuzeyinde, Trakya'da 40 36 ve 41 31 kuzey enlemleri ile 26 43 ve 28 08 doğu boylamı arasında yer almakta ve 6.128 km'lik yüzölçümü ile Türkiye topraklarının % 08'ini kaplamaktadır.

İl doğudan İstanbul'a Silivri ve Çatalca, kuzeyden Kırklareli'nin Vize, Lüleburgaz, Babaeski ve Pehlivanky, batıdan Edirne'nin Uzunköprü ve Keşan, Çanakkale'nin Gelibolu ilçeler ile ve güneyden Marmara Deniziyle evrilidir.Kuzey-doğudan Karadeniz'de de çok küçük bir kıyısı vardır.

İl genel olarak pek engebeli değildir, yüksek dağlar, dik yamaçlar ya da vadiler yoktur. Marmara Denizi kıyıları boyunca, akarsularca taşınmış alüvyonlarla kaplı kıyı ovaları vardır. Bu kıyı ovaların hemen kuzeyinde kıyıda Tekir Dağları uzanır. İlin doğu kesimlerinde, erkezky ve Saray yöresinde ise Istranca (Yıldız) dağlarının uzantıları, il topraklarını engebelidir. İl toprakları geniş düzlüklere ve alçak tepelerden oluşmuş bir plato görünümündedir.%75.2'si platolarla kaplı olan il topraklarının %98.6'sı tarıma elverişlidir. İl yeraltı madenleri bakımından da oldukça zengindir. İlde çok zengin linyit yatakları bulunmaktadır.

İlçe çeşitli kesimlerde farklı iklim özellikler görülür. Marmara Denizi kıyılarında genel olarak Akdeniz iklimi egemendir. Ancak Akdeniz Bölgesi kıyılarından farklı olarak Tekirdağ'ın Marmara kıyılarında kışın kar yağar. Zaman zaman esen kuzey rüzgarları ısının düşmesine neden olur. İlin i kesimlerinde ise yazların sıcak, kışların soğuk geçtiği karasal iklim egemendir.

İl orman bakımından yoksul illerdendir. Istranca dağlarının il alanına girdiği kesimlerde, Tekir ve Kuru dağlarında yer yer meşelikler, bazı kesimlerde ise az miktarda Kızılağaç, Karaağaç ve am türleri rastlanmaktadır.Tekirdağ yeraltı kaynakları bakımından oldukça zengindir.İl'de çok zengin linyit yatakları vardır.şarköy'de asbest yatakları bulunmaktadır.Saray'da manganez çıkarılmaktadır.

Tekirdağ iline merkez ilçe ile birlikte 9 ilçe ve 269 köy bağlıdır. Çerkezköy, Çorlu, Hayrabolu, Malkara, Marmara Ereğlisi, Muratlı ve Saray ilçe merkezleridir.

7.3.Tekirdağ'ın Sosyo – Ekonomik- Kültürel Özellikleri

Gelişmiş bir ulaşım ağı içinde yer alan Tekirdağ ili, üç önemli karayoluna, ayrıca önemli bir dış ticaret limanı işlevi gören, Tekirdağ limanı ve İstanbul-Avrupa demiryoluyla İstanbul metropolüne bağlanmıştır. Yüzölçümü itibariyle küçük illerimizden biri sayılan, ancak buna karşılık,ülke ekonomisinde önemli bir yere sahip olan Tekirdağ çok verimli topraklarının bulunduğu modern bir tarım kentidir.

Özellikle 1970'lerde sanayide belli bir gelişme görülmesine karşılı,il ekonomisine tarım, ülke ekonomisinde olduğu gibi ön sırada yer alır. Ekonomik bakımından faal nüfusun büyük bölümü tarım kesiminde çalışır.Bu ekonomik yapıya karşılık faal nüfusun yarısından çoğu kırsal kesimde yaşamaktadır.Tekirdağ'ın yer aldığı Trakya Bölgesi İstanbul'a yakınlığı ve ulaşım bağlarının iyi olmasından dolayı önemlidir.Tekirdağ İstanbul'un yanı başındaki Rumeli'dir.

Şekil:7.2 Tekirdağ Fotoğrafı

Kaynak:Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.1.Ayçiçeği

Arazinin verimli topraklardan oluşması, ziraatte modern tarım aletlerinin kullanılması, verimli nitelikte tohumluk ile diğer zirai girdilerin benimsenmesi, tarım ürünlerinin bir çoğunda Türkiye ortalamasının üzerinde verim elde edilmesini sağlamaktadır.Tekirdağ'ın ayçiçekleri nam-ı değer günebakanlar, güneşin güleç yüzlü çocuklarıdır

Şekil:7.3.Ayçiçeği Fotoğrafı

Kaynak:Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.2.Kanola:

Kanola,1970'lerin başlarında Amerika kıtasında geliştirilen bir kùltivardır.Son yıllarda Trakya bölgesinde ayçiçek üretimine bir alternatif olarak ekilmeye başlayan Kanola,bitkisel yağ ve biodizel üretiminde kullanılıyor.

Şekil:7.4 Kanola Fotoğrafı

Kaynak.Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.3.Hayvancılık

Küçükbaş hayvancılıkta azalma görülmekte beraber verim elde edilmesini sağlamaktadır.Küçükbaş hayvancılıkta azalma görülmekle beraber verimli yeni türler yönelmiş büyükbaş hayvancılıkta kültür ırkı ve süt hayvancılığı geliştirilmiştir.Çayır ve meraların çokluğu nedeniyle Tekirdağ hayvancılık içinde uygun bir bölgedir. Tekirdağ'da sığır,koyun başta olmak üzere, kıl keçisi ve hindi yetiştirilmektedir.Malkara'da süt ve peynir fabrikaları vardır.

Şekil:7.5 Küçükbaş Hayvanlar ve Peynir Çeşitler

Kaynak:Tekirdağ Valiliği

7.3.4.Balıkçılık

Kyıların çeşitli ve değerli balık türlerinin geçit yeri olması nedeniyle dört mevsim balık avı yapılmaktadır.

Şekil:7.6. Balıkçılık Fotoğrafi

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.5.Tekirdağ Mutfağı

Şekil:7.7. Tekirdağ Köftesi

Kaynak :Tekirdağ Valiliği,2013

Tekirdağ mutfağı zengin olan illerden biridir.Bu zenginliğin sırrı ilde tarih boyunca yaşamış çeşitli etnik grupların kendi mutfak kültürlerini koruma gizlidir. Tekirdağ'da hem et yemekleri hem de sebze yemeklerinin farklı çeşitlerini bulmak mümkündür.Gastronomi haritasında Tekirdağ'ın en önemli ürünü kentin adını tescillenmiş köftesidir. Bununla birlikte,peynir helvası, Hayrabolu tatlısı, bulama, umaç çorbası, incir tatlısı, çeneçarpan çorbası,akıtma, cizleme,ve hoşmerim yöre mutfağının önemli lezzetleri arasındadır.

Şekil:7.7.Hayrabolu Tatlısı

Kaynak:Tekirdağ Valiliği,2013

Şekil:7.7.Peynir Helvası

Kaynak:Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.6.Kiraz Festivali

Şekil:7.8.Tekirdağ Kirazı ve Festival Görüntüleri

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Yarım asırlık tarihi ile Kiraz Cümbüşü, her yıl Haziran ayında kutlanıyor. Festival bugün halk oyunları gösterilerden sergilere, yağlı güreşten çeşitli yarışmalara kiraz uluslararası bir kimlik kazanmış durumda ilde yetiştiriciliği devam etmektedir.

7.3.7.Şarapçılık

Şekil:7.9.Tekirdağ Üzümü ve Şarap Fotoğrafları

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Bağcılıkta azalma görülmekle beraber önde gelen gelir kaynaklarından biridir.Şarköy’de bağcılık ve şarap üretimi yapılmaktadır. Şarköy şarabı ve Tekirdağ rakısının sırrı, toprak, hava, su ve bu lezzet salkımlarındadır.

7.3.8.Tarım

Tekirdağ bereketli topraklara sahiptir.Bölgede her yıl düzenlenen tarım fuarları dünyadaki gelişmeleri ve yeni teknikleri Tekirdağ'a taşıyor. Organik tarım günden güne canlanıyor.Tekirdağ I. Sınıf tarım toprağıyla örtülü. Arazinin yarısından fazlası tarıma elverişlidir. Bu zengin tablonun köşe taşları ise ayçiçeğı, buğday,kanola, üzüm ve karpuzdur.Tekirdağ tek başına Türkiye'deki endüstriyel ihracatın yüzde onundan fazlasını oluşturmaktadır.

Şekil:7.10.Tekirdağ'da Tarım

Kaynak: Tekirdağ Valiliğı,2013

7.3.9.Organik Tarım

Organik Tarım bölgede her yıl düzenlenen tarım fuarları dünyadaki gelişmeleri ve yeni teknikleri Tekirdağ'a taşıyor. Organik tarım günden güne canlanıyor.

Şekil:7.11. Organik Tarım

Kaynak: Tekirdağ Valiliğı,2013

7.3.10.Arıcılık

Arıcılık , Tekirdağ'ın simgesi haline gelen ayçiçeği tarlaları,Türkiye ihtiyacının üçte birini karşılıyor.Bal üretimi için çok verimli bir kaynak olan ayçiçeği tarlaları arıcıların da uğrak bölgesi olmuştur.

Şekil7.12.Ayçiçeği Tarlaları ve Arıcılık

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.11.Tekirdağ Rokoczi Müzesi

Şekil:7.13 Tekirdağ Rokoczi Müzesi

Kaynak:Tekirdağ Valiliği,2013

Milattan önce 2. Yüzyılda bölgeye Roma İmparatorluğu hakim olur.Tekirdağ sınırları içerisinde kalan iki antik kent ortaya çıkar: Bisanthe ve Heraion Teikhos.Bu devirde inşa edilen Roma Yolu ‘Via Egnatia’ İstanbul’dan başlar; Tekirdağ’ın Çorlu ve Marmara Ereğlisi ilçelerden geçerek Adriyatik’e kadar uzanır.

Macar prensi Frenc Rokoczi II. Avusturya’nın Macaristan’ın işgalinin ardından bir bağımsızlık mücadelesi başlatır. Avusturya’nın direnişi bastırmasının ardından, Rokoczi Osmanlı İmparatorluğu’na sığınma talebinde bulunur. III.Ahmet, Rokoczi’nin sığınma talebine, o esnada mukim bulunduğu Fransa’ya bir gemi göndererek cevap verir.17 Ekim 1717’de Gelibolu topraklarına ulaşan prens ve mahiyetindekiler ömürlerinin sonuna dek Tekirdağ’da ağırlanır.Prens Rakoczi, bugün Macaristan’ın en önemli halk kahramanlarından biridir.Her yıl binlerce Macar,anısına yad etmek amacıyla Tekirdağ’a gelir;müzeye dönüştürülmüş evini ziyaret eder.

7.3.12. Rokoczi Müzesi Dış Görüntüsü ve Heykeli

Şekil:7.13.Rokoczi Müzesi Dış Görüntüsü ve Rokoczi Heykeli

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.13.Vatan Şairi Namık Kemal

Şekil.7.14 Namık Kemal Heykeli

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Tekirdağ en eski Yörük yerleşim alanlarından. Balkanlar'ı Anadolu'ya bağlayan coğrafi konumu sebebiyle sıkça istilaya uğramış göçlere sebep olmuştur. Yöreye değişik zamanlarda yerleştirilen göçmenler, halk edebiyatı üzerinde etkili olmuş, edebi eserler farklı kaynaklardan beslenerek kendi özgün tarzını oluşturmuşlardır. Halk dili, Doğu Trakya Ağızları grubundandır ve sesler bu ağza göre şekillenmiştir. Edebi eserlerde tekke edebiyatının izleri görülür. Tekirdağ, usta şair ve aydın Namık Kemal'in ve edebiyatçı Memduh Şevket Esenal'ın memleketidir.

Türk halk müziği, genel hatlarıyla Trakya Bölgesi halk müziğinin özelliklerini taşır. Yörede çeşitli ayaklarda ezgiler söylenir. En sık rastlanan müzik türleri Garip,Kalenderi,ve Kerem ayağında ezgiler, koşma ve manilerdir. Gelin alma, kına türküleri, ağıtlar ve güreş havaları, yörenin geleneksel halk müziklerini oluşturur. Ünlü Tekirdağ türkülerinden bazıları; Bahçelerde Börülce, ince Giyerim İnce, Keklik,Bağa Girdim Bağ Budanmış ve cevriyedir.

Şekil.7.14. Namık Kemal Evi

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Şekil.7.14. Namık Kemal Evi Odalardan Görüntü

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.14. Tekirdağ Mimarisi

Şekil.7.15. Eski Tekirdağ Evleri

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Tekirdağ mimarisi, doğal çevre koşullarına ve malzeme imkanına göre şekillenmiş, zaman içinde farklı sanat akımlarından ve kültürlerden etkilenmiştir. Cami, bedesten medrese, han, hamam gibi tarihi eserler genellikle taştan yapılmıştır.

Merkez ilçede bulunan ve günümüzde birçoğu harabe halinde olan eski Tekirdağ evleri bir kaç katlı dış cepheleri yatay ahşap kaplanmış, tahta süslemeler ile karakteristikleşmiş yapılardır. Ağaç giriş kapıları çift kanatlı, oyma, kapı kollu veya tokmaklıdır. Dış merdivenler genelde mermerdir. Hemen hepsi cumbalı olan evlerde destek olarak ahşap direkler kullanılmıştır. Odaların pencere altı kısımları boydan boya sedir döşelidir. İki üç kuşağın bir arada yaşadığı büyük evler, haremlik ve selamlık olarak ayrılmıştır. Genelde bahçe içinde konumlanmış evlerin manzara açık cepheleri bulunur. İlde günümüzde yaklaşık 260 sivil mimari örneği ile 63 anıtsal mimari eser bulunmaktadır.

7.3.15.Yelken Yarışları

Şekil.7.16.Yelken Yarışları

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Tekirdağ'da doğa sporları ile dikkat çeken bir şehirdir.İlde yamaç paraşütü, dağcılık, su sporları, gün geçtikçe önemini artırmaktadır. Tekirdağ'da futbol, güreş, paraşütle atlama, yelkenli sörf, yüzme, doğa yürüyüşü, kamçılık, foto safari, hentbol, dövüş sporları, satranç, basketbol ve voleybol spor dallarında lisanslı sporcular yetiştirilmektedir

Yamaç paraşütü Şarköy'ün Uçmaktdere Köyü doğal güzellikleri ve manzarasıyla adrenalin seven spor tutkunlarına yamaç paraşütü imkanı sunmaktadır. Zirve ile varış noktası arasında 6 km toprak yol bulunan Nişantepe'de 625 metre yükseklikteki dört atlayış noktasından Ayvasıl Koyu'na iniş yapılmaktadır. Uçmaktdere'de 5-8 Mayıs tarihleri arasında, Hıdrellez kutlamalarıyla birleştirilerek Uluslararası Tekirdağ Hıdrallez ve Yamaç Paraşütü Festivalleri gerçekleştirilmektedir

7.3.16. Yamaç Paraşütü

7.17.Yamaç Paraşütü Alanı

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Şekil.7.17 Yamaç Paraşütü

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.17.Bisiklet Turu

Uluslararası Trakya Bisiklet Turu, Dünya Bisiklet Birliği'nin takviminde yer alan önemli bir etkinlik .Farklı ülkelerden sporcular, Tekirdağ sahil şeridini takip eden 110 km'lik başlangıç etabında her sene kıyasıya mücadele ediyor.

Şekil.7.18.Bisiklet Yarışları

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.18. Motokros Yarışları

Türkiye Motokros Şampiyonası'nın Hayrabolu ayağı, adrenalin tutkunlarının takvimlerinde önemli bir yer tutar. Farklı klasmanlardaki yarışlarda motokrosçular, kah çıkarlar gökyüzüne; kah inerler yeryüzüne

Şekil:7.19.Motokros Yarışları

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.19. Atatürk'ün Tekirdağ Anısı

Ulu Önder'in 1936'da Muratlı'ya trenle gelip, kahve içtiği evdeki hatıraları, Rumeli türküleri dinlediği ev bugün müze olarak kullanılmaktadır. Atatürk resimde görülen ev sakinleri tarafından misafir edildi. Atatürk ev sahiplerine 'Ey bahtlı göçmen, unutma üç Haziranı konuk olduk evimize sevgi sundu hepimize 'dedi ve cümlesini tamamladı.' Buraya günün hatırasını hatırlatmak için tabela diktiniz 'emri verdi.

Şekil:7.20. Atatürk'ün Ziyaret Ettiği Ev

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.20.Rüstem Paşa Külliyesi

Şekil.7.21.Rüstem Paşa Külliyesi

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Rüstem Paşa Külliyesi, Kanuni Sultan Süleyman'ın sadrazamı Damat Rüstem Paşa tarafından 1553 yılında Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Sultan Abdülmecit'in emriyle 1841 yılında restore edilmiştir. Rüstem Paşa Külliyesi; cami, medrese, bedesten, kervansaray, hamam, imaret ve kütüphaneden oluşmaktadır. Bugün külliyenin camisi, hamamı,bedesteni,medresesi ve kütüphanesi ayakta Tekirdağ'ın masmavi ufku bakan bir sahil camisidir Rüstem Paşa camii.

7.3.21.Hora Feneri

Şekil:7.22.Hora Feneri

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

Hora feneri Marmara Denizi'nde Tekirdağ / Şarköy / Hoşköy kenarına Hora feneri olarak inşa edilen Hoşköy (Hora) Feneri 1861 yılında Fransa'dan özel olarak getirilen malzemelerle Fransızlar tarafından inşa edildi.İki saatte bir kurulan sarkaç sistemi ile çalışan Hoşköy (Hora) Feneri 20 metre yüksekliğindedir. 150 yıldır bize nerede olduğumuzu hatırlatır.İstikametini bilmeyen gemici kaybolmuş demektir

7.3.22.Kral Yolu

Tekirdağ'da denizin üzerinden mucizevi bir yol gider.Efsaneye göre bir çoban, kralın kızını almak için inşa eder bu güzergahı. Bir çoban da yapmış olsa kralların yolu, en kestirme yoldur.

Şekil:7.23.Kral Yolu

Kaynak:Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.23.Dalyan

Şarköy'deki dalyan sonsuzluğa açılan bir geçittir. Ama sadece aşıklar geçebilir. Dalyan, balıkçıların olduğu kadar fotoğrafçıları da uğrak yeridir.Kimi leziz bir balık için olta atar,kimi de enfes bir kare için pusuya yatar.

Şekil:7.24.Dalyan

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.24.Kumbağ

Kumbağ Ganos dağlarının Marmara kıyılarında kurulmuş şirin bir tatil beldesidir. Beldemiz Balkan savaşı 1913 öncesinde 600 hanelik Kumbağ isimli bir Rum balıkçı köyü iken 1923 yılına kadar devam eden sürede Yunanistan, Bulgaristan,1935 yılında Romanya'dan göçmenlere iskan edilmiştir. 1993 yılında Belediye olmaya hak kazanmıştır. Kumbağ Tekirdağ'ın deniz turizmindeki önemini anlatmaya yetmeyebilir. Bunu anlatmanın en keyifli yolu, sıcak bir yaz gününde serin bir dalış.

Şekil7.25Kumbağ Fotoğrafi

Kaynak:Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.25.Doğa Yürüyüşleri

Doğa yürüyüşleri Safunya'nın, Ganos Dağları'nın, Kumbağ Ormanı'nın göz kamaştırıcı doğası, yaz ve kış şehrin gürültüsünden uzaklaşıp tabiatın seslerine kulak vermek isteyen trekking tutkunlarını ağırlar.

Şekil:7.26.Doğa Yürüyüşü

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.26.Tekirdağ Manzarası

Şehri ısıtan sarı Tekirdağ'a rengini verir. İnsanı cana yakın, toprağını bereketli kılar. Batarken tüm renk cömertçe fotoğrafçılara sunar.

Şekil:7.27.Tekirdağ Manzarası

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.3.27.Romanlar

Romanlar, her şeye rağmen kahkaha atabilmeyi onlardan öğrendik.

Şekil:7.28. Romanlar

Kaynak: Tekirdağ Valiliği,2013

7.4.1.2.Karacakılavuz'un Tarihçesi

Burada yaşayan halk ilk defa 1877-78 yılında Bulgaristan'dan göçmen olarak gelmiştir. 14. Yüzyılda Bizans Devleti'nin elinde bulunan Çimpe Kalesi'nin Osmanlıların eline geçmesiyle, Rumeli kapıları Türklere açılmış ve bu toprakları Türkleştirme çabaları başlamıştır.Bu toprakların Türkleştirilmesini sağlamak amacıyla Anadolu'da yaşayan halk Rumeli topraklarına göç ettirilmiştir.Balkanları Türleştirme çabaları Fatih Sultan Mehmet ve Yavuz Sultan Selim dönemlerinde de devam etmiş ve Anadolu topraklarında yaşayan bazı halklar, Bulgaristan ve yöresine yerleştirilmiştir.Uzun bir süre Balkanlara hakim olan Osmanlı Devleti, çöküş dönemiyle birlikte bu bölgede yer alan topraklarını kaybetmeye başlamıştır.Bu yüzden 1884-1885 yıllarında Bulgaristan'ın Sevlievo kentine bağlı Kruşva (Krushevo) ve Sennik (Çadırlı) köylerinde yaşayan Türklerin bir kısmının, Tekirdağ'ın Karacakılavuz beldesine geldikleri ve burayı mesken tuttıkları kaynaklarda geçmektedir.(Serez,2007:159)

Şekil:7.30.Karacakılavuz Görüntü

Kaynak: Yıldız,2014

İlk adı Karacahaloğuz'dan kasabalılar çevrelerinde bulunan bazı büyük çiftliklerin topraklarını alıp çiftçiliğe başlamışlardır. Köy kurulmazdan önce buraları bir çiftliğin arazisi imiş. Çiftliğin adı da Karacakılavuz Çiftliği.Köyün adını iki kelime teşkil

etmektedir.Karaca ve Kılavuz Ormanlık olan bu bölgede bol miktarda bulunan av hayvanı Karaca köyünün ilk yarısına kelime olarak girmiş oluyor. Bir gün çiftliğe bir bey geliyor. Yanında bir de kılavuzu bulunan bu bey çiftlik halkı tarafından çok iyi ağırlanıyor. Bunun üzerine bey çiftliği satın almak istiyor. Fakat çiftlik sahibi satmak istemiyor. Günler geçiyor, bir gün çiftliğin kahyası ile beyin kılavuzu güreşe tutuşuyorlar ve sonunda kılavuz kahyayı yeniyor. Beyde çiftliği satın alınca kuvvetli kılavuzunun hatırasında yaşasın diye karaca kelimesinin sonuna kılavuz kelimesi ekleniyor ve ikisinin birleşmesinden köyün adı doğmuş oluyor. Diğer bazı köylülerin ifadelerine göre ise kasabayı 93 harbi olarak bilinen Osmanlı-Rus savaşı sırasında göç eden 90 kişilik kabile kurmuş; anlatılanlara göre bir karacanın kılavuzluğunda kasabanın şimdiki yerine gelen kabile burada karacanın gözden kaybolması üzerine buldukları yere yerleşmişlerdir. Kasabanın ismi bu olaydan esinlenerek konulduğu söylenmektedir.(Karacakılavuz.bel.tr.2011)

Yöre 1971 yılına kadar muhtarlıkla yönetilmiş 6 Haziran 1971 tarihinde belediye teşkilatının kurulmasıyla belde haline gelmiştir. 2014 yılında Tekirdağ'ın Büyükşehir olması sebebi ile mahalle olmuştur.

Kasabanın bir özelliği de halkın geleneksel giyim tarzlarını bozmamış olmalarıdır. Hanımlar şalvar ve ferace denilen giysileri giymektedirler.Ayrıca başlarında grep şami veya çember adı verilen beyaz örtüler kullanılmaktadırlar.

Karacakılavuz beldesinin geçim kaynağı hayvancılık, tarım ve ufak sanayidir.Bunların yanı sıra halkın özellikle de bayanların boş zamanlarını değerlendirmek hem de aile bütçesine katkı sağlamak amacıyla yer döşemesi için hasır, kilim, cacala, namazlık, eşya taşımak amacı ile heybe, çanta dokudukları bilinmektedir

.Karacakılavuz beldesi insanların, dokumalarında, Rumeli'ye geçen cemaatlerin kullandıkları motifleri örnek alarak dokumalarına işledikleri görülmektedir. (Serez.2007:159)

Şekil:7.31. Karacakılavuz Görüntü

Kaynak: Yıldız,2014

Yörede dimi dokumacılığın devam ettirilmesi amacıyla ilk dokumacılık kursu,1940 yılında devlet tarafından açılmıştır.(Akpınarlı – Tozun.2008).Daha sonra 2004 yılında biri Tekirdağ il Kültür Müdürlüğü'nde bir diğeri de Karacakılavuz Beldesinde Belediye Başkanlığı bünyesinde olmak üzere iki ayrı dimi dokuma atölyesi açılmıştır. Ancak Tekirdağ'da yer alan atölye 2011 yılında kapanırken Karacakılavuz'daki de kapatılmıştır.

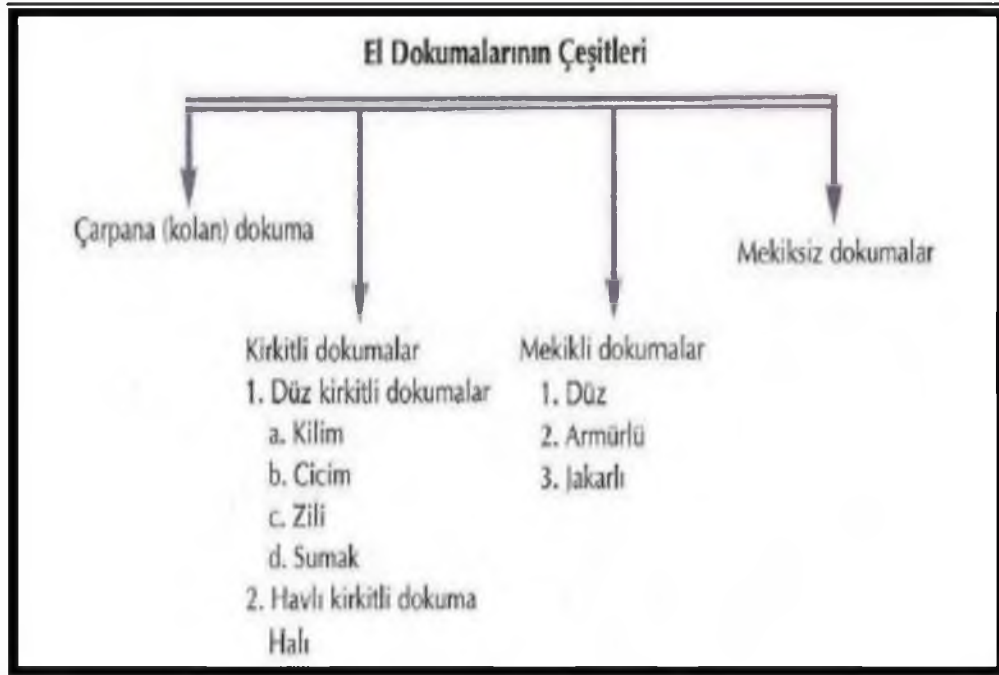
8.DOKUMA

8.1.Dokumanın Tanımı

Dokuma;eğirme veya başka yollarla iplik haline sokulabilir her cins hammaddeden imal edilmiş olan,dokunan, örülen veya bu sistemlerin dışında sadece elyafı birbirine değişik metotlarla tutturarak bir bütün meydana getirme yoluyla elde edilmiş bez,kumaş,triko,döşemelik, hah,kilim,cicim, zili, sumak, battaniye,keçe vb.dir.

Çeşitli el tezgahlarında,iki yada daha çok iplik grubunun çeşitli düzenlerde birbirinin arasından (altından, üstünden) geçirilerek birbirine kenetlenmesi ile oluşturulan ürünlere el dokuması denir.

8.2.Dokumanın Çeşitleri

Şekil.8.1. El Dokumalarının Çeşitleri

Kaynak: Megep,2012

8.2.1.Çarpana(Kolan) Dokumalar

İki ayrı teknikle yapılır

.8.2.1.1.Yer Tezgahında Kolan Dokumalar

Kolanın uzunluğuna göre kesilen ipler,yere çakılan iki kazık arasına bağlanır. Çözümlerin arasına gücü çubuğu geçirilerek iplerin yer değiştirmesi sağlanır. Atkı ipi çözümlerin arasına geçirilip sıkıştırılarak dokunur.

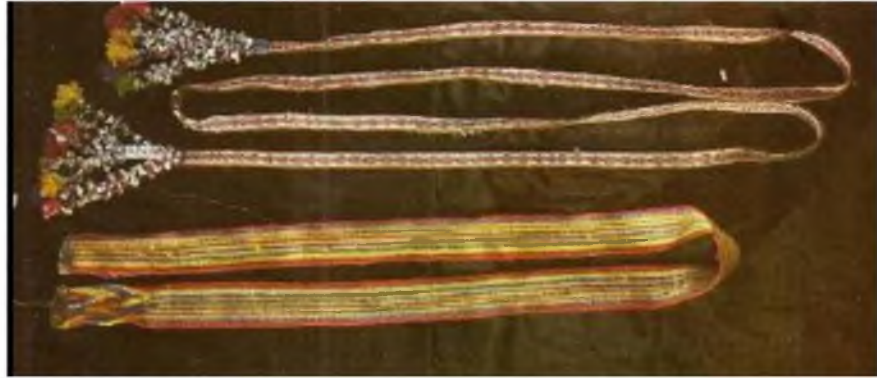
Şekil:8.2. Burdur-Göhlisar

Şekil:8.3. Kolan Dokumada Gücöleme

Şekil:8.4.Kolan Dokumayı Sıkıştırma

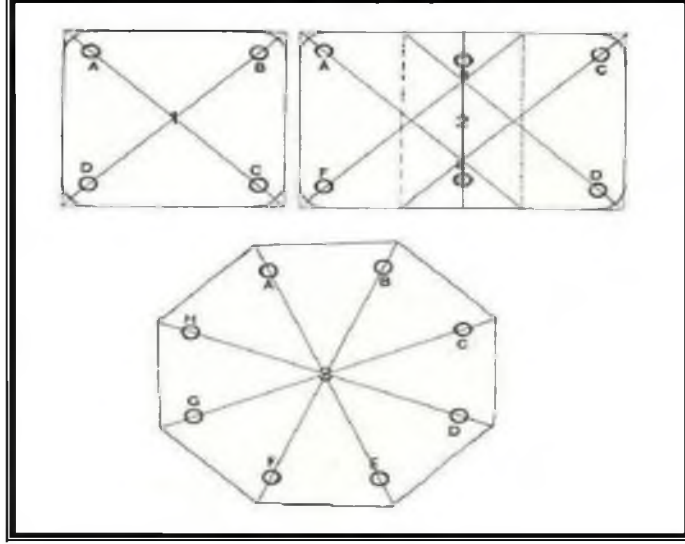

Şekil:8.5 Kolan Dokuma Örnekleri

Kaynak: Megep:2012

8.2.1.2.Çarpana Kolan Dokuma

Dörtgen veya çok gen,deri yada karton levhaların 90-180 derece döndürülmesi ile araya atkılı ipe sıkıştırılarak elde edilen dokuma şeklidir.Renkli ipliklerle dokunur.

Şekil.8.6 Çarpana Kartları

Kaynak:Megep:2012

Daha çok çadır,at,deve kolanları ve önlük bağı olarak kullanılır.Yünden ve kıldan olabilir.Deri, ince ağaç levha, mukavva, sert plastik, fildişi vb. malzemeden dörtgen veya çok geniş şeklinde kesilmiş ve köşelerine birer delik delinmiş dokuma aracına çarpana kartları denir. Çarpanaların deliklerinden, hazırlanan desene ve sisteme göre birer iplik geçirilip ipler gerilerek bu levhaların kendi çevresinde 90 derece veya 180 derece döndürülmesi ve araya atkılı geçirilmesiyle oluşan şerit halindeki dokumalara da çarpana dokumalar denir.

Şekil.8.7.Çarpana kartlarıyla dokunmuş kolan dokumadan yapılmış kitap ayraç

Kaynak: Megep,2012

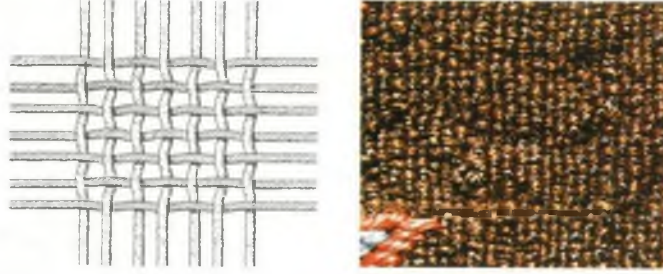
8.2.2.Kirkitli Dokumalar

Kilim,çicim, zili (sili), sumak gibi düz dokumaların ve havlı dokuma olan halının dokunmasında, çözümler arasından ve dokumanın enine geçirilen atkılar ve düğümleri döverek sıkıştırmaya yarayan ağaçtan, hayvan kemiklerinden, hayvan dişlerinden veya demirden yapılmış el veya çatal gibi tarak şeklinde, saplı alete kirkit; bu aletin kullanılmasıyla dokunan el dokumalarına da kirkitli dokumalar denir.

8.2.2.1. Düz Kirkitli Teknikleri:

8.2.2.1.1. Bezayağı Dokuma, Düz Bez Dokuması

Atkı ve çözümlerin eşit şekilde, birbirinin altından ve üstünden geçtiği dokuma türü bezayağı veya düz bez dokumadır.Normal gerilimdeki atkı ve çözümlerin arasından orta gerginlikte atkılarının geçirilmesi ile atkı ve çözümlerin eşdeğerli olarak yüzeyde görüldüğü bir dokuma şeklidir.(Acar,1982:43)

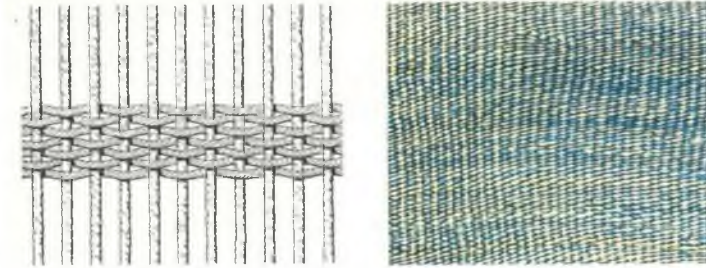

Şekil:8.8.Düz Bez Dokuması

Kaynak: Acar,1982:43

8.2.2.1.2.Düz Atkı Yüzlü Dokuma

Tezgahta uzunlamasına ön –arka çift sıra ipliklerin (atkı) meydana gelen ve çözümlerin atkılar tarafından tamamen örtüldüğü bir dokuma türüdür.(Acar1982:44)

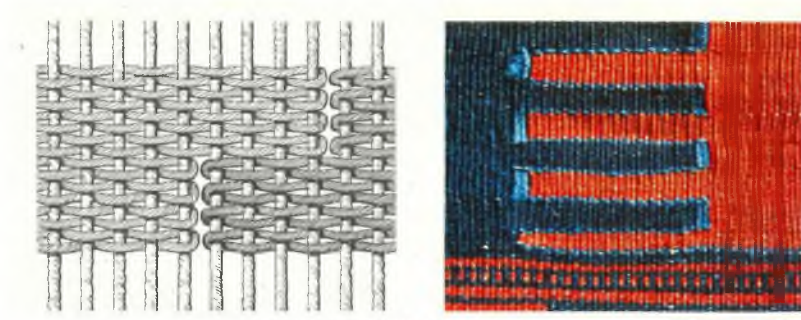
Şekil:8.9.Düz Atkı Yüzlü Dokuma

Kaynak: Acar,1982:44

8.2.2.1.3.Kilim

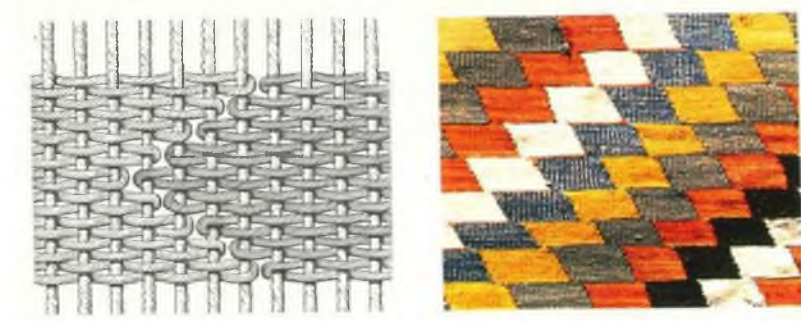
Atkı Yüzlü Dokuma

Düğümlü halı dışındaki havsız düz dokuma yaygılar arasında en tanınmış olan çözümlerin atkılar tarafından tamamen gizlendiği atkı yüzlü dokumalardır.(Acar,1982:47)

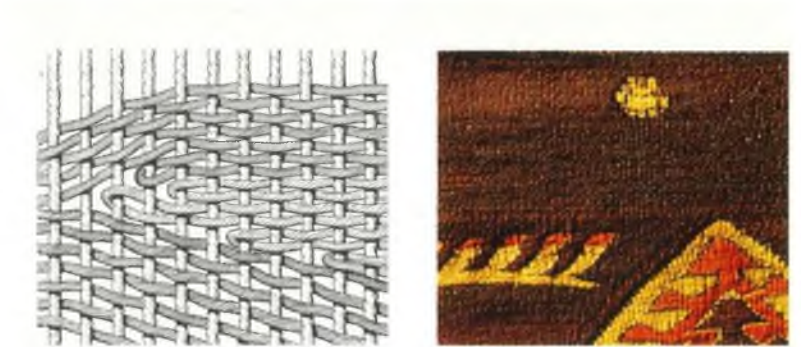
Şekil:8.10. İlikli Kilim Dokuması

Kaynak: Acar,1982:47

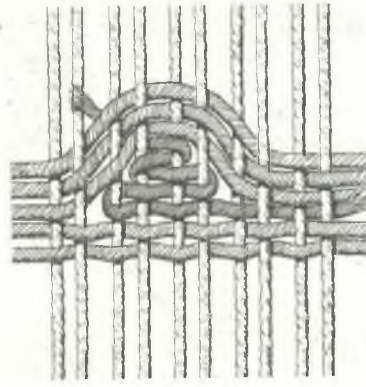
Şekil:8.11. İliksiz Dikey Çizgi Olmayan Kilimler

Kaynak: Acar,1982:48

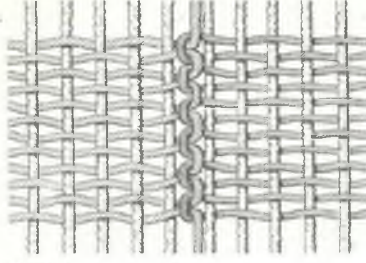
Şekil:8.12. Eğri Atkılı Kilim Dokuması

Kaynak: Acar,1982:49

Şekil:8.13. Normal Atkılar Arasına Ek Atkı Sıkıştırılması

Kaynak: Acar,1982:50

Desen 7

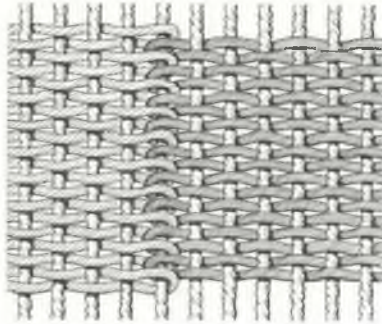

Desen 7

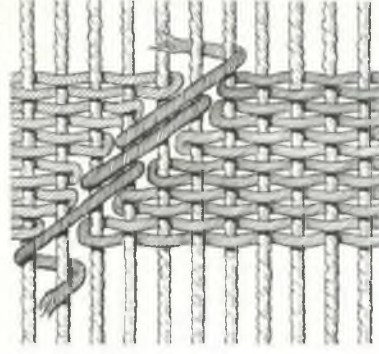
Şekil:8.14. Çift Kenetleme İle İliklerin Yok Edilmesi

Kaynak: Acar,1982:51

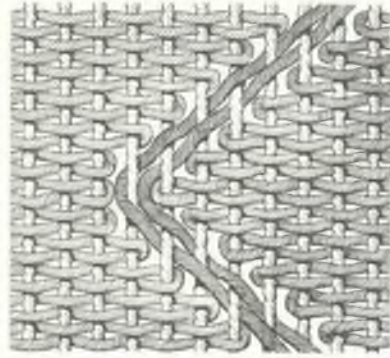
Şekil:8.15. Atkıların Aynı Çözgüden Geri Dönmesi İle İliklerin Yok Edilmesi

Kaynak: Acar,1982:52

Şekil:8.16.Sarma Kontur

Kaynak: Acar,1982:53

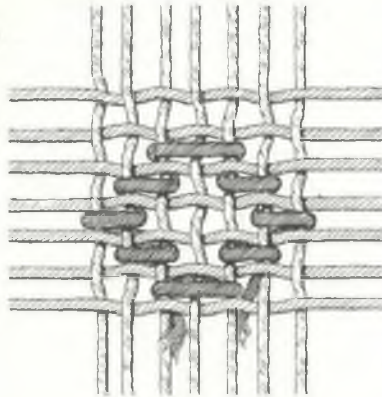

Şekil:8.17.Eğri Atkılı Kontur

Kaynak: Acar,1982:54

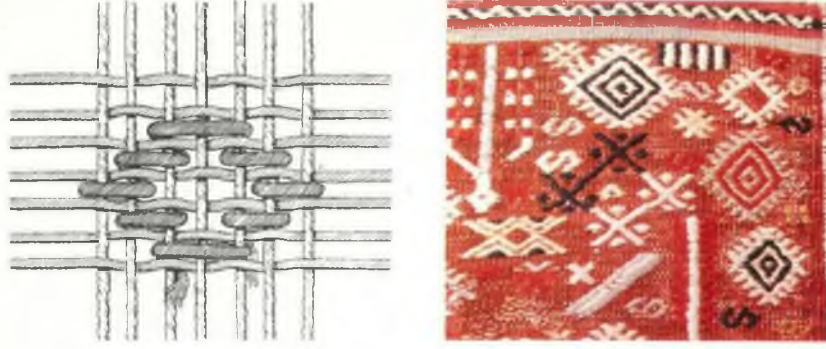
8.2.1.4.Cicim

Kilimlerdeki ve bezayağı dokumalardaki atkı ve çözgü sisteminden ayrıca renkli desen ipliklerinin kullanıldığı bir dokuma türüdür.(Acar,1982:55)

Şekil:8.18.Seyrek Motifli Cicim

Kaynak: Acar,1982:56

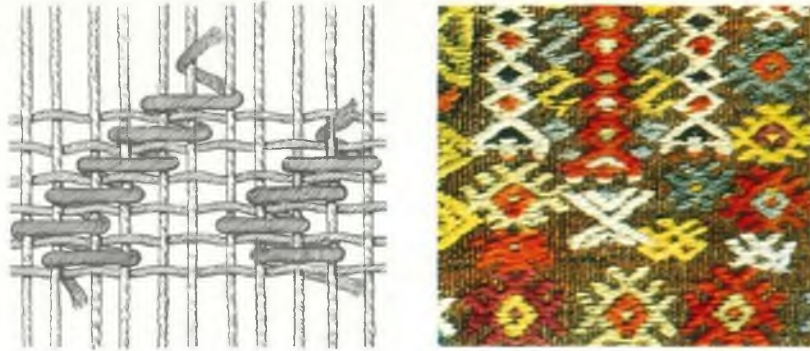
Şekil:8.19. Atkı Yüzlü Seyrek Motifli Cicim

Kaynak: Acar,1982:57

Şekil:8.20. Sık Motifli Cicim

Kaynak: Acar,1982:58

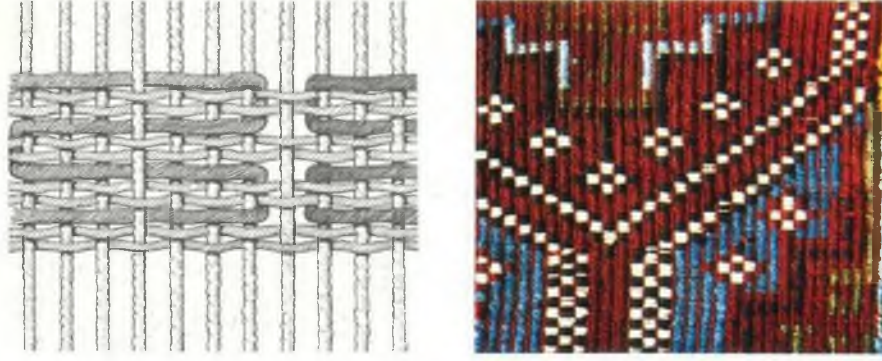
Şekil:8.21. Atkı Yüzlü Sık Motifli Cicim

Kaynak: Acar,1982:59

8.2.1.5.Zili

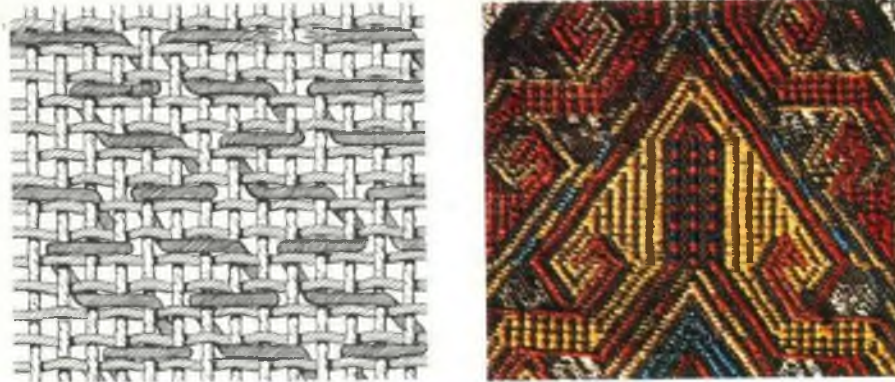
İlk bakışta sık motifli cicimlere benzetilmekle beraber, aslında cicim dokumalardan tamamen ayrı bir dokuma türüdür. Her ne kadar zili dokumalarda da atkı ve çözgüden, ayrıca renkli desen iplikleri ön yüze atlamalar yapıyorsa da cicim de bu

iplikler desenlerin konturlarını meydana getirmek için yukarıya doğru sarılarak devam ederken, zillilerde atlamalarla motiflerin içi doldurulur.(Acar,1982:61)

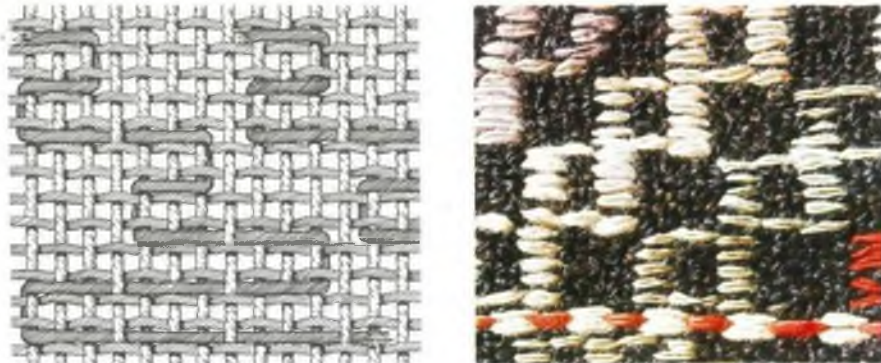
Şekil:8.22. Düz Zili

Kaynak: Acar,1982:63

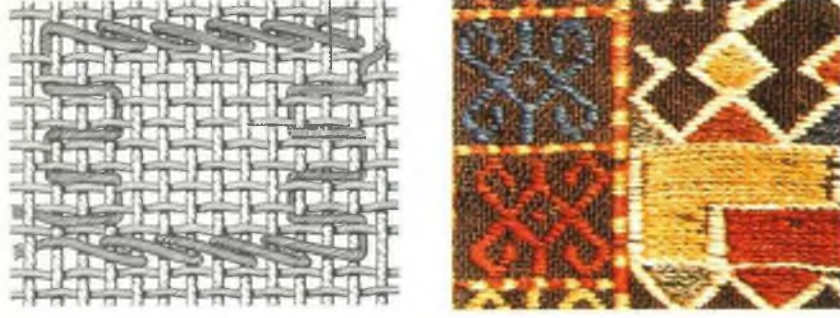
Şekil:8.23 Çapraz Zili

Kaynak: Acar:1982:64

Şekil:8.24.Seyrek Zili

Kaynak: Acar,1982:65

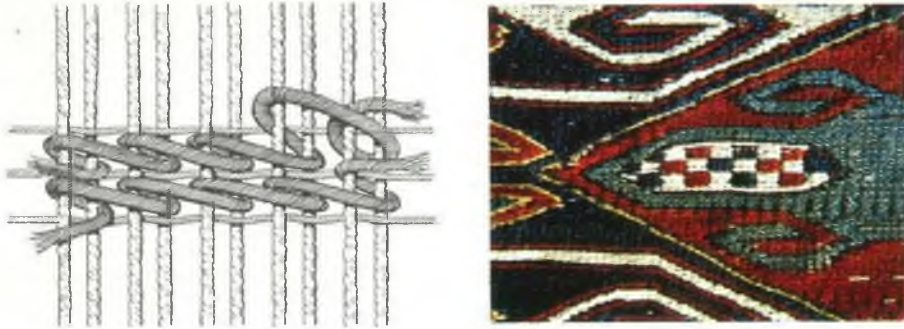

Şekil:8.25. Konturlu Zili

Kaynak: Acar,1982:67

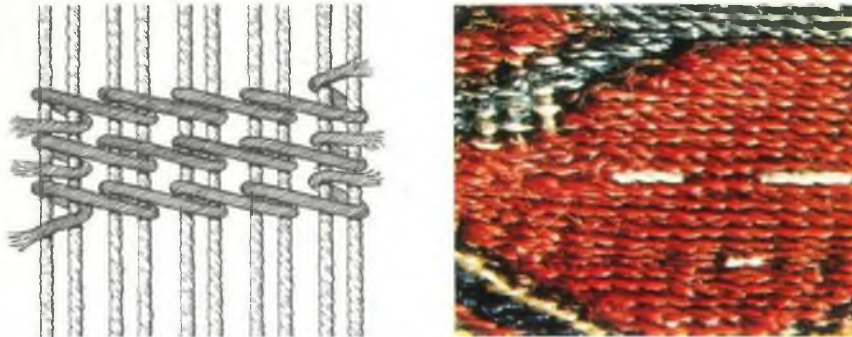
8.2.1.6.Sumak

Cicim ve zillilerde olduğu gibi çözü ve atıklar dışında ayrıca renkli desen iplikleri ile dokunmaktadır.Ayrı renkteki desen ipliklerinin çözü çiftlerine devamlı olarak sarılması ile dokunur.(Acar,1982:69)

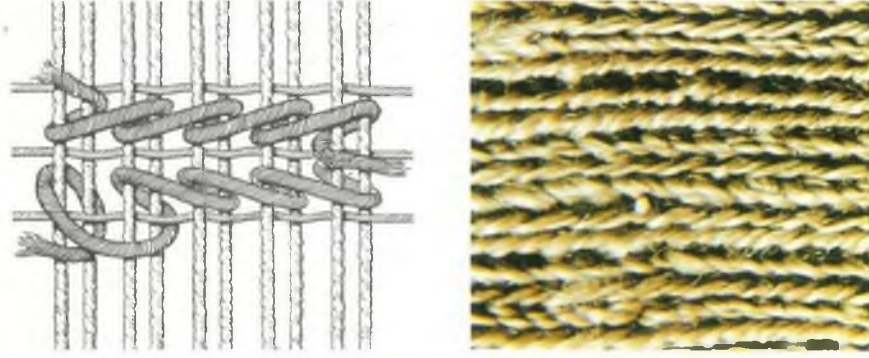
Şekil:8.26 Düz Sumak Dokuması

Kaynak: Acar,1982:70

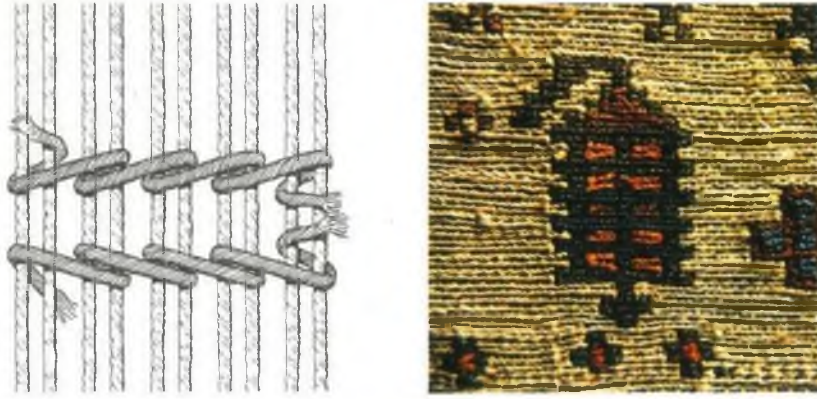
Şekil:8.27. Atkısız Düz Sumak Dokuması

Kaynak: Acar,1982:71

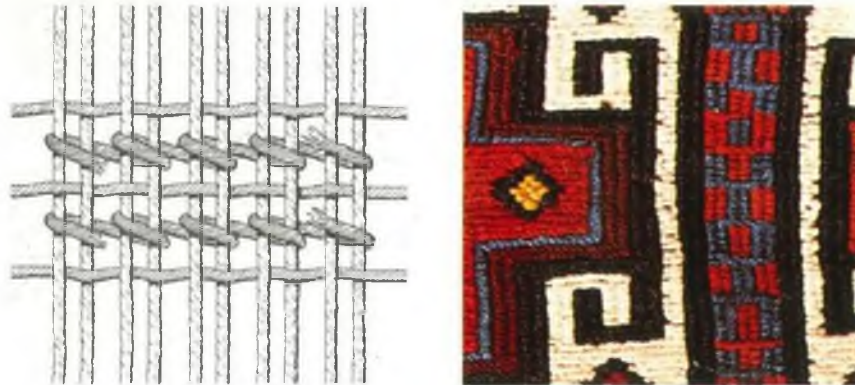
Şekil:8.29.Balık Sırtı Sumak Dokuması

Kaynak: Acar,1982:72

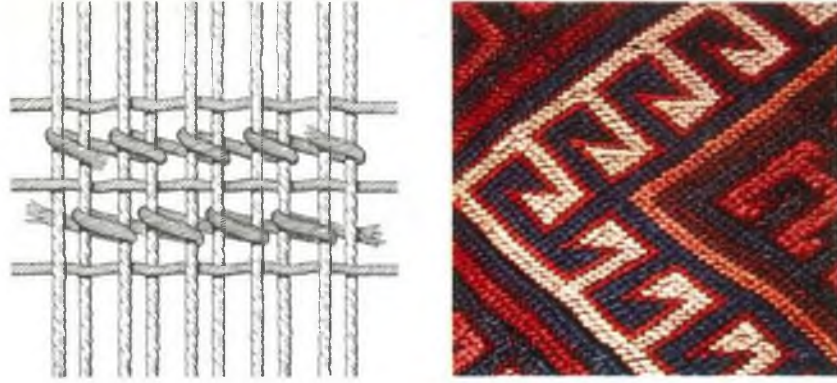
Şekil:8.29. Balıksırtı Atkısız Sumak Dokuması

Kaynak: Acar,1982:73

Şekil:8.30.Ters Sumak Dokuması

Kaynak: Acar,1982:74

Şekil:8.31. Çapraz – Alternatif Sumak Dokuması

Kaynak: Acar,1982:75

8.2.3.Mekikli Dokumalar

Mekikli dokumalar olarak bilinen dokuma grubu, asıl dokuma olarak kabul edilmekte olup yan yana sıralanmış, çözümlenmiş, örgü ipliklerinin gruplar halinde gücü denilen çerçevelerle yukarıya kaldırılıp indirilmesiyle arada oluşan ve ağızlık denilen açıklıktan mekik aracılığı ile atkı ipliklerinin geçirilmesi yoluyla oluşan bez görünümlü dokumalardır.

Şekil:8.32. Mekikli Dokuma Tezgahı

Kaynak:Megep:2012

8.2.3.1. Dimi Dokumalar

Dokumalar yapılırken atkı ipliğinin sarıldığı ve atkı iplerinin, çözgü ipleri arasından geçirilmesini kolaylaştıran, iki ucu sivriltilmiş, çoğunlukla ahşap malzemeyle yapılan alete mekik ve bu aletle dokunan dokumalara da mekikli dokumalar denir.(Aytaç,1982:146)

Şekil: 8.33.Mekik

Kaynak: Yıldız,2014

Mekikli dokuma tekniğiyle yapılan dokumaların bir grubunu da dimi dokumalar oluşturmaktadır. Dimi dokumalar, dört pedala sahip yatay tezgahlarda, atkı ve çözgü iplerinin kullanılmasıyla yapılan ve mekiğe sarılı atkıların, çözgüler arasından atlamalı bir şekilde geçirilmesiyle elde edilen diyagonal görünümlü yüzeye sahip dokumalardır.Bu görünüm, gücülerin bağlı olduğu pedallara basım sırasının, farklı bir düzende olması sayesinde elde edilmektedir.Dimi örgüsü kumaş üzerinde diyagonal çizgiler oluşturur.(Şeber,1989:25)

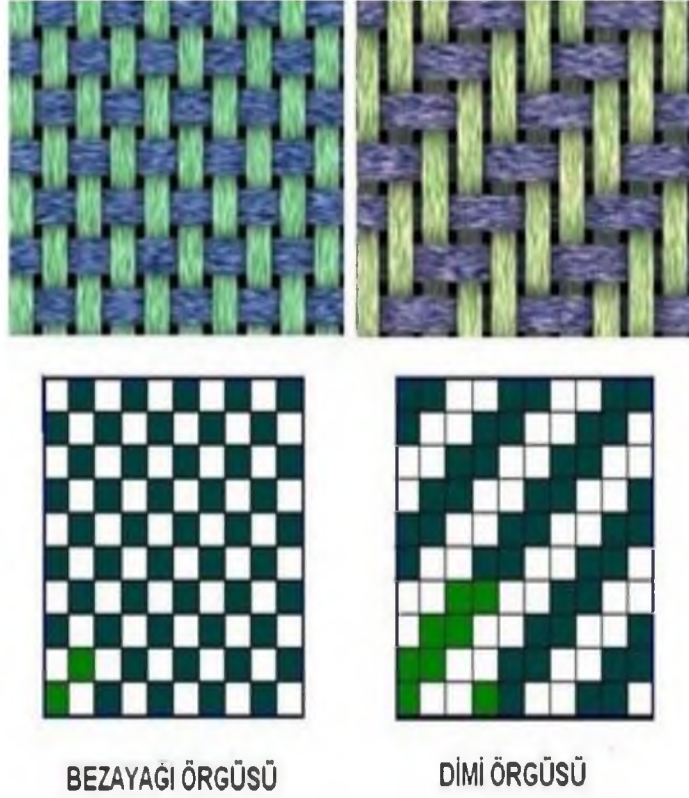

Şekil:8.34.Mekikli dokuma örneği

Kaynak: Yıldız,2014

7.5.1.1.Yapım Teknikleri

Dimi dokumalar, bez ayağı dokumalar gibi çözgü ve atkı ipliklerinden meydana gelmektedir. Aralarındaki fark, bez ayağı dokumanın düz dimi dokumanın ise diyagonal görünümlü zemine sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Dimi dokumalar, motifli ya da motifsiz olarak meydana getirilmelerinden dolayı iki farklı teknik kullanılarak yapılmaktadır.

Şekil:8.35. Bezayağı ve Dimi Karşılaştırması

Kaynak:Megep,2012

a)Motifsiz Dimi Tekniği

Yalnızca atkı ve çözgü iplerinin birbirlerine, diyagonal bir görünüm oluşturacak şekilde sarılmasıyla meydana getirilen dimi tekniğidir. Motife yer verilmeyen bu dokumalarda, deniz kabuğu, ayna yada para kullanarak hareketlilik sağlanmaktadır.

Şekil:8.36. Motifsiz Dimi Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

b)Motifli Dimi Tekniği

Dimi ve cicim tekniklerinin bir arada kullanılmasıyla yapılmaktadır.Dimi tekniğiyle meydana getirilen dokuma zemini, üçüncü bir ip kullanılarak yapılan cicim teknikli motiflerle bezenmektedir.

Şekil:8.37.Motifli Dimi Dokuma

Kaynak: Yıldız,2014

7.3.1.2.Kompozisyon Özellikleri

Dimi dokumalar, motiflerin zemine farklı düzenlerde işlenmelerinden dolayı çeşitli kompozisyon düzenleri göstermektedirler. Dimileri kompozisyonlarına göre şu şekilde sınıflandırmak mümkündür.

a)Yatay Yönde Kompozisyona Sahip Dimiler

Dokuma zeminine motifler yatay bir şekilde yerleştirilmektedir ve bu motifler atkı sıralarıyla birbirinden ayrılarak sınırlandırılmaktadır.

Şekil:8.38. Yatay Kompozisyonlu Dimi Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

b)Dikey Kompozisyona Sahip Dimiler

Desen iplerinin çözgü iplerine dikey bir şekilde sarılmasıyla oluşturulan motifler birbirleriyle bağlantılı olarak yüzeyi meydana getirmektedir.

Şekil:8.39.Dikey Kompozisyona Sahip Dimiler

Kaynak: Yıldız,2014

c)Serpme Pozisyona Sahip Dimiler

Motiflerin,dokumaların yüzeyini tamamen doldurmadan,serpme hissi uyandıracak şekilde işlendiği görülmektedir.

Şekil:8.40.Serpme Motifli Dimi Örneği

Kaynak : Yıldız,2014

d)Mihraplı Kompozisyona Sahip Dimiler

Seccade olarak kullanılmak üzere dokunan türlerde karşımıza çıkan kompozisyondur. İncelenen örneklerin tek mihraplı olarak tasarlandığı görülmektedir.

Şekil:8.41. Mihraplı Dimi Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

e)Merkezi Kompozisyona Sahip Dimiler

Bu kompozisyon düzeni, motifin dokumanın merkezine işlenmesiyle ortaya çıkmaktadır.

Şekil.8.42. Merkezi Kompozisyona Sahip Dimi Örneği

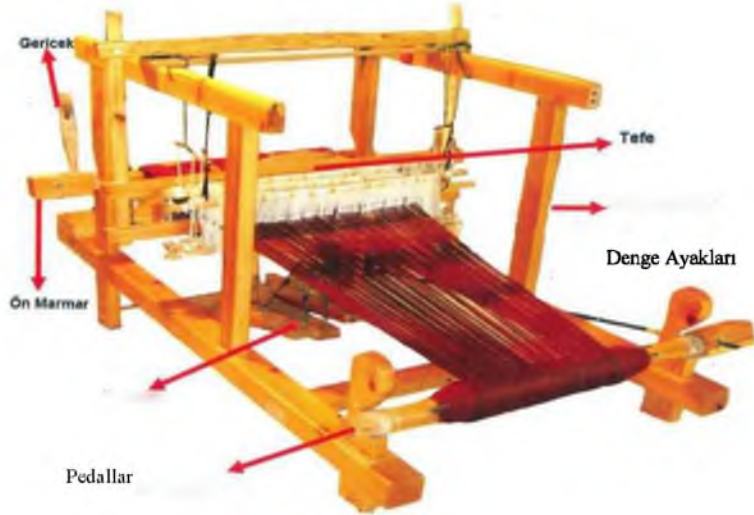
Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.2.Karacakılavuz Dimi Dokumalarının Özellikleri

Karacakılavuz el dokumalarında hem kirkitli dokuma çeşitlerinden biri olan 'Cicim' tekniğini, hem de mekikli dokuma çeşitlerinden biri olan 'Dimi' dokuma tekniği, yapılan dokumaların zemin dokusunda, cicim dokuma tekniği ise zemin dolu üzerinde,motif ve desenlerin oluşturulmasında kullanılmaktadır.Ayrıca bez ayağı(düz bez dokuma) tekniği ile yörede 'cecala 'denilen çizgili dokumalar ve 'çergi' denilen yün yer yaygıları da yapılmaktadır.

Dimi dokumalar yüzeyinde bulunan atkı ve çözgü ipliklerinin yoğunluğuna göre atkı dimisi, çözgü dimisi ve çift yüzlü veya iki taraflı dimi olmak üzere üç şekilde gruplandırılır. Yörede dokumaların en önemli özelliği, zeminlerin dimi tekniğiyle meydana getirilmesi ve yüzeylerin de cicim tekniği ile meydana getirilen motiflerle bezenmeleridir.

Yapılan dokumaların zemininde kullanılan,yörede şayak örgü olarak isimlendirilen dimi dokumalar 4 çerçeve ve dört ayaklı ahşap dokuma tezgahlarında dokunmaktadır.

Arka Marmar

Şekil:8.43.Düzen Tezgahı ve Parçaları

Kaynak: Yıldız:2014

Bu tezgahların yapımında dayanıklı olmalarından dolayı meşe, çam ya da gürgen ağaçları tercih edilmektedir.

Tezgah düzeneğin sabit durmasını sağlayan denge ayakları, çözgü iplerinin sarıldığı ön ve arka marmar, çözgü iplerinin birbirinden ayrılmasını sağlayan gücü, atkı iplerinin sıkıştırılmasını sağlayan tefe, çözgü iplerinin sıralı bir şekilde kaldırılmasını sağlayan pedallar ve tezgaha gerilmiş olan çözgü iplerini germek için kullanılan gericek adı verilen parçalardan oluşmaktadır.

Dimi tekniği, dört pedallı tezgahlarla yapılabilen bir tekniktir ve atkı iplerinin çözgü iplerinin arasından kaydırmalı şekilde geçirilmesiyle ortaya çıkmaktadır.

Bu dokuma türünde, atkı iplerinin çözgü iplerinin arasından geçirilmesi sırasında pedallar ikişer ikişer kullanılmaktadır. Önce sağ ayak birinci, sol ayak üçüncü pedala basılarak atkılar, çözgüler arasından geçirilir, daha sonra sağ ayak ikinci sol ayakta dördüncü pedala basılarak atkı ipleri geri döndürülmektedir. Bu sayede dokuma yüzeyinde diyagonal bir görünüm elde edilmektedir.

Şekil:8.44. Düzen Tezgahında Dokuma

Kaynak: Yıldız:2014

8.2.3.2.1. Dört Gücülü Dimi Dokuma Sıra Tahar

Atkı ve çözgü iplerinin birbirini gizlemeden eşit aralıklarla kesiştikleri bez dokuma veya atkı yüzlü dokumada atkı iplikleri arasına renkli desen iplikleri sıkıştırılarak dokuma yüzeyinde kabartma desenler oluşturma tekniğidir. Yörede yapılan dokumalarda ise bu işlem çözgü ipliklerinin üzerine dimi dokuma yapılırken, uygulanacak motifin durumuna göre renkli desen iplikleri, dokumanın arkasından önüne geçirilir ve belirli atlamalar yapılarak tekrar arkada serbest bırakılır. Dokumanın tüm eni boyunca değişik renk ve biçimdeki motifler içinde atlamalar yapıp, iplikler arkaya verildikten sonra çözgü iplikleri geçirilerek sıkıştırılır. Motifler tamamlanuncaya kadar her sırada aynı işlem yapılarak dokuma bitirilir. Dokuma yüzeyinde kabarık görüntü oluşur.

Şekil:8.45. Atkı İpliklerinin Sıkıştırılması

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.46. Çözgü iplikleri

Kaynak: Yıldız,2014

7.5.2.Kullanılan Malzemeler ve Araçlar

Karacakılavuz dokumalarının atkı çözgü ve desenlenmesinde geçmişte kendi ürettikleri yün ipliği kullanılmakta iken şu anda dışarıdan temin edilen fabrikasyon yün, pamuk ve sentetik iplikler kullanılmaktadır. Atkı iplerinde hayvansal kökenli dokuma malzemelerinden biri olan ve koyun yünlerinden elde edilen yün ip, çözgü iplerinde ise bitkisel kökenli dokuma malzemelerinden olan iplerin kullanıldığı görülmektedir.

Şekil:8.47. Dokuma Yapımında Kullanılan İpler

Kaynak : Yıldız,2014

Yün ipler İstanbul, pamuk ipler ise Denizli ve Isparta'dan getirilmektedir. Karacakılavuz köyü sakinlerinden Birsen hanım yöre dokumalarının geçmişte tamamen koyunlardan kırkılan yünlerden elde edilen iplerle yapıldığını, kırkılan yünlerin dere kenarlarında yıkadıklarını, yıkanan yünleri güneşe sererek kuruttuklarını kuruyan ipleri yün tarağı adı verilen aletle tarayarak düzleştirdiklerini, bunları kirmanlarla ip haline getirdiklerini ve ipler çırık yardımıyla yumağa dönüştürerek dokuma üretiminde kullandıkları söylemektedir.

Şekil:8.48. Yün Tarağı

Şekil:8.49. Kirman

Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.2.3.Renkler ve Elde Ediliş Şekilleri

Bitkisel boyamacılık, bitkilerin kök, gövde, yaprak ve çiçeklerindeki boyarmaddelerden yararlanılarak yapılan boyamacılık işlemidir.Boyamacılık için kullanılan bitki örnekleri kurutulmuş veya taze olarak kullanıldığı gibi belirli mordan maddeleri kullanılarak da bir ön işlemden geçirilebilir.Mordan maddelerinin kullanımın amacı boyaların sabitleşmesini ve değişik renk tonlarının eldesini sağlamaktır.(Adıgüzel, Ekim, Arlı, Kayabaşı, Ilgaz, Güney,2006:1)

Dokumada boyama işlemi ise boyanın iplik ve dokumalar üzerine uygulanmasıyla gerçekleştirilmektedir.(Öztürk,1982:49).Boya, cisimleri renklendirmek amacıyla kullanılan sırdır.(Aytaç,1982:11).Dokuma yapımında kullanılan ipler organik boyalarla boyanmaktadır. Organik boyalar, çeşitli mineraller ya da bitkisel ve hayvansal kökenli pigmentlerle yapılan doğal boyalar ve maden kömürü katranının

damıtılmasıyla elde edilen aromatik hidrokarbonların aniline çevrilmesiyle suni organik (sentetik) boyalar olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.(Aytaç,1982:11)

Dokuma yapımında kullanılan iplerin boyanmasında genellikle doğal boyalardan yararlanılmaktadır. Doğal boyalar çeşitli bitkilerin çiçek, yaprak, kök, kabuk, gibi kısımlarından elde edilmekte ve bunlar yaş ya da kuru olarak kullanılmaktadır. Bitkilerden ele edilen renklerin yüne iyice tutturulması için de yardımcı maddelerden yararlanılmaktadır.

Yöre sakinlerinden Birsen Hanım, geçmişte dokuma yapımında kullandıkları ipleri, kullanılacak renge göre boyadıklarını ve kırmızıyı ayva yaprağından ve meniskus yaprağı, yeşili ceviz kabuğu ve yaprağından, maviyi çivit otundan, sarıyı muşmula, papatya çiçeğinden ve döngel yaprağından, majdıran karasını majdıran ağacının kabuğundan moru kahverengi ceviz kabuğundan, krem rengini ıhlamurdan, yeşili Allah ağacı yaprağından, hardal sarısını soğan kabuğundan, laciverti çivit otundan elde ettiklerini söylemiştir.

Şekil:8.50.Yünlerin Boyanması

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.51.Yünlerin Boyanması

Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.3.Terbiye İşlemleri

Tekstil Terbiye İşlemleri					
Ön Terbiye İşlemleri (Kasar)		Renklendirme		Bitim İşlemleri	
Yaş İşlemler	Kuru İşlemler	Boyama	Baskı	Yaş Apre	Kuru Apre
Haşıl Sökme	Yakma	Düz Boyama	Rotasyon Baskı	Yumuşatma	Sanforlama
Ağartma	Fırça – Makas	Çektirme Boyama	Film Baskı	Antistatik	Şardonlama
Merserizasyon	Vb.	Yarı Kontinü Boyama	Rulo Baskı	Keçeleşmezlik	Kalandrılama
Kostikleme		Kontinü Boyama	Transfer Baskı	Güve Yemezlik	Zımparalama
Vb.		Vb.	Vb.	Buruşmazlık	Makaslama
				Vb.	

Şekil.8.52.Tekstil Terbiye İşlemleri

Kaynak Tekstil Dershanesi

Kumaşın dokuma tezgahı veya örgü makinesinden çıktıktan sonra boyanma veya basılmaya hazır duruma gelene kadar gördüğü işlemlerin tümüne terbiye denir.(Tekstil Dershanesi)

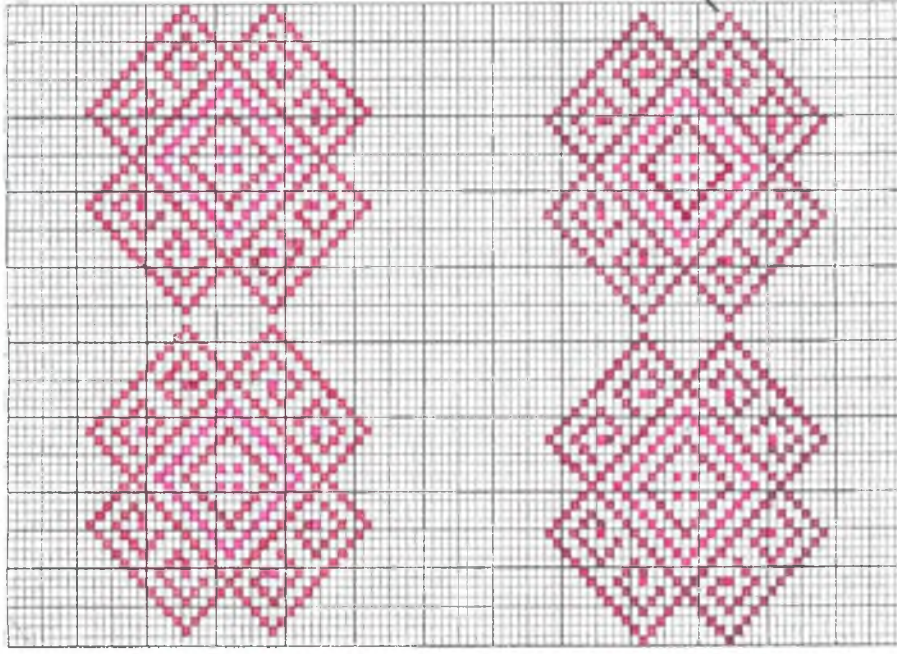
Terbiye işleminde, yün ve pamuktaki doğal safsızlıklar, kumaşa bulaşan makine yağlar lifin taşınması serilmesi ve eğirme, dokuma ve örme gibi işlemlerinde kaçınılmaz olarak kullanılan yardımcı maddelerden uzaklaştırılır.(Demir,Torun 2003:215)Pamuk tekstil lifleri içinde en eski ve bolluğu, ucuzluğu, yıkama özelliklerinin mükemmelliği, mukavemeti, ömrü bakımından en önemli tekstil lifidir.Pamuğun boyanıp basılabilir hale gelmesi diğer liflerin çoğuna göre daha fazla ön muamele gerektirir. Bu nedenle pamuklu mamüllerin ön terbiyesi özel bir önem taşır.Ön terbiye özellikle kumaşın sonraki renklendirilmesinde ve baskısına hazırlık görevi görür.Kuru ön terbiye işlemleri (fırçalama, dövücü, şardonlama, makaslama, yakma)yaş terbiye işlemleri(ıslatma haşıl giderme, fiske etme, renk açma, ağartma,yıkama, merserizasyon kostikleme) Boyamada dikkat edilen faktörler,safılık, nüfus etme işlemi,kumaşa eşit ve dengeli şekilde dağılmasıdır.

Baskı çokca renkli desenler, ya renkli ipliklerle çalışılarak yada boya maddeleriyle kumaş üzerine baskı yapılarak elde edilir.

Apre işlemi kumaşa tutum ve görüntü özellikleri gibi belirli bir karakterin verildiği her terbiye işleminde bulunur.

8.2.3.4.Karacakılavuz Dokumalarının Motiflerinin Tanıtılması İçin Yaptığım Geleneksel Motiflerle İlgili Desen Çalışmaları

8.2.3.4.1. Koçboynuzu Motifi

Şekil:8.53.Koçboynuzu Motifi

Kaynak : Yıldız,2014

Bereket, kahramanlık, güç, erkeklik sembolü olan koçboynuzu motifi, insanlık tarihinde her zaman güç kuvvet timsali olan erkekle özdeşleştirilmiştir. (Erberk,2002:30)

Koçboynuzu motifi koçun önden, yandan, ve tepeden görünüşü spiral, hilal gibi şekillerle stilize edilerek dokumalara aktarılmıştır.(Erberk,2002:30)

Doğanın tehdidi altında olduğunu düşünen insanoğlu, bu tehditlerden korunmak için,boğa ya da koç gibi boynuzlu hayvanların güçlerine sığınmışlardır.Korucu bir tilsim olarak taşınmasının ya da işlenmesinin zor olmasından dolayı, bunların boynuzlarını koruyucu amaçlı kullanmış, bunu evinin kapısının üstüne asmış,muska olarak üstünde taşımıştır. Motif olarak dokumalarına işlemiştir.

Karacakılavuz dimilerinde köşeli ve geometrik biçimlerde uygulandığı görülmektedir.

8.2.3.4.2.Elibelinde Motifi

Şekil:8.54 Eli belinde Motifi

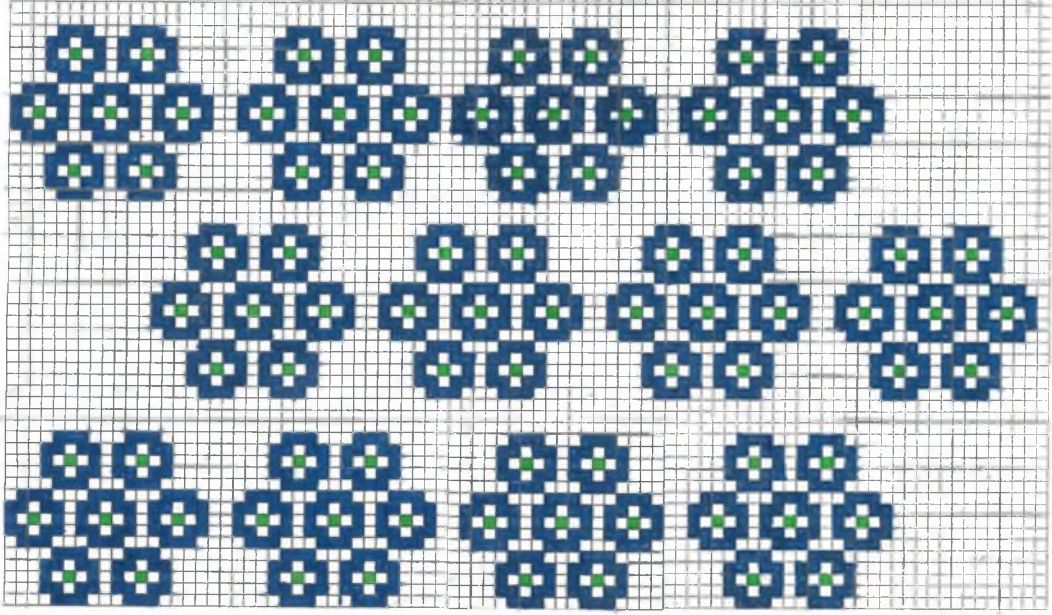
Kaynak: Yıldız,2014

Dişiliğin simgesidir. Sadece analık doğurganlığı değil, aynı zamanda uğur, bereket, kısmet, mutluluk ve neşeyi de sembolize eder.

İlk insanlar ana tanrıçalara tapıyorlardı. Erkeğin üremedeki biyolojik rolü anlaşılmadığı için sadece dişilerin yavruladığını görüyorlardı. Hepsi bereket ve çoğalma sembolü olarak gördüğü ana tanrıçayı, Afrodit, Hera, Kibebe, Atena, Leto, İştâr, Artemis, Hepa(Havva), İsis gibi çeşitli adlarla kendi dillerinde isimlendirmiştir.

Bugünkü dokumalarda kullanılan ana tanrıça kültürünün devamı niteliğindeki eli belinde motifi, ana tanrıça ile ilgili inancın kültürel miras olarak günümüze geldiği gerçeğinin kanıtıdır.(Erberk,2002:12)

8.2.3.4.3.Bereket (Köpek Ayağı) Motifi

Şekil:8.55. Bereket (Köpek Ayağı) Motifi

Kaynak: Yıldız,2014

Karacakılavuz dokumalarında beşli, altılı, yedili dairesel formun bir araya getirilmesiyle yapılan ve köpek ayağı olarak adlandırılan motif, cici biciliği, sevimliliği sembolize etmektedir.

8.2.3.5.5.Bukağı Motifi (At Nalı Motifi)

Şekil:8.56. Bukağı Motifi

Kaynak :Yıldız,2014

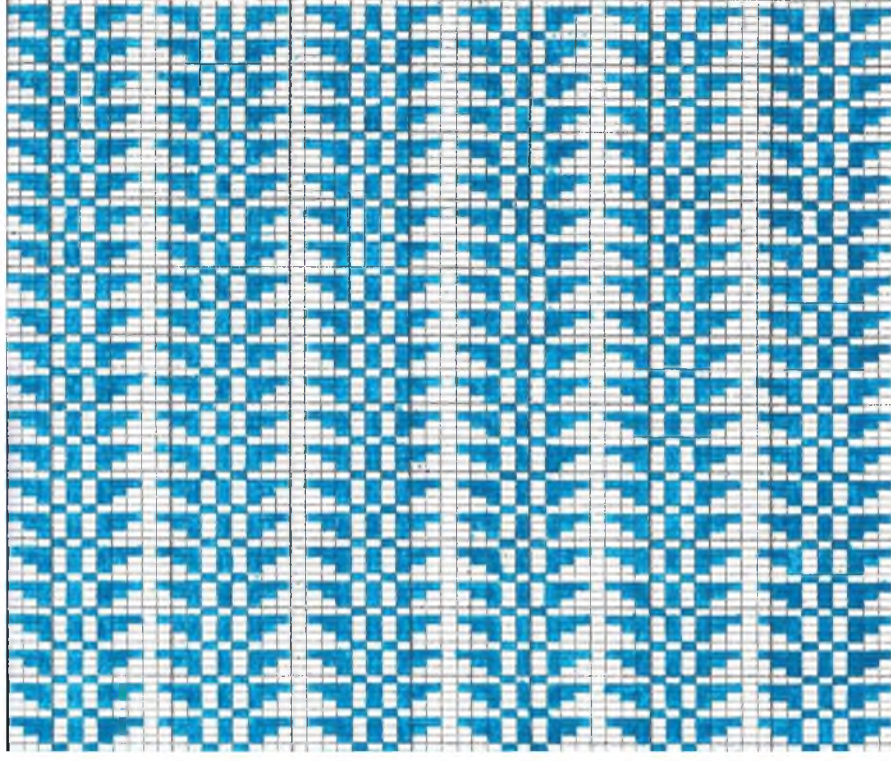
Bukağı kelimesi Türkçe'de atların ön iki ayağına takılan ve onların otlaktan uzaklaşmasını engelleyen iki halkadan ve onları birleştiren 60cm'lik bir zincirden oluşan aygıtın adıdır. Aşk ve birleşimi sembolize eder. Nişan yüzüklerinin kırmızı kurdela ile bağlanması da bu sembollerden biridir.

Bukağı Motifi, aileyi kadın erkek birliğini, ailenin devamlılığını, bereketi ve sevgililerin birleşme arzusunu simgeler.

Anadolu dokumalarında canı, malı korumak amacıyla stilize edilerek kullanılan Ejder, Akrep gibi motiflerin merkezinde bukağı motifine rastlıyoruz.

Bukağı; aile birlikteliğinin devamına, aşıkların düşkünlüğüne ve birlikte olma umuduna işaret eder.(Erberk,2002:76)

8.2.3.4.5.Döşeme Suyu Motifi

Şekil:8.57.Döşeme Suyu Motifi

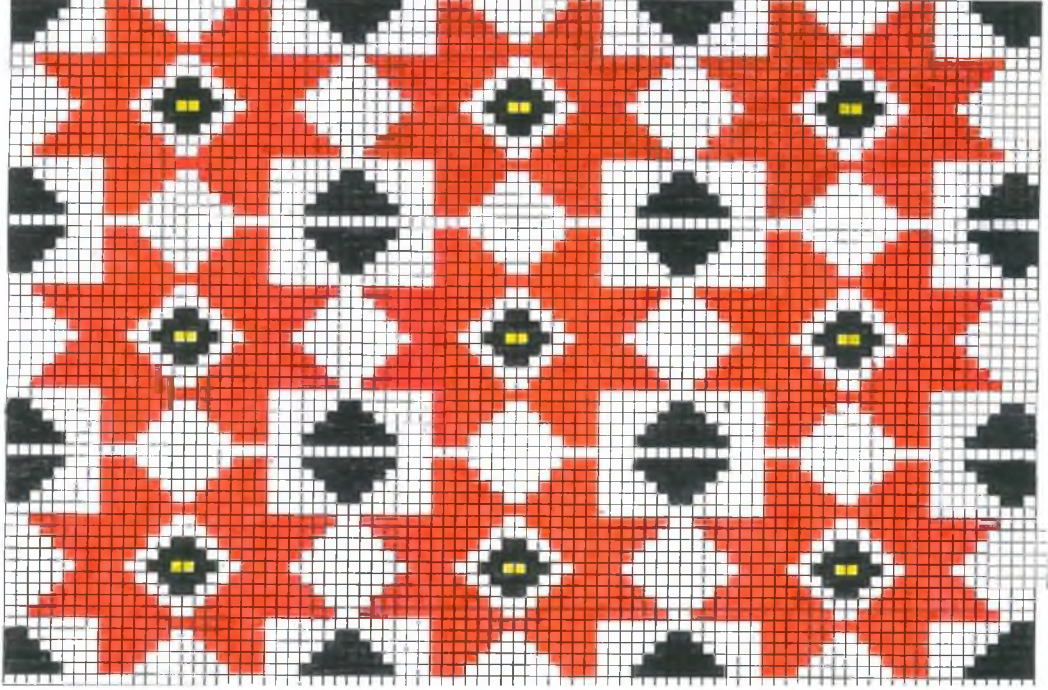
Kaynak: Yıldız,2014

Anadolu dokumalarının tamamında karşımıza çıkan ve suyolu olarak adlandırılan bu motif, Karacakılavuz yöresinde döşeme suyu olarak adlandırılmaktadır. Genel olarak yeniden doğuşun, bedensel ve ruhsal temizliğin yaşamın alışkanlığının ve sürekliliğin, bereket, ve soyluluk, bilgelik, saflık ve erdemin sembolü olarak kullanılmaktadır.

En etkin arınma sembolüdür.O hem yaşamın hem de ölümün kaynağıdır.Anadolu'da su yaşamın kendisidir. Anadolu kadınının bütün gün iç içe yaşadığı su üzerinde taşıma yolunu seçmiştir.

Kilim ve seccadelerde mihrap kısmını çevreleyen bordürlerde görülür. Bordürlerle zemin arasına yerleştirilen bu motifler, zeminler arası renk farklılıklarında dekoratif ve estetik bir nitelik kazandırır.(Erberk ,2002:102)

8.2.3.4.6.Yıldız Motifi

Şekil:8.58.Yıldız Motifi

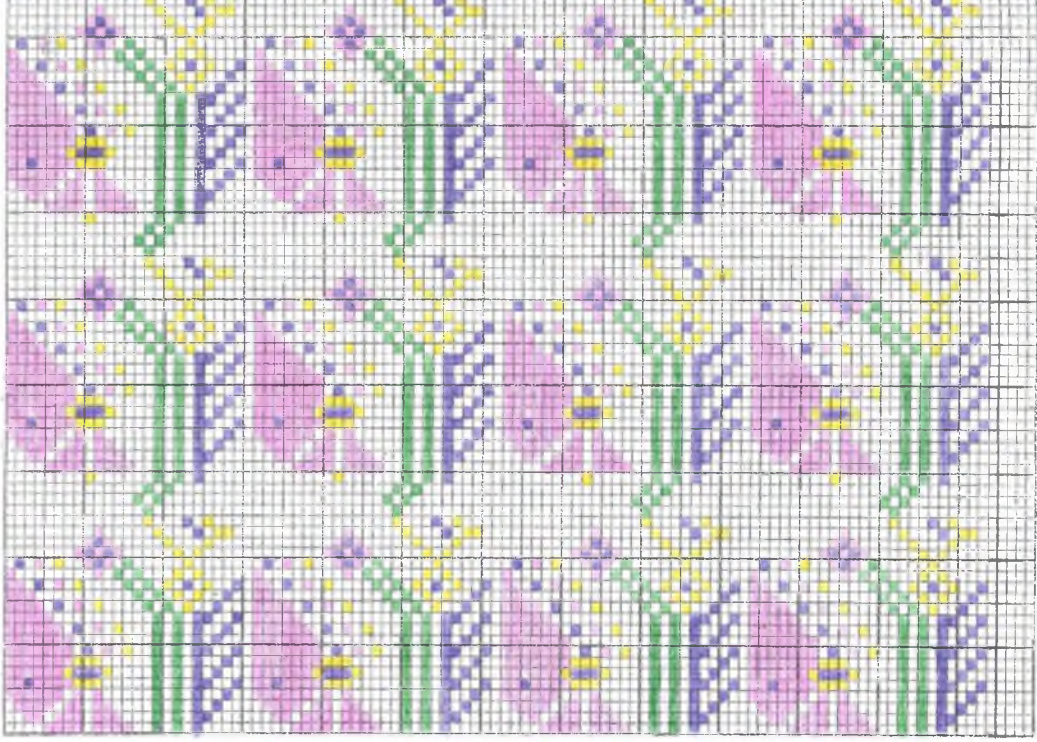
Kaynak: Yıldız,2014

Ay ve güneş gibi, yıldızlar da halk inanışlarında geniş yer tutar. Bu inanışların kökeni,gök varlıklarının birer tanrı ya da tanrıça olarak kutsandığı dönemlere dayanmaktadır.

Yıldızlarla insanlar arasında yazgı bağlantısı kurulmaktadır. Yıldız motifi iç içe geçmiş üçgenlerden oluşmaktadır.

Türk halılarında üretkenliği temsil eder. Yıldız ışığın sembolüdür. Işık ise akıllı simgeler. Mutluluğu ve bereketi sembolize eder.(Erberk,2002:86).

8.2.3.4.7.Tavus Kuşu Motifi

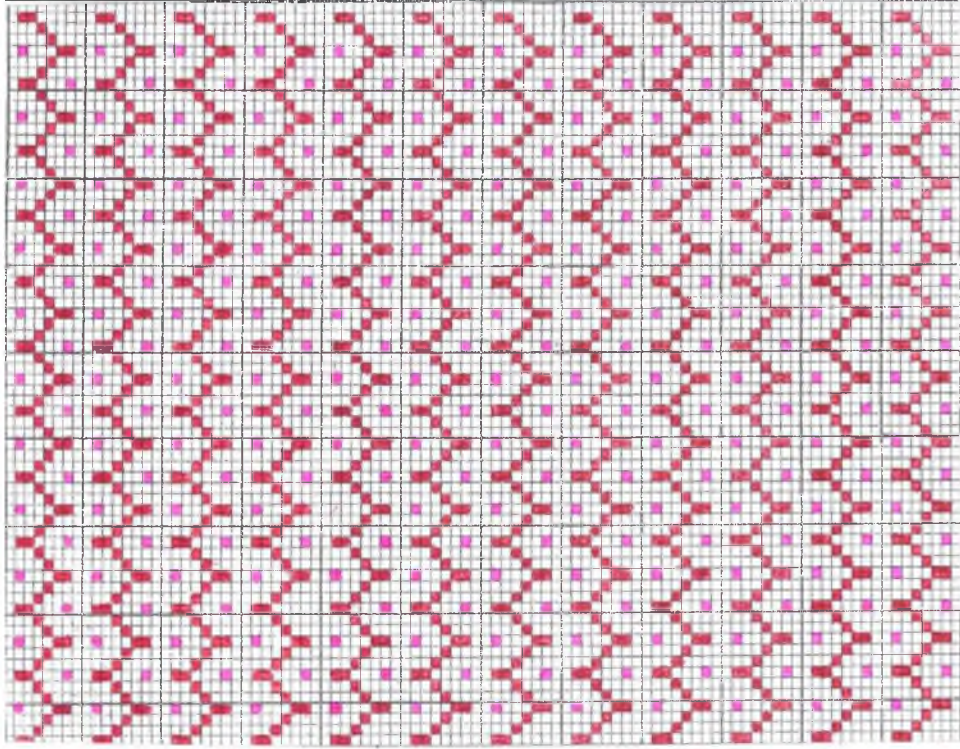
Şekil:8.59.Tavus Kuşu Motifi

Kaynak: Yıldız,2014

Sevinç, mutluluk, sevgi özlem, haber,kuvvet kudret,barış,insan ruhu, yangına ölüme yıldırım çarpmasına karşı koruyucu olduğu, aşksız bir yaşamdan korunma gibi birbirinden farklı anlamlar taşıyan kuş motifinin dokuma sanatında önemli bir yeri vardır.(Erberk,2002:192)

Karacakılavuz dokumalarında tavus kuşu olarak karşımıza çıkan Tavus kuşu, kötü bir bakış kıskançlık sonucunda oluşabilecek, olumsuz etkileri kırmak amacıyla kullanılmaktadır.

8.2.3.4.8.Su Yolu Motifi

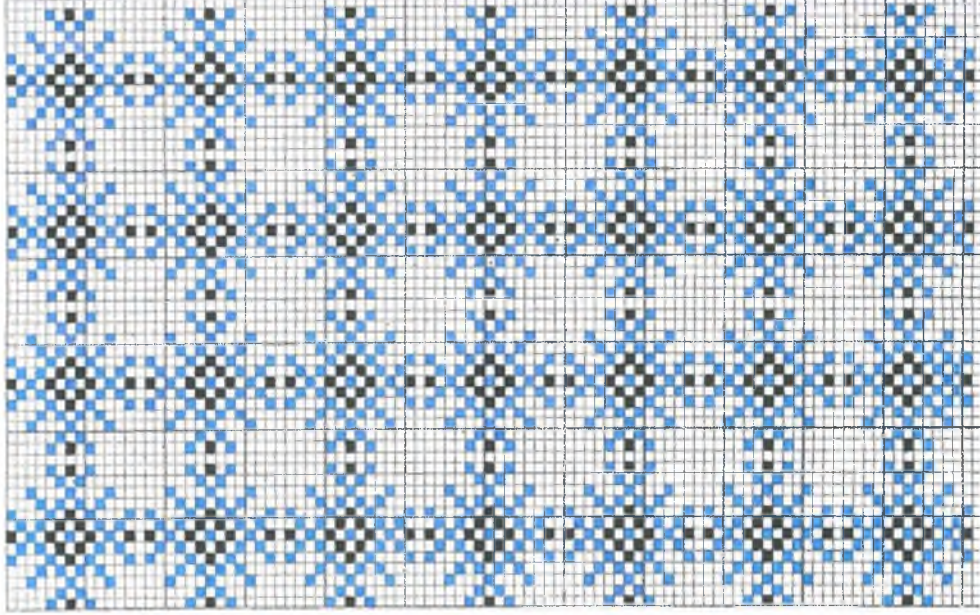
Şekil:8.60. Su Yolu Motifi

Kaynak: Yıldız,2014

Su yeniden doğuşun,bedensel ve ruhsal yenilenmenin yaşamın sürekliliğinin, bereket, soyluluk, bilgelik, saflık ve erdemin sembolüdür. O hem yaşamın hem de ölümün kaynağıdır.

Su yolu hayatın, arınmanın ve yeniden doğumun vuku bulunduğu yerdir.Ateşin zıddıdır.En etkin arınma sembolüdür. Motifler zeminler arası renk farklılıklarında dekoratif ve estetik bir nitelik kazandırır.(Erberk2002:102)

8.2.3.4.9..Pıtrak (Ayva Göbeği) Motifi

Şekil:8.61. Pıtrak (Ayva Göbeği) Motifi

Kaynak: Yıldız,2014

Pıtrak tarlalarda bulunan, dikenleriyle insanlara ve hayvanların tüyelerine yapışan bir bitkidir.Pıtrağın üzerinde dikenlerin kötü gözü uzaklaştırdığına inanılan nazarlık motifi ile kullanılmıştır.

Yörede ayva göbeği olarak adlandırılan motif nazardan korunmak, kötü gözün etkisini kırmak gibi amaçlarla kullanılmaktadır. Anadolu dokumalarında yer alan pıtrak motifiyle benzerlik taşımaktadır.

Pıtrak tarlarda bulunan, dikenleriyle insanlara ve hayvanlara yapışan bir bitkidir.Pıtrağın üzerindeki dikenlerin kötü gözü uzaklaştırdığına inanan Anadolu insanı onu nazarlık motifi olarak kullanmıştır. 'Pıtrak gibi' deyimini ağaçlardaki meyve bolluğunu ifade etmektedir, bu yüzden de un çuvallarında, tandır örtülerinde pişmiş toprak kaplarının üzerinde kullanılmıştır.(Erberk,2002:108)

8.2.3.4.10.Muska ve Nazarlık Motifi

Şekil.8.62. Muska ve Nazarlık Motifi

Kaynak: Yıldız,2014

Muska ve nazarlık motifi belli özelliklere sahip kimselerde bulunduğu inanılan kötü bakışlardan fırlayan çarpıcı ve öldürücü kuvvetin etkisini kırmak, yok etmek amacıyla Karacakılavuz dimilerine işlenmektedir. Genel olarak geometrik bir form olan eşkenar üçgenlerle sembolize edilmektedir.

Nazar belli özelliklere sahip kimselerde bulunduğu inanılan; özellikle savunmasız göz alıcı insanlara, evcil hayvanlara, eve mala mülke hatta cansız nesnelere zara veren, bakışlardan fırlayan çarpıcı ve öldürücü bir kuvvet tanımlanabilir.

Kıskançlık ve haset gibi psikolojik duyguların yarattığı vurucu kuvvetin, ruhun dışarı açılan iki noktasından, yani gözlerden fışkırarak kurbanına isabet ettiği inancı vardır. Göze gözle karşı koymak, gözden çıkış yolu bulan bu vurucu kuvvetin zararından korunmanın tek çaresi olarak düşünülmüştür.(Erberk,2002:120)

8.2.3.4.11.Çengel Motifi

Şekil:8.63. Çengel Motifi

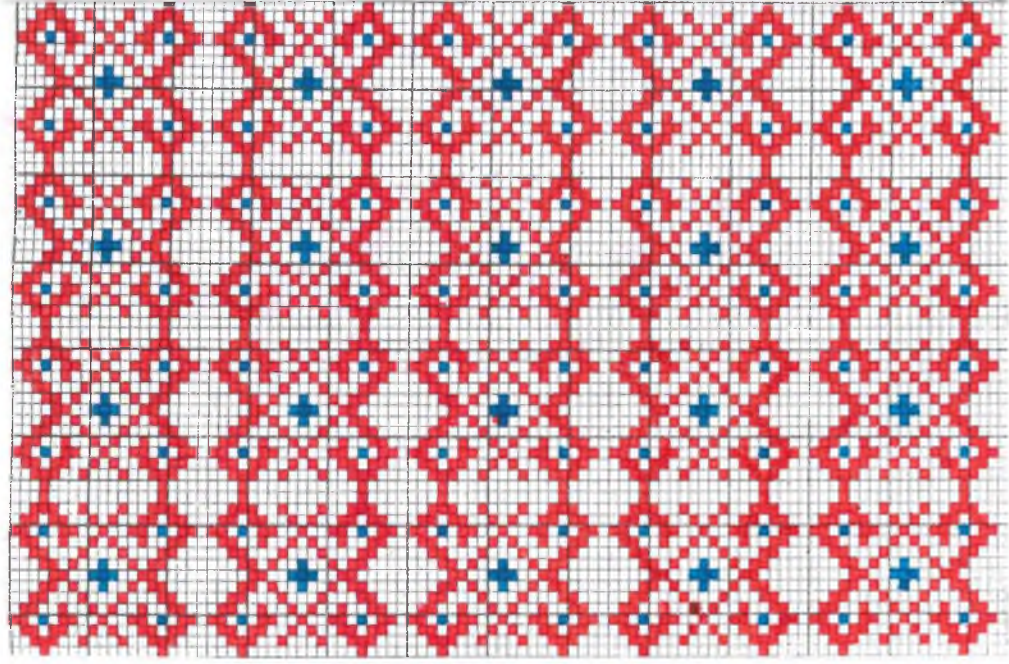
Kaynak: Yıldız,2014

Kem göze karşı kullanılan motiftir. İnsanları tehlikelerden korunması için sık sık kullanılır. Sivri uçları ile kötü bakışları uzaklaştırmanın simgesidir. Nazarla ilgili, onu uzaklaştıran bir başka motif ise çengel olup bazı yörelerde çakmak, eğri ala,balık, olarak adlandırılır.

Kötü gözün etkisini yok etmek amacıyla kullanıldığı gibi dişil ve eril kavramlar arasında bir köprü anlamında kullanılmıştır.

Kadın erkek ,dağ vadi, deniz dalga, rüzgar su gibi zıt ve değişik kavramları sembolize etmektedir. Bu bağlamda evlilikle ve bereketle de ilişkisi vardır.(Erberk,2002:138)

8.2.3.4.13.Akrep Motifi

Şekil:8.64. Akrep Motif

Kaynak: Yıldız,2014

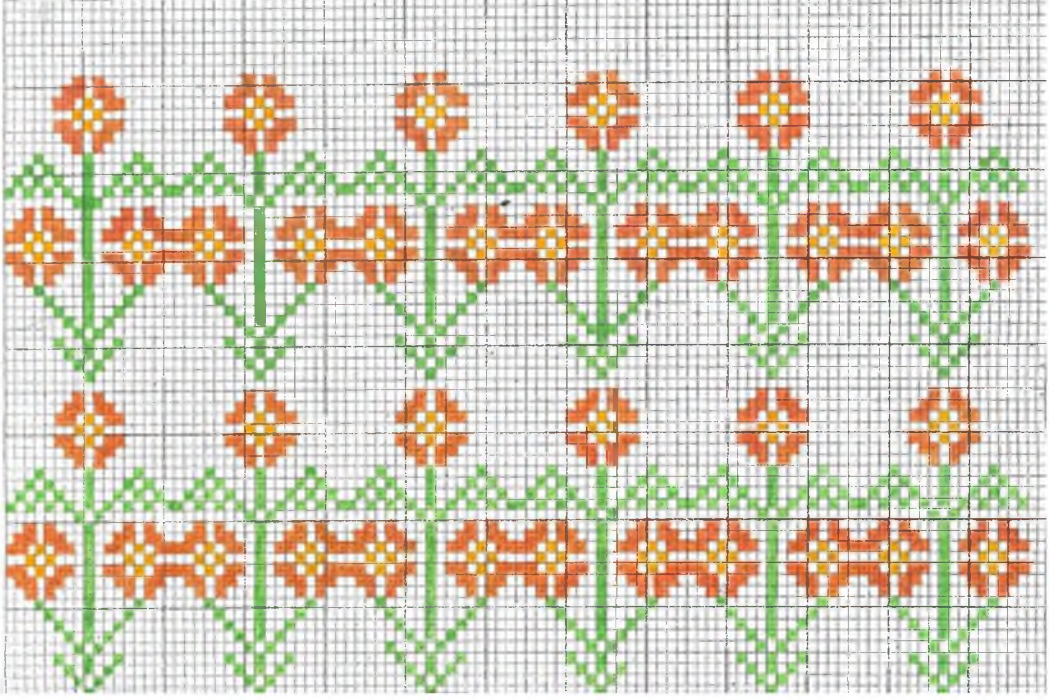
Akrep motifi korunma amaçlı motiflerden biridir. Bu motif şeytanın ruhunu temsil eder.Efsaneye göre akrep şöyle der: Ben ne doğal bir ruhun ne de şeytan. Bana dokunan herkese ölüm getiririm. İki boynuzum bir kuyruğum var. Boynuzlarımın adı acımasızlık ve nefret; kuyruğum ise hançerdir. Ben sadece bir kez doğururum. Diğer yaratıklarda bereket işareti olan doğum benim için bir ölüm işaretidir.

Her an pusuda öldürmek üzere bekleyen akrep, körü niyetin ve nedensiz kavganın bir simgesidir.

Anadolu insanı evlerinde akrebin yürümesinin zor olduğu dokuma kilimlerde kullanır.Zararlı mahlukatlara karşı da kilimlerinde dokumalarında akrep motifini kullanmaktadır.

Akrep motifi zeminde ve dış bordür süslemelerinde kullanılmaktadır (Erberk,2002:154)

8.2.3.4.13. Üçgüller Motifi

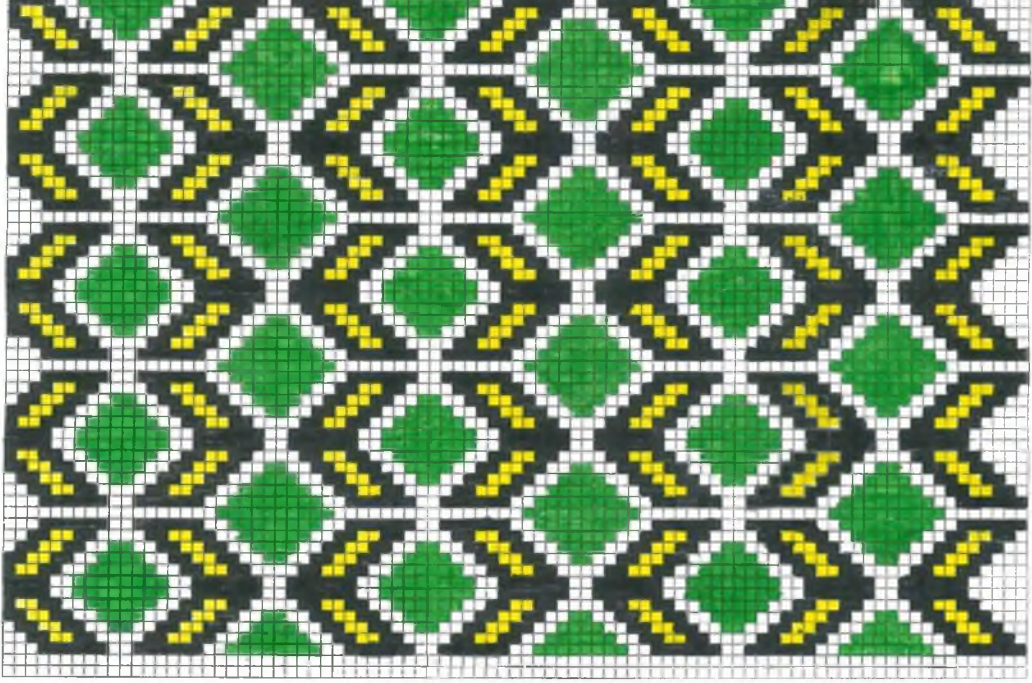
Şekil:8.65 Üçgüller Motifi

Kaynak: Yıldız,2014

Toplumsal ilişkileri anlatmada çiçeği bir araç olarak kullanan insanoğlu, bunu meydana getirmiş olduğu dokumalara da işlemiştir

.Dokumalara işlenen çiçeklerden biri de güldür. Karacakılavuz dokumalarında karşımıza çıkan gül motifi ayrılık, mutluluk, sevinç, özlem ve beraberlikleri ifade etmekte ve üç güller olarak isimlendirilmektedir.(Turan,2014)

8.2.3.4.14.Kurt Ağızı, Kurt İzi, Canavar Ayağı Motifi

Şekil:8.66. Kurt Ağızı ,Kurt İzi,Canavar Ayağı Motifi

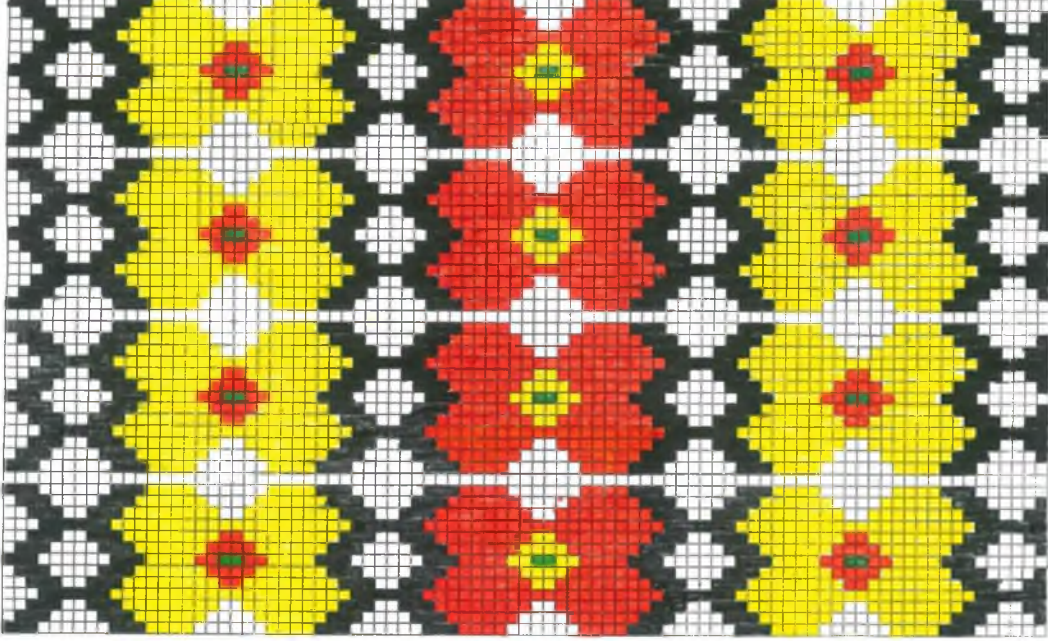
Kaynak: Yıldız,2014

Bu motif stilize edilmiş kurt ayağı ve kurt ağızı şeklindedir. İyimsizliğin ve korunmanın simgesi olan kurt karanlıkta görebilme yeteneğine sahip olduğu için ışığı ve güneşi sembolize etmektedir.

Anadolu dokumalarında kurt izi, kurtağızı, canavar ayağı koruma amaçlı motiflerdir. Nasıl modern psikolojide bir şeyden kaçmak değil de üzerine gitmek ilkel insan da bu yöntemi kullanarak kurt, akrep yılan gibi hayvanlardan birer parça üzerinde taşıma yolunu seçmiştir,

Kilim seccadelerde canavar ayağı motifleri mihrap kısmını çevreleyen bordürlerde görülür(Turan,2014)

8.2.3.4.15.Gül Motifi

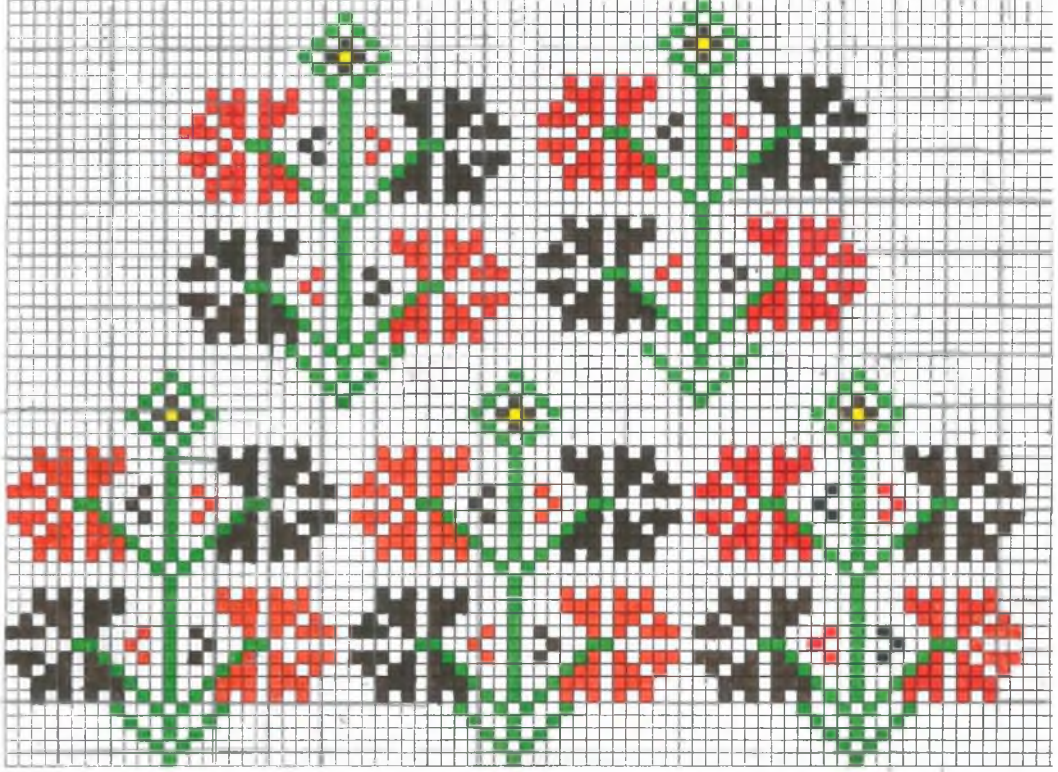
Şekil:8.67.Gül Motifi

Kaynak: Yıldız,2014

Karacakılavuz dokumalarında karşımıza çıkan gül motifi ayrılık, mutluluk, sevinç, özlem ve beraberlikleri ifade etmekte özellikle ince dokuma örneklerinde çok kullanılmaktadır.

İnsan ilişkilerini anlatmada çiçeği bir araç olarak insanoğlu kullanmıştır. Dokumalarında işlemiştir.

8.2.3.4.16. Meşe Dalı Motifi

Şekil:8.68.Meşe Dalı Motifi

Kaynak: Yıldız,2014

Karacakılavuz dokumalarında stilize edilmiş formda karşımıza çıkan meşe dalı motifi nazara karşı, kötülüklerden korunmak için, kullanılmıştır.

Ayrıca bereket getirsin diye ufalanıp keseye konulup evin duvarına asılmaktadır.Yaprakları büyü yapımında kullanılmış.

Yün iplikleri boyamada yaprakları kullanılmaktadır.(Turan,2014)

8.2.3.5. Karacaklavuz'da Dokunan Ürünlerden Örnekler

8.2.3.5.1. Seccade Örnekleri

Şekil:8.69.Seccade Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.70.Seccade Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.71.Seccade Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.72.Seccade Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.5.2.Duvar Süsü Örnekleri

Şekil:8.73.Duvar Süsü Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.74.Duvar Süsü Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.75.Duvar Süsü Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.76.Duvar Süsü Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.5.3.Dekoratif Ürünler

Şekil: 8.77.Dekoratif Ürünler

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.78 Dekoratif Ürünler

Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.5.4.Salon Takımları

Şekil:8.79.Salon Takımları

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.80. Salon Takımları

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.81.Salon Takımı

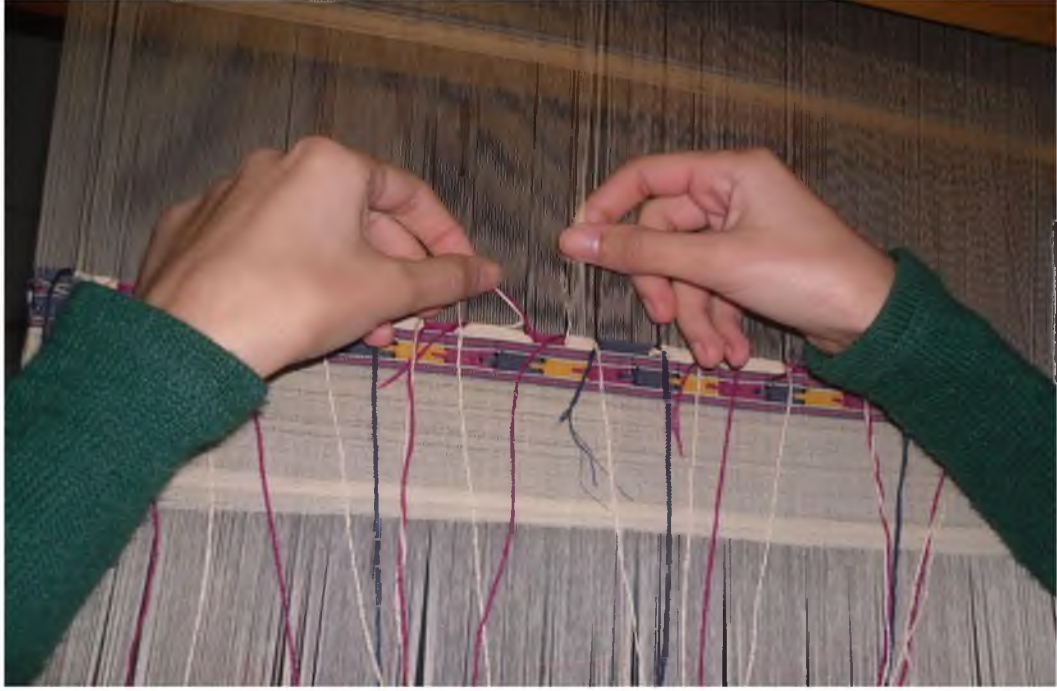
Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.82.Salon Takımları

Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.5.5. İnce Dokuma Örneği

Şekil:8.83.İnce Dokuma Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.5.6.Fular Örnekleri

Şekil:8.84. Fular Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

7.5.6.7. Yelek Örnekleri

Şekil:8.85 Yelek Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.86.Yelek Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

Şekil:8.87.Yelek Örneği

Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.5.7.Heybe Örnekleri

Şekil:8.88.Heybe Örnekleri

Kaynak Yıldız:2014

8.2.3.5.8. Sofra Takımı

Şekil:8.89.Sofra Takımı

Kaynak: Yıldız,2014

8.2.3.6.Karacakılavuz Dokuma Ustaları

Şekil8.90.Dokuma Ustası Birsen Turan

Kaynak: Yıldız,2014

Birsen Turan 48 yaşında Karacakılavuz'da yaşıyor.13 yaşından beri dokumacılıkla uğraşiyor. Çeşitli kurslara katıldı. Halen dokumacılığa devam etmektedir. Tezimde yer alan dokumaları da Birsen Hanım kendi evinde el tezgahmda dokumuştur

Şekil:8.90.Dokuma Ustaları Müzeyyen Çınar ve Yasemin Çınar

Kaynak: Yıldız,2014

Hatice Çınar 54 yaşında Karacakılavuz köyünde doğmuş büyümüş Tekirdağ'da oturuyor.14 yaşından beri dokumacılık yapıyor. Tekirdağ Halk Eğitim Merkezi'de usta öğretici olarak çalışıyor.

Yasemin Çınar 35 yaşında resmi olarak 2006'da başladım. Çeşitli projelerde yer aldı. Dokuma sanatını annesi Hatice Çınar'dan öğrendi.Halen usta öğretici olarak çalışıyor.

9.DOKUMALAR İLE İLGİLİ ÇALŞMALARIM

9.1.Örnek

Şekil:9.1 Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Göynek babaanneme ait olup 19232'te Selanik'ten göç ederken yanında getirmiş olup oradaki tezgahda dokumuş. Yıllarca sandıkta saklanmış olan göynek bana babaannemden kalmıştır.

9.2. Örnek

Şekil:9.2.Modernize Edilmiş Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Göynek oylarla ve yöreye ait yazmalarla modernize edilmiştir.

9.3 rnek

Şekil.9.3. Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Karacakılavuz yöresine ait olup sandıktan çıkarılmıştır.80-90yıl önce dokunduğu söylenmiştir.

9.4.Örnek

Şekil:9.4. Modernize Edilmiş Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Yöreye ait oylarla modernize edilmiştir.

9.5.Örmek

Şekil:9.5.Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Karacakılavuz yöresine ait olup sandıktan çıkarılmıştır.80-90yıl önce dokunduğu söylenmiştir.

9.6 Örnek

Şekli:9.6.Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Yöreye ait oya ve yazmalarla modernize edilmiştir.

9.7. Örnek

Şekil:9.7 Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Göynek Karacakılavuz yöresine ait olup sandıktan çıkarılmıştır.80-90yıl önce dokunduğu söylenmiştir.

9.8. Örnek

Şekil:9.8.Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Yöreye ait oylarla modernize edilmiştir.

9.9.Örnek

Şekil:9.9.Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Göynek Karacakılavuz yöresine ait olup sandıktan çıkarılmıştır.80-90yıl önce dokunduğu söylenmiştir.

9.10.Örnek

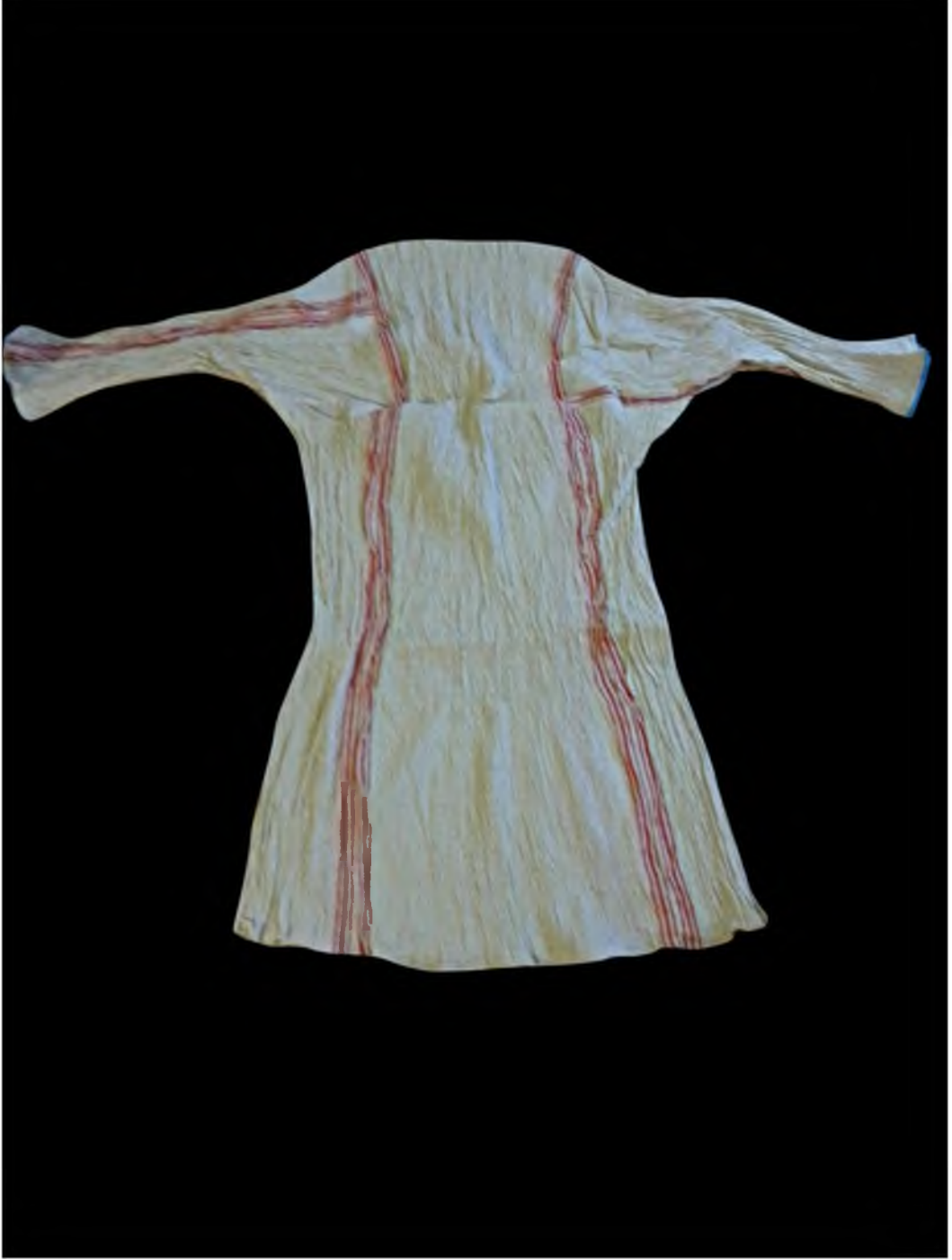

Şekil:9.10.Modernize Edilmiş Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Yöreye ait desenlerle, yazma ve iğne oylarıyla modernize edilmiştir.

9.11.Örnek

Şekil:9.11.Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Göynek Karacakılavuz yöresine ait olup sandıktan çıkarılmıştır.80-90yıl önce dokunduğu söylenmiştir.

9.12.Örnek

Şekil:9.12.Modernize Edilmiş GÖYNEK

Kaynak: Yıldız,2014

GÖYNEK pamuk ipliğinden örülmüş örgülerle ve iğne oylarıyla modernize edilmiştir.

9.13.Örnek

Şekil:9.13.Göynek

Kaynak: Yıldız,2014

Göynek Karacakılavuz yöresine ait olup sandıktan çıkarılmıştır.80-90yıl önce dokunduğu söylenmiştir.

9.14.Örnek

Şekil:9.14.Modernize edilmiş GÖYNEK

Kaynak: Yıldız,2014

Yöreye ait oya ve yazmalar ile modernize edilmiştir.

9.15. Örnek

Şekil:9.15.Yörede Dokunan Dokuma

Kaynak: Yıldız,2014

Yörede el tezgahında pamuk ipliğinden dokunmuştur. Harçlarla modernize edilmiştir. Büzgü tekniği ile vücuda oturtulmuştur. Desenlerde modernize edilmiştir.

9.16.Örnek

Şekil:9.16. Yörede Dokunan Dokuma

Kaynak: Yıldız,2014

Yörede el tezgahında pamuk ipliğinden dokunmuştur. Desenlerle harçlarla modernize edilmiştir.

9.17.Örnek

Şekil:9.17.Modernize Edilmiş Şalvar ve Cepken

Kaynak: Yıldız,2014

Yörede çok kullanılan mermerşahi kumaş boyanmış. Modern şalvar, büstiyer iğne oyasından cepken yapılmıştır.

9.18.Örnek

Şekil:9.18.Yörede Dokunan Dokuma

Kaynak: Yıldız,2014

Yörede el tezgahında pamuk ipliğinde dokunmuştur.Piliç ayağı motifi ile zenginleştirilmiş. Balıksırtı büzgü ile vücuda oturtulmuştur.

9.19.Örnek

Şekil:9.19.Yörede Dokunan Dokuma

Kaynak: Yıldız,2014

Yörede el tezgahında pamuk ipliğinden dokunmuştur.Üçgüller motifi ile zenginleştirilmiştir. Bluz dikilmiştir.

9.20.Örnek

Şekil.9.20.Yörede Dokunan Kalın Dokuma

Kaynak: Yıldız,2014

Yörede el tezgahında yün iplikten dokunmuştur. Yelek dikilmiştir

10.SONUÇ:

Tekstil tarihinde önemini koruyan, el dokumacılığı Türklerin eski yurtlarında en önde gelen sanatlardan biriydi. Dokunduğu dönemin motif ve kompozisyon özelliklerini yansıtan sanat değeri yüksek tekstillerdir.

Dokumacılık Orta Asya'dan kalkıp, tarih öncesi Anadolu'sunun gelmiş geçiş medeniyetleriyle ilgili yoğrulan , birbirini kovalayan , kuşakları ile şekillenen siteler şehirler dışındaki, milyonlarca insanı ile dünden bugüne getirdiği bir dokumacılıktır.

Bu nedenler ki; yurdumuzun çeşitli bölgeleri asırlardan beri devrolunup gelen ve bulunduğu yer için karakteristik bir çok örnekler göstermektedir. Bugün Türkiyede hala geniş çapta el bir el dokumacılığı varsa bunun nedeni Anadolu'nun çok eski tarihinde aramak gerekir.

Köylünün boş zamanlarını değerlendirmek el sanatları içerisinde el dokumalarının önemli bir yeri vardır. Karacakılavuz dokumalarında yöre halkının özellikle boş zamanlarını değerlendirmek hemde aile bütçesine katkı sağlamak amacıyla yer döşemesi için hasır, kilim, cacala ,namaçlık, eşya taşımak amacıyla, çanta dokumaktadırlar.Karacakılavuz beldesi insnalarının dokumalarında motifleri örnek olarak (keçiboynuzu, elibelinde, bereket, bukağı, döşeme suyu, yıldız, tavus kuşu , su yolu, pıtrak, muska ve nazarlık, çengel, akrep, üçgüller, kurtağzı, gül) motiflerini örnek olarak dokumalarında işledikleri görülmektedir.

Yöre dokumalarının en önemli özelliği , zeminlerin dimi tekniği ile meydana getirilmesi ve yüzeylerin de cicim tekniğiyle meydana getirilen motiflerle bezenmeleridir. Karacakılavuz el dokumalarında hem kirkitli dokuma , hem de mekikli dokuma çeşitlerinden biri olan 'dimi' dokuma tekniği uygulanmaktadır.

İnsanlar tarih boyunca yaşadıkları coğrafya, iklim koşullar , insanları, kültürel ve ekolojik koşullara göre dokumalarda yön vermişlerdir. Dokumalar tarihi süreçte pek çok gelişim evresi göstermekte, geçmişle etkileşim içinde olmaktadır. Günümüz tekstil ve moda tasarımlarına esin kaynağı olmuştur. Sanatsal çalışmalarda, günümüz tekstil ve moda tasarımlarında da çağdaş örnekleriyle yer almaktadır.

11.KAYNAKLAR

Yağan , Ş. (1978). Türk El Dokumacılığı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Acar , B. (1982). Kilim Cicim Zili Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları. İstanbul: Eren Yayınları

Acar , B. (1975). Kilim ve Düz dokuma Yaygıları. İstanbul: Akbank Kültür Hizmetleri

İnalcık , H. (2008). Türkiye Tekstil Tarihi. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Gürsoy , A.T. (2010). Giyim Kültürü ve Moda. İstanbul: Ömür Matbaacılık

Başer , İ. (2002). Elyaf Bilgisi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası

Aytaç , C. (1989). El Dokumacılığı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları

Deniz , B. (2000). Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları

Erbek , M. (2002). Çatalhöyükten Günümüze Anadolu Motifleri. Ankara: Dosim Yayınları

Ölçer , N. (1988). Kilimler

Sevin , V. (2007). Eski Anadolu ve Trakya (Başlangıcından Pes Egemenliğine Kadar)

Uğurlu , A. (1997). Dokuma. İstanbul: Eczacı bası Sanat Ansiklopedisi

Serez , M. (2007). Tekirdağ Tarihi ve Coğrafi Araştırmaları

Tekirdağ Valiliği (2013). Türkiye'nin Batı Yakası

Tekirdağ Valiliği (2014). İl Kültürce Turizm Müdürlüğü Tekirdağ Kültür Envanteri

Mutafçı , D. (1999). Tekirdağ İli Merkez İlçe Karacaklavuz Yöresel Kadın Giysileri Üzerine Bir Araştırma

Tekstil Dictionary

- Eren , Elçi , Fridin (1955).
- Harmancıoğlu , M. (1974). Lif Teknolojisi. İzmir: Ege Üniversitesi Matbaacı
- Anmaç,E. (2004). Tekstilde Kullanılan Lifler. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları
- Gürçüm , H.B. (2007). Tekstil Lif Bilgisi
- Karadağ , R. (2007). Dejal Boyamacılık. Ankara: Dosim Geleneksel El Sanatları ve Mağaza İşletmeler Müdürlüğü
- Demir ,M.,Çelik,S.,Adıgüzel,N.,Ekim.T.,Arlı,M.,Kayabaşı,N.,İlgaz.F.,Güney,D., (2006). Türkiye’de Yetişen Bazı Önemli Boya Bitkilerinin Üretim Teknikleri ve Elde Edilen Renklerin Haslık Dereceleri Tokat:
- .Wulfhorst. B. (2003). Tekstil Üretim Yöntemleri. İstanbul: Sandfret Tercumen Ali Demir , Ahmet Refah Torun
- Parker , J. (1997). All About Silk Fabric Referans Series , Volume III , USA
- Sadıkoğlu , T. (-). Nonwoven Tekstil Malzemeleri
- Fazlıoğlu , İ. (1997). Eskiçağ’da Dokuma. İstanbul
- Bayır (1947)
- Özel , M. (1992). Folklorik Türk Kıyafetleri Ankara: Türkiye Güzel Sanatları Geliştirme Yayınları
- Koşuoğlu , S. (1986). Moda Resmi ve Giyim Tarihi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- İmer , A. (1986). Moda Resmi ve Giyim Tarihi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- Seçkinez , M. (1986). Moda Resmi ve Giyim Tarihi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- Alpaslan , S. (1986). Moda Resmi ve Giyim Tarihi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- Etike , S. (1986). Moda Resmi ve Giyim Tarihi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- Artun , E. (1998). Tekirdağ Halk kültürü Araştırmaları Tekirdağ Genç İşadamları Derneği Kültür Yayınları
- Öztürk , İ. (1982). Bitki Boyaları Üzerine Birkaç Not ve Yeni kent Koyudan Boyama Örnekleri. Ankara: Türk Etnografya Dergisi

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.trakyanet.com/trakya/tekirdağ/tekirdağ551-karacakılavuz.html>

Erişim Tarihi:31.10.2014

<http://www.inda.org> INDA(Association of the Nonwovens Fabrics İndustry

<http://www.edana.org> EDANA (Eurapan Dispoosables and Nonwovens Association)

<https://,,/comersus/store/catalog/ramie.jpg>

<https://www.veterinerhekimiz.com>

<http://www.finch-tr.com>

<http://wwwswicofil.com>

<http://www.amazingteesadmore.com>

<http://www.bulmacabul.com>

<http://www.webcanavari.net>

<http://www.tekstilsayfası.com>

<http://www.meleklermekani.com>

<http://www.konyakentrhberi.com>

<http://www.gaziantep.com>

<http://www.izmircuvalfabrikası.com>

<http://www.tekstilteksti.com>

<http://www.wikipedia.com>

<http://www.turkihailbaba.com>

<http://www.derdiveren.com>

<http://www.değirmenticaret.com>

<http://www.bilgiufku.com>

<http://www.tekstilkütüphane.blogspot.com>

<http://www.tiftikbirlik.com>

<http://www.ansiklopedim.com>

<http://www.guvercinrehberi.com>

<http://www.alpakakumaş.net>

<http://www.sıfsnur.com>

<http://www.tekxtileuni.wordpress.com>

<http://www.explorinnature.org>

<http://www.sirmiumleid.com>

<http://www.bakımlıyız.com>

<http://www.cukobirlik.com>

<http://www.packsel.com>

<http://www.trbuyturkey.com>

<http://www.artic.aret.com>

<http://www.frmexe.com>

<http://www.kniplik.com>

<http://www.karacakılavuz.bel.tr>

13.ÖZGEÇMİŞ

1978'de Tekirdağ'da doğdu. İlk, orta ,lise öğrenimini Tekirdağ'da tamamladı. Lisans öğrenimini Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Öğretmenliğini 1999 yılında bitirdi. Aynı yıl özel sektörde modelist olarak çalışmaya başladı. 2006-2011 yıllarında modelistlik stilistik öğretmenliği yaptı. 2011 yılında Namık Kemal Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokul'un da Giyim Üretim Teknolojisi Programında Öğretim Görevlisi olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk annesidir.